UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Primam Digesti Novi

Bartolus

Lvgdvni, M.D.LXVII.

Furtis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96158

Visual Library

5 l.ſi cui.in prin.ſ.de accu.¶ †Quero,an ciuilis actio tollatur p
6 criminalem: Dic vt dicitur in l.ij.§.j.ſ.vi bo.rap.†Quero vtrū
a de iſtis criminibus priuatis poſſit accuſare quilibet extraneus:
Gl.que eſt hic,videt dicere q̃ non.Dy.intellexit hanc gl.quādo
ex delicto venit pena imponēda pecuniaria,alias quilibet de po
pulo poſſet accuſare.Ita dicit Dy.ita no.gl.ſ.de popu.actioni.
ſuper ru.⁊ notatur etiam i l.ſi.C.de litigio.quod qualiter intelli
7 gatur,dicā ſuper rub.ſ.de popu.actio.¶ †Quero,dicit gl.iſta,
qd̃ extranei non admittuntur.qui dicant extranei: Reſpondeo,
intelligo,quātum ad propoſitū,qd̃ admittuntur omnes ille,qui
propter illam iniuriam videntur iniuriam pati,vt conſangui-
nei,⁊ affines qui ponuntur in l.lex Cornelia.circa princ.ſ.de iu
iur.⁊ quod ibi no.in gl.Uel dic aliter,omnes illi admittūtur,q
in eum inuiti teſtimonium dicere non cogunt,l.j.⁊ quod ibi dixi,
8 ſ.de accuſa.Et per hoc apparet ſoluta queſtio,an ius accuſandi
de priuato crimine tranſeat ad heredē:Et dico quod non trāſit
ad heredem vt heredem,quia non erāt in bonis,defuncti,l.in iu-
riarum.ſ.de iniur.ſed bene poteſt accuſare heres,tanquam per-
ſona,cuius intereſt,⁊ qui proſequitur propriā vindictam cum
9 proſequitur iniuriam defuncti,l.j.§.ij.infra,de iniur.¶ †Que-
rit gl.an pro damno dato vbi habet locum actio legis Aquilie
b poſſit quis accuſari criminaliter:Et [b] conſtat quod ſi damnum
eſt datum per vim,habet locum accuſatio legis Iulie,de vi pu
blica.Sed queſtio noſtra debet intelligi,quando damnum eſt da
tum leuiſſima culpa,que venit in l.Aquilia.l.in lege Aquilia.ſ.
ad leg.Aqui.vtrum tunc poſſit accuſari criminaliter:Cy.in l.ſi
quis non dicam rapere.circa fi.C.de epiſ.⁊ cler.videtur.tenere
quod non.Sed habuiſtis contrarium no.in l.reſpiciendum.§.
delinquunt.ſ.de penis.⁊ ibi dixi vobis.Probat ſupra de legi.
10 l.j.ibi,ſponte,vel ignorātia,⁊c.⁊ qd̃ ibi no.in gl.¶ †Quero,an
pro rapina habeat locum accuſatio priuata:De publica cōſtat
ſ.ad leg.Iuliā de vi publica,⁊ priua.Gl.non declarat iſtud.Ue
ritas eſt iſta,quod in caſu poteſt eſſe,p rapina accuſatio priua-
ta l.ſi quis ex domo.ſ.tit.j.⁊ no.in l.infamem.ſ.publi.iudi.

ADDITIONES.

a Alex.¶ Quero,vtrum.Utrum de iſtis criminibꝰ priuatis poſ
ſit accuſare quilibet extraneus,late p Bal.in rub.C.de accuſa.
vbi tenet contra Bartol.⁊ Bal.in l.aduerſus.C.de furtis.Et an
accuſatio furti,⁊ vtrum ius accuſandi tranſeat ad heredem.vi-
de Bal.in l.j.vlt.col.C.ne ex delic.defun.tenet contra Bar.hic.
b Al.¶ Accu.crimīaliter.An iſta accuſatio ſit publica,vel priua
ta,⁊ quid ſi accuſans de crimine priuato,non probat de itereſſe
ſuo,adde Ioan.Andr.i addi.Spec.de accu.vide omnino Bal.
in cap.j.§.iniuria.de pace iuramen.firman.⁊ Bal.no.i l.ea que.
C.de cond.indeb.dicit,quod pro damno dato vi,aut clam,agit
criminaliter.dic glo.eſſe not.⁊ibi ſubdit,quod iſta pena crimi-
nalis non creſcit per inficiationem.

De furtis. Titu.ij.

¶ Dixi ſ.de priuatis delictis in genere,ſequitur videre in ſpe-
cie.ſed quia delictum furti frequentius committitur,ideo de
a furtis a premittit.

ADDITIO.

a Pom.¶ De furtis.Circa iſtā rub.vide Bar.i cōſi.ccxcj.icip.
videtur dicēdum.vbi dicit,qd̃ accuſans de furto debet dicere rē
ad ſe pertinere,⁊ illā poſſidere,vide ibi.⁊ vtrum poſſit committi
furtū in re immobili,vt dei inquiſitio,vide Ludo.Ro.in conſil.
cxlij.⁊ vide eundē Lud.Ro.in cōſi.cclxxiij.de eo qui furat lapi
des palatij ſi dicat committere furtum.¶ Alex.vtrum furtum
etiam capitale dicatur priuatum delictum,dicit glo.quod ſic,in
l.pe.de cond.ob cau.vide que dixi in l.ij.ſ.de bon.dam.in fi.apn
ſtille mag.⁊ no.Bal.in l.j.C.ne ex deli.def.Que autem dicit ro
baria,⁊ quis ſit depredator,dixi poſt Bar.in l.capitalium.§.fa
moſos.de pen.ibi etiam quis ſit predo,⁊ ſimilia.

LEX I.

1 ☞ Furtum ex ſola cogitatione non committitur.
2 Argumentum ab etymologia vocabuli non valet.
3 Contrectare,eſt rem de loco ad locum remouere.

FUrtum Ponit tres deriuationes fur-
ti.Prima eſt a tempore,Secū
1 da eſt ab animo.Tertia eſt ab actu corporeo.In
verſicu.ſola cogitatio.pone caſum.†Quero,vtrū
ex ſola cogitatione quis cōmittat furtum;Uide-
tur quod ſic,quia furtum dicitur a fraude.⁊ ſic
2 ab animo.Iuriſconſultus determinat contrarium.Not.† ergo
a quod argumentum ab etymologia [a] vocabuli,non eſt validum.
Et poteſt eſſe ratio,quia hic repugnat diffinitio ſequens.Simi
le i l.j.ſ.de tuto.⁊ l.ij.§.appellata.ſ.ſi cert.peta.⁊ Inſtitu.de te
ſta.in principi.Dixi in l.j.ſ.de teſta.in princip.In verſicul.fur
b tum.ponitur diffinitio furti [b] Dicitur hic,quod furtum eſt con-
3 trectatio.†Quero,quid eſt contrectare: Reſpondeo,eſt de loco
ad locum admouere,l.iij.§.ſi rem.ſ.de acquir.poſſ.Itē.dicitur
hic,lucri faciendi,quid ſi nō intendat lucrari ſibi,ſed alteri.Re-
ſpon.ſufficit,l.ſi quis quid perferendum.in pri.ſ.eo.Cetera cir
ca hanc diffinitionem,dic vt in glo.

ADDITIONES.

a Alex.¶ Ab etymologia.Quando procedat argumē.ab etymo
logia,adde Bar.in l.j.de acquirenda poſſeſſione.in rub.ſol.ma.
⁊ ſcripſi poſt Bar.in d.l.j.Adde eundem Bart.in l.ij.§.apella-
ta.ſ.ſi cer.petat.
b Al.¶ Diffinitio furti.Et qa hic dicit,inuito domino,limita in
caſu.not.l.ſi quis ſeruo.C.eod.Idem intellige ſane,per not.per
Bal.in l.mala fide.C.de cōd.ex lege.⁊ in rub.C.de cōdictio.ob
tur.cauſ.⁊ in l.incendium.C.ſi certum petatur.⁊ que ſcripſi in l.
eos qui C.de furt.⁊ pulchre declarat Archidiaconus xiiij.que-
ſtione quinta.ca.penale.vbi omnino vide.⁊ ibi quid in dubio p
Bar.in l.iter omnes.§.recte.ſ.eo.Et quis ſit fur manifeſtus,vi
de ſ.eo.l.ſi quis in ſeruitute.⁊ per Cy.⁊ Bar.i d.l.falſus.⁊ quod
tibi Bal.in tertia opp.

LEX III.

1 ☞ Delictum dicitur manifeſtum,quando quis deprehenditur
in ipſo delicto vel aliquo actu propinquo ad delictum.
Adulterium dicitur manifeſtum,quando quis deprehenditur
in domo alicuius pulchre mulieris.
Homicidium dicitur manifeſtum,quando aliquis reperit mor-
tuus,⁊ quis fuerit viſus effugere cum gladio euaginato.
2 Fur vt dicitur manifeſtus,non requiritur eius captura,ſed ſuf
ficit quod fuerit viſus cum re,⁊ fuerit acclamatum.
3 Uſurarius manifeſtus,qualiter quis dicatur.
4 Famoſus fur,qualiter intelligatur.
5 Initium dicitur illud totale tēpus,quo tulit ad locū deſtinatū.
6 Statuto ſtante,quod Poteſtas teneat aliquid facere in princi
pio ſui officij,qualiter intelligat principiū,vbi q̃ prima pars,
ideſt primus menſis.
7 Fieri aliquid in principio platee dicit,quod fit in prima parte,
ea diuiſa in duodecim partes
Communis vſus loquendi attenditur.
8 Principiū rei,dicitur a parte ſuperiori:pars ad quam deſcē-
cit curſus aque dicitur finis.

FUr manifeſtus eſt. Ex hac lege
1 †no.quod de-
lictum dicitur eſſe manifeſtum,quando quis depre-
henditur in ipſo delicto,vel aliquo actu propinquo
ad delictum.Ita vides hic,ſi deprehenditur quis cum re furti
ua licet non fuerit viſus furari,eſt manifeſtus fur.Idem dico,
ſi aliquis deprehenditur in domo alicuius,vbi pulchra mulier
a eſt,certe facit hunc adulterū manifeſtum [a].Ita debet itelligi l.
capite quinto.ſ.de adul.Item ſi aliquis fuerit viſus effugere cū
b gladio euaginato [b],⁊ reperitur aliquis mortuus,certe ex hoc eſt
2 homicidium manifeſtum,quod talis fecit.¶ †Secundo quero,
an ad hoc quod fur ſit manifeſtus,requiratur apprehēſio,ſeu ca
ptura:Quidam dicunt quod ſic,per hanc legem.ſed contrariū
eſt verum,quia ſufficit,quod fuerit viſus cum re,⁊ contra eum ac
clamatum,l.ſi quis in ſeruitute.§.j.ſ.codē.no.per Cy.C.de fur.
l.falſus.in ij.oppo.¶ Iſta lex facit ad queſt.Dicit decretalis,
3 quod non valet teſtamentum vſurarij.manifeſti.†Quero,quis
c dicatur vſurarius manifeſtus [c]:videtur quod requiratur appre
henſio,vel acclamatio contra eum in ipſo actu,vt hic Gloſſ.ta-
men dicit aliter extra de vſur.c.vſurarum.⁊ c.quanquam.vtro
bique in verb.manifeſti lib.vj.vbi dicit,quod ille eſt vſurarius
manifeſtus,qui tenet altare paratum ad mutuādum,vel de hoc
eſt confeſſus,vel conuictus.Tu de hoc dicas,quandoque queri-
tur,vtrum quis dicatur delinquens,ſeu peccator manifeſtus,vt
fur vſurarius,vel alio modo reſpectu certi,⁊ limitati delicti,⁊
tunc requiritur apprehenſio,ſeu acclamatio contra eum,non,in
ipſo actu delinquendi,vel in his que ſunt proximo delicto vt in
iſtis a legibus,Quandoque queritur,vtrum aliquis ſit manife
ſtus peccator alicuius delicti in genere,⁊ tunc non ſufficit quod
faciat ſemel,aut bis illud delictū,ſed requiritur quod ſtet publi
ce paratus ad iſtud delictum faciendum vt facit meretrix in p-
ſtibulo,vel vſurarius ad banchum.l.palam.in prin.ſ.de ri.nu.⁊
quod no.in d.c.vſurarum.Item ſi non facit ita palam,ſed quaſi,
vt puta mutuat in camera ſua cuilibet volenti ar.d.l.palam.⁊
l.iij.circa prin.ſ.ad Mac.Ita intelligo hanc materiā.Famo-
4 ſus tantem fur qualiter intelligatur,vidiſtis in l.capitaliū.§.fa-
moſos.ſ.de pe.⁊ ſic eſt differentia inter manifeſtum,⁊ fam ſum.
5 ¶ *Ulterius no.ſ.eo.in l.quāuis.illud pō dicit gl.in ver.nito.
q̃,initiū appelat illud totale tempus,quo tulit ad locū deſtina

6 tum. Iſtud facit † ad queſtionem. dicit ſtatutum[d], quod Pote-
d ſtas teneatur aliquid facere, ſeu aliquam inquiſitionem, in prin-
cipio ſui officij. quero quomodo intelligitur in principio ſui of-
ficij. Hic videt gl. ꝙ principiũ intelligatur prima dies, vt hic. ⁊
l. quo deſtinauerit infra eodẽ. Et pro hoc videtur tex. ſupra. de
aqua quotidia. ⁊ eſtiua. l. j. §. eſtatem. ⁊ §. ſeq. In contrarium vi-
detur, quod principium dicatur vſque ad mediũ ſui officij a me
dio retro dicatur finis, vt not. ṡ. ſi quis ius dicen. non obtempe.
l. j. Breuiter puto dicendum ſic quod principium dicat prima
pars rei, ⁊ ideo ſi res de qua agitur, habet diuiſionem, ⁊ diſtin-
ctionem partium intelligo in principio, id eſt, in prima parte. vt
C. de iudi. authẽ. ad hec. Nam iudicium diuidit in tres partes.
Principium vſque ad conteſtationẽ incluſiue: medium vſque
ad concluſionem cauſe: poſt concluſionem vſque ad ſententiã in-
telligitur finis. Unde in principio intelligitur, id eſt in prima
parte. Facit. l. ſi quis in principio teſtamenti. de lega. iij. Nã ibi
intelligitur in principio, id eſt in primo capite. Eodem modo ſi
quis diceret in principio ſeculi, intelligitur de prima etate, que
fuit ab Adam vſque ad Noe, quia ſic eſt diuiſum ſeculũ per eta
tes. Sed quandoque res de qua agitur, non habet partes, vt in
caſu propoſito, vt quando fit furtum. Nam quanto tẽpore fuit
furtum, ignoratur, ⁊ quanto tempore duret fur cum furto, igno-
ratur, ideo intelligitur de prima die. Ad propoſitum, cum ſta-
tutum dicat, quod Poteſtas teneatur facere aliquid in prin-
cipio officij ſui, ⁊ officium poteſtatis duret ſex menſibus, intel-
ligam in primo menſe, quia habet ſex principales partes. Itẽ
ſi duraret anno, intelligerem in principio, id eſt, in prima parte,
7 id eſt, in primo menſe, q2 annus habet partes duodecim. † Sed
quid dices in corporali, ad quam refertur hec appellatio princi
pij? Reſpondeo, quelibet res corporalis diuiditur diuiſione le-
gali in partes duodecim, l. ſeruum. §. hereditas. ṡ. de here. inſti.
ideo dicam fieri i principio platee illud quod fit in prima parte
ea diuiſa in duodecim partes, ⁊ in fine dicam fieri id quod fit in
vltima parte. Predicta vera, niſi communis vſus loquendi ali-
ter ſe haberet, quod certam partem appellaret principiũ, tunc
8 ſtandum eſt communi vſui. l. j. in princ. ṡ. de flumi. † Sed quero,
a qua parte faciemus principium? Certe a parte ſuperiori, infe-
rior autem pars ad quem deſcendit curſus aque, dicitur finis.
arg. l. j. in fi. ṡ. de aqua plu. arcẽ. Ulterius opp. ad l. proxi. Solu.
vt ibi videmus.

ADDITIONES.

† Claud. de Seyſ. ¶ Eſt manifeſtus. An deprehenſus in itinere,
dicatur deprehenſus in actu, vide per Bal. in cap. propoſuiſti
de appellatio.
a Alex. ¶ Adulterum manifeſtum. Per Bartol. in l. ij. in fin. de
adulte. vide infra eodem l. ſi quis in ſeruitute. per Cyn. in l. fal-
ſus. C. eodem. ⁊ ibi etiam Bartol. in principio. ⁊ ſequitur etiam
Bal. in dicta l. falſus. in quarta opp. vbi idem tenet quod Bart.
Bene facit qđ habetur in l. ſi quis adulterium. ſ. de adulte. Et
Spec. in ti. de preſũ. §. j. ⁊ Bal. ĩ auth. quas actiones. C. de ſac.
ſanc. eccle. in fin. ⁊ in terminis Io. And. in titu. de probatio. §.
j. verſicu. xiij. de quo Imol. in l. fina. ṡ. de heredib. inſtituẽ. ⁊ per
Bal. in l. fina. C. de probatio.
b Alex. ¶ Gladio euaginato. Hoc approbat Bal. neq; natales. C.
de probatio. Et quod dicit Barto. hic de gladio euaginato, re-
prehendit Angel. in l. fi. in prin. quod met. cau. C.
c Alex. ¶ Uſurarijs manifeſtũ. Quis dicat vſurarius manifeſtus
adde pulchrum dictum Bar. in l. j. §. apud Iulianũ. ṡ. de edili.
ed. ⁊ in materia vide qđ Bar. poſt gl. ⁊ que notaui poſt Bald.
in l. cũ allegas. C. de vſu. Et ad hoc vide Bal. in l. j. verſi. octauo
quero. C. de teſtamẽ. l. j. C. de fal. cauſa adie. lega. ⁊ no. Mod.
Inſt. de act. §. ex maleficijs. ⁊ §. quadrupli. Et de multis fraudi
bus, quas excogitant feneratores ad hoc, vt ſui contractus non
dicantur feneratitij, tetigit Ioan. And. in c. ex literis. de iureiu.
⁊ in cap. ad noſtrã. de emptio. ⁊ venditio. ideo quia infinite ſunt
conſtitutiones ſynodales, prouidet de modo conuincendi vſu-
rarios. Et adde quod conſuluit Angel. in conſilio x. quod inci-
pit, in cauſa predicta eſt hoc ordine procedendũ. quod ille etiam
dicitur manifeſtus vſurarius, qui per diceceſanum pronũciatus
eſſet publicus vſurarius. Et poteſt hoc facere qñdo vſurarius
eſt teſtibus ſuperatus de tali crimine, aut vſurarius eſt etiã con
feſſus corã epiſcopo ipſum crimẽ, vel contra ipſum laborant no
ta argumenta, fama concurrente. vt extra de vſur. in ca. cũ tu. Et
hoc tenet Gul. extra de vſuris. c. j. li. vj. alias ſi dieceſanũ iſtis nõ
concurrentibus pronunciaret non eſſet vſurarius manifeſtus,
ſecũdum eum. Item ille eſt vſurarius manifeſtus, quantum ad
hoc, vt teſtari non poſſit ſi coram ſacerdote. ⁊ teſtibus publicis
fatetur ſe vſurarium. ⁊ vſuras mãdat reſtitui, forte librum ratio
num tradens. Pro hoc facit, quod dicit. Ioan. And. in c. quan-
quã. de vſu. in verſic. manifeſte. Non igitur ſufficit iſta extraiu-
dicialis confeſſio coram teſtibus tantum facta. vel etiam coram
ſacerdote, niſi mandatum intercederet de reſtituendo vſuras
ſaltem per aſſignationem librorum rationum: ſed iſta tria re-
quiruntur copulatiue, vt apparet ex predicta gl. ⁊ in Ange. Itẽ
dicit Ange. in d. conſi. ꝙ ad hoc, vt manifeſtus vſurarius non
poſſit teſtari requiritur, ꝙ tempore quo teſtat fuerit manifeſtus
vſurarius. ſecus, ſi ante ⁊ poſt ipſum penituit, aut ante mortem
fuerit occultus fenerator. ⁊ poſt mortem incepit eſſe palã; quia
teſtamentum valet, ⁊ probat per tex. in d. c. quanquam dicentẽ ꝙ
nullus manifeſtorum vſurariorum interſit teſtamentis, poſtea
ſubdit ꝙ teſtamenta vſurariorum manifeſtorũ facta non valent.
Unde qualitas mandati, iuncto verſ. nemo. ſignificat ſecundũ
tẽpus verbi. ff. de noxa. l. in delictus. §. ſi extraneus. ⁊ i l. j. §. qđ
ait. ṡ. quo lega. ſecundũ eum, quod no. in practica. Adde qđ not.
Bal. in l. j. C. de exce. rei iudi. ⁊ ĩ l. poſthumo. in fi. de cõtratab. ⁊
in l. j. C. de fal. cauſ. adie. lega. Item an ille, qui probat per cõie
cturas vſurarius, dicatur vſurarius manifeſtus. ⁊ dicatur ſatis
probatum, licet nõ per ṡ. dictas probationes. Bald. per glo. ibi
in l. cum proponeretur. de lega. ij. tenet, ꝙ ſic. Allegat ꝙ habet
in c. vlt. de ſuc. ab inteſta. Tu etiã potes ſm Imo. ibi allegare, ꝙ
habet in c. cũ in dioceſi. de vſur. ⁊ per gl. in c. j. ⁊ ij. e. Quis dicat
vſurarius manifeſtus per An. in q. Aſtenſis. ⁊ Bal in l. j. C. de
ſacroſan. eccl. in lec. ⁊ in repe. ⁊ Cyn. dicit in l. ea quidẽ. C. de accu.
ꝙ vſurarius manifeſtus dicit ille qui in preſentia decem teſtiũ
fenerauit. Et vide no. per Bar. in l. interpoſitas. §. de tranſa. Et
qualiter per famam ⁊ argumenta probetur quem eſſe vſurariũ,
vide tex. cum gl. in c. cum dioceſi. de vſur. ⁊ no. per Fede. cõſi. xi.
Et no. ꝙ licet probetur quem eſſe vſurariũ non tñ per hoc põt re
ſcindi contractus factus cũ eo, niſi pbet eũ vſurariũ fuiſſe in illo cõtra
ctu, ſecũdũ Bal. in l. interpoſitas. in prin. C. de trãſa. ⁊ dicit Bal.
⁊ Cy. in l. j. C. de proba. ꝙ ſi vnus qui erat conſuetus fenerari vi
ginti pro centenario, mutuauit mihi centum, que ſibi ſolui, an
preſumebatur vſuras habuiſſe, ⁊ dicũt ꝙ non. Et quomodo pbe
tur quẽ vſurarium adde Bal. in l. cum allegas. C. de vſur. ⁊ i l. j.
§. ſimiliq; modo. C. de Lati. liber. tollẽ. ⁊ in l. ſcripturas. C. qui
potio. in pigno. habe. ⁊ in materia vide Bal. in l. j. C. de teſtamẽ.
vbi no. loquitur. Et an per ſolam confeſſionem, q2 in iudicio qs
cõfeſſus eſt ſe vſurariũ, probet vſurarius manifeſtus, vide Bal.
no. in l. j. ad fi. de confeſ. Sed ꝙ p cõiecturas nõ probet quis eſſe
vſurarius, not. in l. duos. C. de appellati. Sed an ĩ genere ſi ibi
pbãti reſultet cõmodũ admittet, q teſtificatur talẽ ſibi mutuaſſe
ſub vſura, vide Bal. in l. dictantibus. C. de teſtam. Et ille q mã-
dat reſtitui vſuras, ſi reperiat aliquas habuiſſe nõ conuinci vſu
rarius. alle. Fed. in conſi. lxij. Adde ꝙ de d. cõſi. Ang. x. ⁊ de ma
teria per Bal. cõſi. xvij. ij. Et ibi an poſſit pronunciari manife-
ſtus a iudice laico. ⁊ cõſi. clxij. lib. ⁊ cõſil. cccclxv. lib. iiij. p Fede.
conſi. viij. Et an per confeſſionẽ de reſtituendis vſuris qs pbe-
tur vſurarius, vide p eundẽ conſi. lxiiij. p Abb. conſi. cxiiij. ⁊ de co
qđ tenuit Bar. quomodo intelligatur principium, vide Pet. de
Ancha. conſi. xcvij. vbi approbat doc. Bar.
d Alex. ¶ Dicit ſtatutũ. Uide aliquid per Bar. in l. iiij. ĩ fi. C. de
tempo. appel. per Sal. in rub. ff. de rerum diuiſio. ⁊ Alex. ĩ l. j. ff.
ſi quis, ius dicenti non obtem.

LEX VII.

1 ☞ Quilibet poteſt occurrere ad capiendum delinquentem.
2 Laicus poteſt capere clericum delinquentem, ⁊ eum ducat ad
iudicem, non vt ipſum detineat.
3 Defendere aliquem offenſum, ⁊ eum iuuare quilibet poteſt.

SI quis in ſeruitute. Hic ponit no
uus caſus ſm gl. Op. ad princip. ṡ. l. proxi. vbi videt ꝙ ſufficiat ali
quẽ capio tota illa die, antequã perferat ad locũ deſti
natũ. Due ſunt ſolutiões. Una ꝙ hic loquit, qñ quis iſto medio
tpe mutauit ſtatum. ⁊ hoc tenet gl. in l. precedenti. Alij dicũt ꝙ
iſtud principium corrigitur perverſi. idem Pomponius. ita di
cit glo. hic. ⁊ hanc ſolutio. tenet. Dy. quaſi mutatio conditionis
perſone nil reuelet, vt l. j. ſ. de pe. Poſſumus ſuſtinere gl. vt il-
lud, quod faciat mutatio diei, faciat mutatio ſtatus perſone. Nõ
ob. l. j. ſ. de pe. q2 ibi loquit i pena iam commiſſa, i qua nõ nocet
mutatio ſtatus: hic in pena cõmittenda, ſeu alterãda. Ulterius
a op.[a] de l. in omnibus cauſis. ſ. de reg. iur. Gl. non ſoluit. Dy. di-
cit hic, qđ poteſt aduerſario imputari culpa, q2 fuit nimis timi
dus. ibi non. Uel ibi vis infertur ab alio, qđ hic fur nõ facit. Ul-
1 timo no. fi. huius legis ibi, quilibet tranſiens, ⁊c. Ex habes ꝙ
quilibet poteſt occurrere ad apprehendendum delinquentem.
2 Simile vidiſtis, ṡ. e. l. iij. ¶ † Iuxta hoc quero[b] vtrũ laicus poſſit
b capere clericũ deliquẽte. Puto qđ ſic, vt eũ ducat ad iudicẽ non
vt ipſe eum detineat. arg. l. ait pretor. §. ſi debitorem. de his ꝙ
i frau. cre. ⁊ l. capite quinto. ſ. de adul. ⁊ quod no. Inſti. de actio.
circa princ. hoc tangit Inn. in c. vt fame. extra de ſententa exco.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

3 Ultimo ex hoc tex. dico quod quilibet poteſt iuuare, ⁊ defēdere
aliquem offenſum: nam ſi quilibet poteſt me iuuare ad defenſio
nem rerū, vt glo. dicit tex. multo magis poteſt me iuuare ad de-
fenſionem perſone.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Ulterius oppo. In omnibus, caſibus quibus quis po-
teſt capere furem, vide Bar. in l. j. C. de vi. ⁊ ad intellectum hu-
ius legis, vide ſ. eo. l. fur eſt manifeſtus.
b Ale. ¶ Iuxta hoc q̄ro. Utrū laicus poſſet capere clericū delin-
quētem, ⁊ ipſum ducere ad Poteſtatem, adde Bal. in l. ſi qua ꝑ
calumniā. C. de epiſco. ⁊ cle. ⁊ dixi poſt Bar. in d. §. ſi debitorē. ⁊
no. Bar. in l. ſi miles. de exhiben. reis. ⁊ per Lano. in ca. cū non
ab homine. de iud. Lap. alle. cxxvj. alias. cxxij. vide no. per An
gel. ⁊ docto. in l. j. ſ. ne quis eū. ⁊ quod not. Innocen. in c. ſi quā-
do. de offic. deleg. Adde quod Bal. in c. i. §. ſi quis. de pa. iu. fir.
dicit, ꝙ capi poſſunt clerici delinquentes, vt preſentent epiſco
po, ⁊ ibi eum omnino videas. Alleg. Inno. ⁊ Ioan. And. in cap.
vt fame. de ſenten. excommu. ⁊ hoc in ipſo actu delinquendi, vel
immediate poſt: ſ; ex interuallo nemo poteſt eos capere, niſi ex
conceſſione epiſcopi, vt no. extra de iud. c. cum non ab homine.
Sed do. Ant. in dicto c. cum nō ab homine. in hoc tenet contra
Hoſt. in dicto cap. vt fame. ſed Innocen. tenet contra dominū
Anton. Adde tamen quod clerici, vel monachi in ſacris cōſti-
tuti non poſſunt capi, etiā per iudicē eccleſiaſticum ꝓ debito
ex contractu, vel quaſi. no. Io. And. in c. ſi clericus de ſenten. ex
commu. in vj. Ad quod allegatur tex. in c. lator. de pig. ⁊ i ca. vt
fame. de ſenten. excōmu. Secus ſi ſit debitor ex delicto, vel ex cō
tractu ratiōe doli, vt in c. j. de depoſito. ⁊ hoc ibi tenet do. Anto.
ſicut etiam videmus in doctoribus in l. medicos. C. de profeſ. ⁊
medi. li. x. ⁊ eorū filijs, ⁊ vxoribꝰ. Et ideo dicit Bal. An. ⁊ Imo.
in l. quid ergo. §. ſi heres. de le. j. ꝙ pater inueniens clericū adul
terantem cum filia, ſi ipſum occidit, non incurrit penā canonis.
Uide ca. ſi vero. j. ad fi. de ſen. excō. ⁊ adde no. Bar. hic. vide no.
per Mod. in l. de pupillo. §. meminiſſe. de no. ope. nun. Et i hac
materia ad Bar. hic, adde qđ ꝓ bono publico quilibet pōt ca
pere fugientē, l. generali. de decu. li. x. ⁊ bene facit tex. in l. fi. C.
de male. ⁊ mathema. ⁊ no. ope. ꝑ Bar. i l. neminē. C. đ exhi. re. ſ;
intereſt Reipublice, vt delicta non remaneant impunita: ergo
quilibet poteſt capere clericū, vt eum preſentet ſuo iudici, vt in
authenti. de defen. ciui. §. nos igitur. ⁊ in authen. vt iudi. ſine
quo ſuffra. §. neceſſitatem. Sed aduerte quia contra doctrinam
do. Abb. in c. cum non ab homine. facit tex. in d. ca. ſi vero. i fin.
de ſenten. excom. vbi expreſſe dicitur, ꝙ non licet clericum innē
tum in adulterio, vel ſtupro capere, ⁊ ei violentas manus ipo-
nere niſi ſint perſone quedā coniuncte, que ibi notantur. Et quā
uis poſſet ad illum text. reſponderi, quod procedat quādo cleri
cus nō eſt in fuga, vel non eſt veriſimile, ꝙ fugat, hoc tamē mul-
tum reſtringit illam rationē, cum in dubio manifeſtū eſt, ſeu ve
riſimile, ꝙ deprehenſus in maleficio timore ne captus ponat ad
torturā, quod ipſe fugiet, vt eſt caſus nota. in ca. vt fame. ſupra
alleg. ⁊ ad hoc facit tex. in l. j. ff. de bon. eorum qui mortem ſibi
conſciuerunt. ⁊ ibi per Bartol. vbi probatur quod accuſatio eſt
iuſtus metus accuſato, ſi fugit propter quem ille qui fugit. ꝓſu
mitur fugiſſe eadem ratione faciet qđ veriſimile ſit accuſatum
debere fugere. ⁊ ſi cuſtodiatur: quia iuſtus timor preſumit mo-
uere quemlibet ad faciendum, vt euadat a periculo, vt patet in
toto titu. quod me. cau. Unde quia deprehenſus in crimine pre
ſumitur fugitiuus, ⁊ legis diſpoſitio faciēs regulam, debet ada
ptari ad ea, que communiter contingunt, l. nam ea. ſ. de leg.
Unde ſi tex. ille i d. c. ſi vero, voluiſſet illo caſu, quo clericus nō
poſſet fugere, vel nō eſſet veriſimile, ꝙ fugeret, nō licere eū capi,
non erat ſimpliciter ponenda regula negatiua, cū iſte caſus con
tingat de facto, ⁊ ſic quodāmodo contra naturā deprehenſionis
in delicto perſonali: ſed d; poni regula affirmatiua cum iſta ex
ceptione, ſicut communiter in delictis prohibitus. Unde cōpla
cet intellectus ille ad illā decretalem, videtur potius diſtinguē
dū, vt diſtinguit Abb. in d. c. ſi vero. vt dicamus aut clericus re
pertus in delicto continuat delictum, ſi non deſiſteret a delicto
niſi caperetur per laicum, tunc liceat vnicuiq; laico capere eū
⁊ ligare, ſi alias non poſſet propulſare iniuriam, ſecundū Inno.
ibi. Pone exemplū qñ clericus fugeret cū re quā ſurripuit ne
ex ſolo clamore dimitteret rem: tūc enim laico licet capere eum
q: continuat delictum. Unde tunc ſola captura non eſt ꝓ male
ficio puniendo, ſed dicitur fieri pro defenſione rei vel perſone: ⁊
hoc ſemper fieri poteſt. vt ſ. dictum eſt. Et iſta ratione poteſt cō
cedi, ꝙ ſi familia inueniat clericum de nocte, poſſit ipſum cape-
re, ⁊ preſentare epiſcopo ſm Abb. in loco preal. ⁊ in d. c. vt fame
e. tit. Poteſt etiam aſſignari alio ratio, quia ſi clericus ꝑmitte-
retur abire noctis tempore malū remaneret impunibile, q: nō
poſſet poſtea cognoſci, l. ſi is. qui rē. in prin. ⁊ ibi not. j. eo. Aut
clericus deprehenſus in delicto deſiſtit ab eodem, ⁊ tunc ꝓbabi
lior videtur eſſe opinio Hoſtiē. quāuis fugiat, vel ſit veriſimilis
fuga, ꝙ nō poſſet capi per laicū, ⁊ ſic per laciū puniat. Et illa cō
cluſio probatur forti ratione, q: tex. in c. vniuerſitatis. de ſentē.
excommu. dicit, ꝙ prelatus nō poſſet verberare clericum per ſe,
quantūcunq; ſubſit neceſſitas verberādi: per aliū pōt, ſed nō pōt
executio committi laico per prelatū. Si ergo non permittitur
laico verberare clericū de mandato prelati, etiā quando aliter
criminem nō poteſt puniri, multo fortius laico nō permittit cle
ricū capere propria authoritate: nō eſt tñ verū, ꝙ ſi clericus fu-
giat, delictum remaneat impunitū: q: contra ipſū, licet abſen-
tem, poterit procedi multipliciter, iuxta ea, que habētur ī c. ve-
ritatis. de do. ⁊ contu. Item habebit locū remiſſio ad petitionē
iudicis in cuius loco deliquit, iuxta no. in cle. paſtoralis. de re iu
di. vel ſi clericus alibi conſtituat domicilium, ibi poterit de hoc
delicto accuſari, l. j. ⁊ ibi habetur. C. vbi de cri. agi oportet. ⁊ no.
in c. fi. j. ti. proxi. Nō ob. dictū Inn. in d. c. ſi vero. ⁊ do. Abb. hic,
in ſecunda ratione adducta per eum: q: dico, quod termini non
ſunt pares. Nam illud arg. bene valet, licet defendere priuatū,
multo fortius publicū, vel circa publica, xxiij. q. iij. c. fortuito. ⁊
c. non inferenda. Sed non valet iſtud arg. licet defendere priua
tum, ergo licet ad vtilitatem publicam capere malefactorē, vt
puniatur: quia per hoc Reſpublica non defenditur, ſed potius
procuratur vtilitas publica, capiendo defenſionē proprie, id
eſt, prout repellit iniuriam, quam inferri vellet.

LEX IX.

1 ☞ Condictio furtiua extingitur ipſo iure, re furata reſtituta:
⁊ dominus ſit ipſam conſecutus.
2 Pactum ſi factum eſt de non agendo furti, ex noua cōtrectatio-
ne, naſcitur actio furti.
3 Furtum qui fecit Florentie, ſi requiritur Mediolani cum furto
an poſſit puniri.

Si qui furti. Hec eſt multū notabilis lex.
Diuidit in tres pertes. Pri
mo ponit vnum dictum. Secundo ponit aliud, ſc;. qđ
ſit officiū iudicis, qñ primo agitur ꝯ furem rei vēdi-
catione. Tertio, quod ſit officiū iudicis, qñ prius fuit actū cōdi-
ctione furtiua, ⁊ tunc agitur rei vendicatione. Secunda ibi ſed
ſi eam. Tertia ibi, quod ſi ex condictione. Tex. ibi decreuiſſet, id
eſt, decreſcendo perueniſſet, ſeu permāſiſſet, ſm Ia de Are. De
ꝓprietate cognoſcit, ſcilicet in qua licet iudici, quod ex arbitrio
equum videbit dicernere, vt Inſti. de actionib. §. preterea. Ibi
quod ſi ex ꝯdictione. vbi nullum iudex potuit exercere arbitriū,
cum non ſit arbitraria: ⁊ ſic non coegit petitorē ad remittēdam
rei vendicationem. Ibi ſuſtulerit. nunc autem conuenitur rei
vēdicationem, que eſt arbitraria, in ea erit officium iudicis quod
ſequitur, ibi, vt aut omnino, ⁊c. ¶ Et p. ad principium de l. iter
omnes. §. fi. ⁊ l. ſi dominium. j. eo. Sol. hec intelligitur ſecūdum
illas, ſcilicet, niſi res ad dominum ſit reuerſa, vel dominium mu
1 tatum. Item videtur † quod re reſtituta extinguit cōdictio ipſo
iure, vt j. e. l. ſi pignore. §. cū furti. Sol. verū eſt, ſi cōſecutus fuiſ
ſet quis rē, ſecꝰ ſi eſtimationē, vt hic. ¶ Ulterius op. ⁊ vr̄ qđ iſta
cautio ſit ſuꝑuacua, ſeu iſta remiſſio, cū habeat exceptionē. Sol.
vt i gl. ¶ Ult. op. ad fi. de l. eius rei. ſ. de rei vēdi. vbi videt, ꝙ il
le, qui ſoluit litis eſtimationē efficiat dñs, adeo ꝙ non poſſit cōue
niri rei vendicatione. Sol. Hic in fure, ⁊ ſic in male fidei poſſeſ-
ſore, qđ nō habuit cām ab actore, ibi ſecus. Et intelligo hic, ꝙ tē
pore ſolute eſtimationis nō erat poſſeſſio penes, furē, alias ſecꝰ,
vt no. per Dy. pro poſſeſſore. extra de re. iu. li. vj. in lv. q. Uel ſi
dicis, ꝙ erat penes furē intelligo actore ignorāte. Ita dicit Ia.
de ra. vt no. per Ly. C. de cōd. fur. l. j. in iiij. q. dixi i l. litis eſtima
2 tio. ſ. ꝓ emp. ¶ † Ulterius querit gl. pone ꝙ fecit tibi pactū de
nō agēdo furti, vtrū ex noua cōtrectatione oriat actio furti: Ui-
detur quod nō, vt hic. Contrariū determinauit gl. q: nō eſſe na-
tam actionē, vel eſſe natā ⁊ ſublatā eſſe, paria ſunt. l. ſi dari. ſ. de
verb. ob. ſed ſi nō eſſet nata ab initio, naſceretur furti actio ex no
ua cōtrectatione, l. j. C. de noxa. ⁊ l. ſerui ⁊ filij, j. eod. tit. ⁊ l. iij. ſ.
re. amo. ergo ⁊c. Preterea, pro hoc videt caſus. ſ. e. l. ſi qs vxo
ri. §. ſi quis iurauerit. Ita dicit glo. Contra iſtam gl. videt alia
gl. in l. eū qui. §. in popularibus. ſ. de iurei. ⁊ l. qui iuraſſe. §. ij. e.
ti. ⁊ l. ſi a te. de exce. rei iud. Dicunt quidam hanc, gl. dicere veri
tatem, ⁊ alias gloſſas. e. eſſe falſas. Tu dic illas, ⁊ iſtā eſſe veras.
Nam hic loquitur quando poſt factum interuenit nouus actus
ſcilicet cōtrectationis, ⁊ animus lucrandi merito actio furti na
ſcitur: ſed gl. cōtrarie loquitur, quando nullus actus de nouo.
ſuperuenit, ſed durat qđ antiquitus erat, Pro hoc induco d. §. ſi
3 quis iurauerit. ¶ † Ul. hec lex facit ad q. ꝙ ſi aliquis fecit furtū
in ciuitate Florentie, ⁊ hic deprehendatur cum furto, ꝙ hic non
poſſit puniri: q: aſſidua contrectatione actio furti non naſcitur,
poſtquā in principio nata fuit. Dicam j. eodem. l. ſi dominium.

LEX XI.

IS cuius. Iſtam regu. gloſſat hic Iuriſconſultus. ⁊ in legibus ſeq. Sed gl. limitat hanc regulam ⁊ declarat in l. manifeſtiſſimi. in j. gl. C. eo. dic vt ibi.

LEX XII.

1 ☞ Actionem nemo ex iniquitate ſua conſequitur.
2 Rapina vel violentia eſt delictum, quod committitur in perſonam, furtum vero non.
3 Actio triticaria competit furi.

1 a **ITaque fullo.** †No. ꝙ ex iniquitate ſua nemo cõſequitur[a] actionẽ. ¶ Op. de l. j. §. ſi p̃do. ⁊ l. bona fides. §. j. ſ. depoſ. l. ita vt ſi fur. ſ. cõmoda. Gl. ſol. ꝙ ibi ex cõtractu ſuo non ex iniquitate, ⁊ ſic non eſt cã proxima actionis, ſed remota
b cauſa iniquitatis. Itẽ opp. de l. i. §.[b] qui a me vi. ſ. de vi ⁊ vi ar.
c Gl. mag. no. ſoluit. ⁊ ſic innuit[c], †quod rapina, vel violentia ſit
2 delictum, qđ cõmittitur in perſonam: furtum vero non cõmittitur in perſonã. vt no. de quo plene dicã, in l. licitatio. §. qđ illicite. ſ. de pub. Iſtud dictum lʒ ſit verum in ſe: tñ ſolutio contrarij non eſt vera: qꝛ idem eſt in violentia, qđ in furto, l. ij. §. generaliter. j. vi bo. rap. Ideo gl. in d. l. j. §. ſi predo. dat aliã ſolutionem, que licet habeat apparentiam, tamen non congruit rationi poſite hic. ſ. nemo de improbitate ſua conſequitur actionem, ⁊c. Et ideo alibi ſoluit aliter, ⁊ ſic quod in d. §. quia a me vi. agitur furti ad poſſeſſionem, que ſibi vi arrepta eſt. quod poteſt ne habeat actionem ex improbitate ſua, ſed auferentis: hic nõ poteſt agere fur furti actione ad duplum, vel quadruplum, que actio furti datur ad intereſſe agentis, vt legib. contrarijs: ſed hoc intereſſe nõ
3 eſt ſine ſua improbitate, ergo ⁊c. Et ideo †ſi fur vellet poſſeſſionem repetere actione triticaria, poſſet, l. ij. ſ. de tri. Et ita intelligunt quidam, l. inficiando, §. infans. j. e. ⁊ ibi aliquid tangã. Hãc ſolu. ponit gl. de reg. iur. l. cum par. §. j. Cy. tangit, ⁊ non ita clare. C. eo. l. fi. in prin.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Nemo conſequitur. Vide poſt. Cy. Bal. in d. l. j. C. eo. in fi. prin.
b And. Barb. ¶ Item op. Vide Bar. in conſi. ccl. inci. ſtatuto caſtri plebis. vbi conſuluit, quod faciens furtum non dicitur facere delictum perſonale alleg. iſtam gl. hic. Et ibi vide. quot modis dicitur delictum perſonale, ſi ſtatutum dicit, quod bãnitus pro delicto perſonali poſſit impune offendi.
c Alex. ¶ Et ſic innuit. Et adde Bal. in l. ſi cum exceptione. §. ij. qđ me. cau. Et an furtũ ſit ſpoliatio, vide hic, ⁊ in l. rẽ que nobis. ⁊ in l. ſi rem mobilem. ſ. de acqui. poſ. ⁊ in l. ſi coloni. C. de agri. ⁊ cenſi. lib. xj. ⁊ in l. Sticho libertas. in prin. de ſtatulib.

LEX XIII.

IS cui ex ſtipulatu. Not. qđ id ꝙ dr. ſ. eo. l. is cuius intereſt. intelligitur ſi intereſt ratione poſſeſſionis vel iuris realis: ſecus ſi ratione actionis pſonalis. Ita gl. iſtam legem intelligit. Utrum autem hic debitor actionem cedendo liberetur: Dic vt in gl.

LEX XIIII.

1 ☞ Actio furti nõ datur ei, cuius intereſt ratione actionis perſonalis.
2 Emptor licet non poſſit rem accipere propria authoritate, etiã pretio ſoluto, ⁊ non dicatur bonefidei poſſeſſor, tamen non tenetur actione furti.
3 Quando periculum eſt venditoris, an actio furti debeat cedi emptori.

EUm qui. Hec eſt multum not. lex. Dicitur hic, qđ emptor actionem furti non habet. Contra, quia ſua intereſt non ſurripi, ergo, ⁊c.
1 l. is cuius intereſt. ſ. eo. Sol. †Hic intereſt rõne iuris perſonalis, non ratione iuris realis, vel poſſeſſionis, vt dixi, ſ. l.
2 proxi. ¶ †Secundo oppo. ad fi. legis, de l. ſi ex ſtipulatione. ſ. de acqui. poſ. vbi dicitur, ꝙ non licet accipere rem propria au-
a thoritate, etiam pretio ſoluto. Solu. concedo, ꝙ licet[a] accipere, ⁊ non dicitur bone fidei poſſeſſor imo predo, vt ibi: tamen furti actione non tenetur, quia non intereſt venditoris, vt hic. Item dicitur hic, qđ emptori debet cedi actio, quia eius periculum eſt.
3 Quero †quid[b] ſi eſt periculum venditoris? Dic vt in l. vẽditor
b ex hereditate. in fi. ſ. de her. vel actio. vendi.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Quod non licet. No. ꝙ ſi ſubtraherẽ rem mihi debitã non tamen teneor furti in quadruplum: ſed predo ſum. ⁊ hoc tenet Bar. in d. l. ſi ex ſtipulatione. Adde tex. in c. dudum eccleſia Rothomag. de elec. vbi ille qui nactus eſt poſſeſſionem beneficij ſine authoritate ſuperioris, dicitur fur ⁊ latro. ⁊ tene menti, quod licet ſtatutum loquatur de predone vel fure non verificatur in iſtis, vt colligitur in d. c. dudum.
b Alex. ¶ Quero qđ. Vide Bar. i l. ſi qđ vxori. §. itẽ apud Labeonẽ. j. e. vbi hoc colligitur. Et adde, que no. in d. l. ſi ex ſtipulatione. Et quis dicatur predo, vel fur, vide que habes poſt Bar. i l. capitalium. §. famoſos. j. de pen.

1 ☞ Colonus eſt dominus fructuum, poſtquam ſunt percepti, ⁊ a terra ſeparati.

1 **§. Preterea.** Op. ꝙ †colonũ ſit dominus fructuũ, l. ſi apes. §. fi. ⁊ l. fullo. §. frugibus. j. eo. dicit, hoc eſt verũ. poſtquã fructus ſunt percepti, ⁊ ſeparati a terra, vt in contrarijs: ante autem ſecus, vt hic. Et hoc dicit glo. in colono partiario, ⁊ in colono qui colit nummis. Quod an ſit verum dicam j. eo. ſi apes. §. fin.

1 ☞ Depoſitarius licet teneatur de lata ⁊ latior culpa, habet tamen actione furti pro re depoſita ſibi furata.

§. Is autem apud quem. Ex improbitate ergo ſua depoſitarius actionẽ furti nõ cõſequitur. Cõtra j. e. l. q vas. §. ſi ego. Gl. dat duas ſol. ſcđa eſt vera, qꝛ hic depoſitarius cõmiſit furtũ vtẽdo re vel interuertẽdo poſſeſſionẽ dñi, per vſum eius: i cõtrario cõmiſit furtũ alij cedendo, ita qđ dño retinebat poſſeſſio
1 nem. Iſta eſt veritas, vt dicã in cõtrario. ¶ †Quero, cũ depoſitarius teneat de lata culpa, ⁊ latior., l. qđ Nerua. ſ. depoſi. ⁊ C. de poſi. l. j. an illo caſu ipſe habeat actionem furti: Videtur ꝙ non, quia dolo comparatur. Contrarium eſt veritas, nam verus dolus furis preponderat culpe depoſitarij, l. itẽ ſi obſtetrix. in fin. ſ. ad leg. Aquil. Ita tenet Iac. de Are.

1 ☞ Euenire quod poteſt in odium furis inſpicimus, licet veriſimiliter res ad hoc non tendat.

1 **§. Papinianus tractat.** †No. qđ in odiũ furis inſpicimus illud, qđ euenire poteſt, licet veriſimiliter res nõ tendat ad hoc. Facit l. diuortio. ſ. de neg. geſt. Brocardũ iſtud bene ſolui ſ. de ver. ob. l. inter ſtipulantem. §. ſacram.

§. Idem ſcribit. Dicitur hic, qđ creditor poterit agere actiõe furti, quero, ad quantũ. vtrum duplicabitur creditum, an eſtimatio rei ſubtracta: Gl. i verb. agere potero, Circa hoc diſtinguit hic plene, ⁊ vide eã que incipit, in ſolidũ, ⁊ no. eã. ¶ Secũdo querit gl. quomodo põt hic agi actione furti ad decem, eſſent decem debita: Et vr qđ debeat agi ad duplum, ſ. ad xx. glo. fatetur, qꝛ qui petit xx. petit x. Vel dic quod ſeruus valebat tantum quinque, ideo agebatur ad decem actione furti. nam illud quod dicit duplari debitum, eſt verum, quãdo res ſubtracta valet plus quam debitũ valet. ⁊ ita videtur hoc ſentire Cy. ld.

1 ☞ Furtum vnum dicitur, quantum ad actionem penalẽ, licet plures res ſimul ſubtrahantur.
2 Statutum, quod pro primo furto quis fuſtigetur, pro ſecundo auricula amputetur, pro tertio ſuſpendatur, non verificatur in ſubtrahente plures res.

§. Idem dicit. Opp. qđ occaſione cuiuſlibet i totũ agat, vt ſ. ea. l. §. Papinianus. Sol. hic ſimul factum fuit, ⁊ ideo dicitur totum furtum vnũ. ita
1 dicit gl. quã no. ⁊ menti tene. ¶ †Not. qđ ſi plures ſimul ſubtra
a hũtur dicitur vnum furtum quantũ ad actionem penalem.[a] Et
2 hoc †facit p ſtatuto, quo cauetur, vt pro primo furto fuſtigetur, pro ſecundo amputetur auricula pro tertio ſuſpẽdat quod ſi plures res furetur quis, totum dicat vnũ furtum. ¶ Ulterius querit gl. quare non operatur ibi in §. Papinianus. tãtum alter retẽtus, quantũ ⁊ hic alter amiſſus, vt ſcilicet, pro parte ibi agatur: Reſpondet gl. quia ibi ille qui remãſit. remanet periculo creditoris: hic vterque tranſit in periculum furis. Iſta ratio non eſt ſemper vera, quia periculo creditoris perijt ita demum, ſi perit ſua culpa, vel ſi hoc eſſet actum vnde rationem aſſigna, que ponitur in tex. d. §. Papinianus.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Actionem penalem. Vide Bal. in authen. ſed nouo iure. C. de ſer. fu. ⁊ vide Bar. i l. ſi familia. ſ. de iuriſ. om. iu. ⁊ Bal. in l. quid ergo. §. qđ ait pretor. de his qui no. infa. Itẽ qđ ſi eodem tempore quis interficit plures homines, an debeat puniri pena ſtatuti punientis facientem plura homicidia, vide que ibi not. dicuntur per Bal.

§. Idem Pomponius. Quero, quid ſi cõmodatarius non fuit in dolo, vtrum habeat actionem furti: Dic quod eſt electio domini contra quem agat, l. fi. §. j. C. eo. tit.

1 ☞ Actionem furti non habet ille, cuius intereſt ratione obligationis perſonalis.
2 Pater equiparatur fideiuſſori.

§. An

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

1 §. **An pater** No.†vbi intereſt ratione obligatiõis perſonalis,quis furti actionē non ha-
2 bet,vt hic,⁊ ſ.ead.l.in pꝛincip.⁊ ſ.l.pꝛox.Secundo not.†pꝛo
patre,qui equiparatur fideiuſſoꝛi,vt hic,⁊ habetis in l.cum fili-
uſfa.in pꝛin.ſ.de ver.obligatio.

1 ☞Pater habet quaſi dominiū filiū,⁊ ideo ei datur vēdicatio.
2 Filiofamilias furto ſubtracto,patri datur actio furti,ad eſtima
tionem operarum perditarum,⁊ hec duplabitur.
3 Mater non poteſt agere actione furti pꝛo filio furto ſubtracto.

§. **Si filiusfamilias** Op.pater nõ habet in filiū dominiū nec poſ
ſeſſionem:qꝛ liber homo nõ poſſidetur,ergo,⁊c.Rñ.dicit gl.hu
ius timoꝛe, qð habeat actionem furti pater.hoc eſt,accuſationē
criminalē,non ciuilem.Ita no.Inſt.de obl.que ex delic.naſc.§.
interdū.Iſta ſol.eſt contra tex.qui expꝛeſſe dicit,de actiõe fur
1 tiua.Ad contrariū reſpondeo ſic,† pater non habet dominiū vel
poſſeſſionē,concedo:ſed habet quaſi dominium ideo datur vēdi
2 catio patri,l.j.§.per hanc.ſ.de rei ven.¶† Itē opp.ꝙ nõ poſſit
agi furti,cum liberum, coꝛpus non recipiat eſtimationē l.liber
homo.ſ.ad leg.Aqui.ergo nõ reperitur quid dupletur,vel qua
drupletur.Dicunt quidā ꝙ duplicabitur illud, pꝛo quāto iura
uerit ſe nolle carere illo filio.Et iſtam ſol.tenet glo.in l.vt tantū.
ſ.de ſer.coꝛu.tamē hec gl.repꝛobat eam,⁊ bene quia in actione
furti non habetur ratio lucri, vel effectionis,vt dicit glo.quare
ſoluit aliter,ꝙ duplabitur eſtimatio operarū perditarū a pa-
tre pꝛopter furtū.Iſtam ſol.tenet Dy.iſtam etiam tenet Ly.C.
3 eo.ſi quis ſeruo.⁊ iſtā teneatis.Itē op.j.eo.l.mater.Sol.† ma-
ter nõ poteſt agere actione furti,vt ibi:ſed pater ſic.Et ratio eſt
duplex,quia mater non habet ius poteſtatis in filium.Item ma
tri opere non debentur,ſecus in patre.

1 ☞Vendito equo an videatur vendita ſella.

§. **Non ſolum** Querit gl.vtrū poſſit per condi-ctionem incerti cõmodatarius re
petere illam ſuam detentionem:Dicit gl.ꝙ ſic.Hoc qð dicitur
de condictione incerti,repꝛehenditur per gl.C.eo.l.fi.§.ſed cū
in ſecundam,⁊ illa veriox.Dixi in l.Aquilius.ſ.de dona.⁊ l.rē
1 que nobis.ſ.de acqui.poſ.† Iſte §.facit ad q.ſi vendo tibi equū
a 1 an videoꝛ tibi[a] vendere frenum,⁊ ſellam,⁊ ſimilia:hic videtur ꝙ
ſic l.ediles aiunt.in pꝛinci.ſ.de edili.edic.⁊ per Gul.de Cug.in
l.ſi vt certo.§.vſque adeo.ſ.commoda.

ADDITIO.

a Alex.¶An videoꝛ tibi.Vendito equo,videtur vēdita ſella,⁊ ad
de qð non ſolum venit ſella,ſed oꝛnamenta que erant in equo tē-
poꝛe venditionis,⁊ ante per duos dies,dict.l.ediles.§.vēdidi.ꝙ
bene no.⁊ vide que dixi in dicta l.ſi vt certo.§.vſque adeo.ſ.cõ.
Iſtis adde quod not.Bal.in l.ij.C.de edil.actio.

1 ☞Nuncius poteſt quis eſſe in re ſua.
2 Accipiens rem pꝛeferendam tenetur de periculo rei, ſi ſuſcepit
cuſtodiam,⁊ pꝛetium accepit.
3 Mandatarius,quando teneatur de leuiſſima culpa.
4 Fideiuſſoꝛ quando eſt ſibi factum mandatum quod ſoluat, non
tenetur niſi de dolo,⁊ lata culpa.

a §. **Si epiſtola** [a]Not.tex.ibi,⁊ ſic cuſtodia eius.⁊ in ver.finge,⁊c.No.qð dicit in pꝛin.de
dominio epiſtole.ad quem pertineat.concoꝛ.ſunt vt ī gl.Secū
1 do no.in verſic.ſed ſi interfuerit † quod quis poteſt eſſe nuncius
in re pꝛopꝛia:nam hic vides,qð quis poꝛtat literas ad ſui vtilita
tem.Hoc tangitur per Iac.de Are.in l.j.§.nunciatio.ſ.de no.
2 oper.nū.⁊ ego dixi in l.iuſte.ſ.de acquir.poſ.Tertio no.† qð il-
le qui accipit rem perferendā,tenetur de periculo rei,in duobus
caſibus,ſi ſuſcepit cuſtodiam,⁊ accepit pꝛetium.Ita vides hic.
b Contra quod opp.[b]quod mandatarius teneatur etiam de leuiſ
c ſima culpa[c],l.a pꝛocuratoꝛe.C.mand.Sol.quicquid dicatur iſta
3 eſt veritas,quandoque in mandato venit aliquid quod requirit
exactiſſimam diligentiam vt facere pꝛocuratoꝛem ad iudicia,
d tunc pꝛocuratoꝛ tenetur de leuiſſima culpa[d] quia videtur aſſere
re ſe peritum in illa peritia,que in iudicio requiritur,ſuſcipiē-
do mandatū.Ita loquitur d.l.a pꝛocuratoꝛe.⁊ qð no.per.Dy.i
c.imputari de regu.iur.lib.vj.Quandoq; mandatur aliquid,qð
requirit diligentiam non tantā,⁊ tunc tenetur de lata ⁊ leui,qꝛ
ita diligentem videtur ſe aſſerere,pꝛout illa res cuius manda-
tum ſuſcepit, requirit l.in re mandata.C.manda.Quandoque
mandatur aliquid quod nullam requirit diligentiam,quia om-
nes ſcirent facere,vt poꝛtare vnam literam,ſeu epiſtolā,vel ali
quid aliud de vno ad alium,⁊ tunc non tenetur,niſi de dolo ⁊ la-
ta culpa.niſi pꝛetium ſuſceperit,ſeu cuſtodiā in ſe receperit, vt
4 hic Simile in mandato,† quod videtur fieri fideiuſſoꝛi,qð ſol
uat Nā fideiuſſoꝛ non tenetur niſi de dolo ⁊ lata culpa.l.fideiuſ-
ſoꝛ circa pꝛincip.ſ.manda.facit bene l.ij.ſ.de pignoꝛi.ita de-
betis intelligere hanc legem.

ADDITIONES.

a And.Barb.¶Si epiſtola.Vide doc.in c.cum delicti.de dolo.
contu.vbi dicunt.quod citatio poteſt committi pꝛopꝛio nuncio
rei,poteſt committi parti,allegauit Bar.hic,⁊ in d.l.iuſte.vide
d.c.cum dilecti.vbi Papa committit nuncio rei.
b ¶Contra quod oppo.Quid in mero executoꝛe, vide Bal.i l.ſi
ſeruus legatus.§.cum qui.de leg.j.
c Alex.¶Leuiſſima culpa.De qua culpa teneatur pꝛocuratoꝛ,⁊
quid in nuncio,vide Bal.in l.a pꝛocuratoꝛe C.de mandat.
d Alex.¶Leuiſſima culpa.Vide Bald.in d.l.quod Nerua.ff.
depoſiti verſi.tertio quero.

LEX XV.

CReditoꝛis §. Dominus no.qð dicit,quaſi pignoꝛis loco.Quero circa hoc, qð ſi ca-
dat a poſſeſſione,vtrum habeat hypothecariam:Cer
te non,qꝛ hic in tex.dicit quaſi pignoꝛis,nõ pignus pꝛopꝛie.ad
quod facit ſ.de leg.j.l.quod ſi nulla.

LEX XVI.

NE cum filiofamilias Eppon.quod ſit ciuilis cõſtitutio,vt in §.hi.qui.Inſt.de ob.que ex de
li.naſ.Sol.vt in gl.Item opp.in l.ſi quis vxoꝛi.§.ſed
filius.j.eo.Sol.ibi de caſtrenſi.

LEX XVII.

a **SErui ⁊ filii** [a]Vide qð nõ poteſt agi fur-ti ciuiliter ſed an poſſit agi
furti criminaliter,dic vt in l.reſpiciēdum.§.furta do
meſtica.j.de pen.

ADDITIO.

a Alex.¶Serui ⁊ filij.Vide hic quod dominum ⁊ ſeruum non
oritur obligatio,quid inter Abbatem ⁊ monachum.vide Bal.
in l.cum affirmes.C.de lib.cau.

§. **Illud queſitum** Iſte §.legitur duobus mo-dis in gl.Primo in bone fi-
dei poſſeſſoꝛe, ⁊ pꝛo iſta lectura faciunt multe ſolutiones cõtra
rioꝛū, ⁊ pꝛo hoc facit etiam hic tex.qui dicit de vſucapione que
vſucapio in domino vero non caderet.Secundo modo legitur
hec lex in vero domino,pꝛo qua facit qui tex.qui expꝛeſſe ī domi
no loquit.Ponamus ergo caſum,vt litera iacet,⁊ in cõtrarijs
expediemus.Eppo.C.eodem l.apud antiquos.§.ſin autē deſi-
nat.Solu.hic loquitur in bone fidei poſſeſſoꝛe quod apparet ex
eo,quod dicit de vſucapione,ibi vero loquitur in vero domino,
⁊ quod hic dicitur in tex.pluribus locis,domino,expone id eſt,
bone fidei poſſeſſoꝛe.Ita intelliguntur quaſi omnes gl.hic poſi
te.Sed pꝛout intelligeres hanc legem in vero domino,ad d.l.
apud antiquos.reſpon.pꝛout hic dicitur in ſecunda ſol.quia ibi
ſeruus fuit poſtea reuerſus apud verum dominum:hic nõ.Se-
cundo oppo.j.ad legē Aquil.l.ſi ſeruus ſeruū.§.ſerui.ſecundo
reſponſo.Solu.hic gloſſ.vno modo quod aliud in aquilia,aliud
in actione furti,per rationem,quam hic aſſignat,ibi ſoluit ali-
ter ⁊ melius,ideo tene illam ſolut.Item oppo.ſupꝛa eadem l.i
pꝛincipio,vbi dicitur,quod dominus nõ habet actionem furti,
pꝛo furto ſerui.Sol.pꝛout intelligis hic, in bone fidei poſſeſſo-
re.non cõtrarium,pꝛout intelligis hic in vero domino.tunc
gloſſ.ſoluit,quod intelligatur de furto,quod commiſit dum eſ-
ſet apud ſecundum bone fidei poſſeſſoꝛem,tunc enim cum domi
nus non poſſet eum ſeruum coercere,ceſſat ratio que ponit in
pꝛinc.legis.

LEX XIX.

1 ☞Eſtimatio rei furate,furto pꝛobato, pꝛobatur per iuramen
tum actoꝛis.
2 Vas argenteū quando petit,debet poni in libello.de qua liga.
3 Libellus pꝛocedit.quando in eo aliquid certum ponitur,licet
adijciatur clauſula,⁊ plus.
Clauſula,⁊ plus adiecta in libello,nihil operatur,niſi poſtea pꝛo
betur aliquid certum.

IN actione No.modum foꝛmādi libellum qualiter res certa debet poni
in libello,Ep.ſ.de l.j.§.ſi.quis argentū.ſ.depo.Di
cit gl.aliud in depoſito,vbi deponens potuit ſibi pꝛo
uidere,qð non eſt in furto.Sed tunc oppo.quomodo poterit du
plari,vel quadruplari,ſi neſcitur pondus alicuius vaſis.Re-
ſpon.quod hic dicitur quantum ad dandum libellum, non
quantum ad condemnationē ferendam, niſi poſtea in proceſſu
a declaretis[a] de pondere,vt not.in d.§.ſi quis argentum.vt hic in
vlti.gloſ.in pꝛinci.huius l.ſuper verb.debet puto,quod licet in
1 actione depoſiti procederet quod dictum eſt tamē† contra fu-
rem pꝛobato furto, de eſtimatione ſtatur iuramento actoꝛis.
C.vnde vi.l.ſi quando.dicam in l.quidam tabularum.j.eodem.

2 ¶ Ulterius quero.† cū materia argētea ſit diuerſarū ſpecierū, alia eſt eñi liga Peruſina, alia liga Seneſis, ⁊ alia eſt liga Venetorū, vtrum debeant ponere in libello de qua liga ſit: Reſpō. ſic: hoc enī totū pertinet ad declarationē materie, ⁊ ſi hoc ignorat, nō poteſt ſciri eſtimatio, l. cū aurum ſ. de auro ⁊ argen. lega.
3 Ultimo no. quod hic dicit i tex. aureos tot pluresve, quod admittat libellus, quando pono aliquid certum, ⁊ adijcio clauſulā
b illam, ⁊ plus tamen iſta clauſula, pluresve, nihil operatur,[b] niſi poſtea probetur aliquid certum, l. cum furti, ſ. de in lit. iuran.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ In proceſſu declaretis. In proceſſu poteſt ⁊ debet libellus ambiguus declarari, vide. Bar. in l. inter ſtipulantem. §. j. de verb. ob. ⁊ in ſl. non ſolum. §. ſed vt probari. de oper. no. nun.
b Alex. ¶ Nihil operat. Iſta verba plus minus apposita i l bello, nihil operāt, vide omnino tex. ⁊ Bal. i l. publia. §. Titius. ſ. depoſi. Et de libello, vide i ſimili de hac icertitudine Imo. i c. ex parte abbatiſſe. de priuil. gl. i c. cū iter vos dudū de ver. ſig. De iſta autē dictione plus, vide Bal. i l. ab hoſtib⁹. §. ſ; q̄ ſimpliciter. ex qui. cau. ma. ⁊ ff. ſi qs cau. in l. ⁊ ſi poſt tres. Adde an procedat libellus, quod talis ſurripuit, ⁊ celauit animo furādi, ⁊ contrectandi res ⁊ bona, que aſcendunt ad eſtimationem centum ſaluo errore calculi, Bal. conſil. cvj. j. lib.

§. Qui rem. Opp. de l. ſi rem. §. fi. ſ. de preſcr. verb. ⁊ l. ſi vēdidero. in fi. j. eo. Sol. quod hic dicitur non poſſidebat, itellige ſi aliquo tempore creditoꝛ cepe rit poſſi ere: debitoꝛ tamen poſtea rogauit a creditore p̄cario, ⁊ ſic creditoꝛ ſaltem ciuiliter poſſidebat. Alij. vt Irn. dicunt etiā ſi nūquam creditoꝛ poſſedit, committit furtum debitoꝛ q̄ poteſt procedere quādo ſpecialiter erat obligatus. ⁊ videbitis. j. cod. l. ſi is qui. in pꝛin.

LEX XX.

Cum res pignori datur. §. Si bona fide. Ro. caſum, in quo fit furtū ⁊ cōpetit actio furti, ⁊ nō eſt res furtiua. De hoc vide gl. in l. ſequit. §. ſi rem. ſ. de vſuc. Op. de l. ſi de eo. §. fi. de acqui. poſ. Sol. alio caſu ibi loquit. ita dicit gl. q̄ declara nam ibi dicit, q̄ rei proprie quis nō eſt clandeſtinus poſſeſſoꝛ, nec dicitur clādeſtina poſſeſſio, ita q̄ hic non dicitur furtiua poſſeſſio, nec res furtiua, ⁊ ideo ſi cōueniretur iterdicto, vti poſſidetis, vel vtrobi, iſte dominus nō poſſet ſibi obijcere, q̄ poſſeſſio iſta ſit clādeſtina, ſed bene tenet furti. Oppo. de l. ij. §. hac actione. j. vi bono. rap. Sol. ibi nō fuit in dolo, quia putauit ſibi licere. Opp. j. eod. qui iniurie. §. fina. Reſpō. ibi habebat ex cauſa lucratiua ille, cui res eſt ſubrepta, ita quod ſua non intererat, ſi res eſt ſubrepta: ſecus ſi ſua intereſſet, vt ibi patet. Ulterius opp. quod vſucapio hic ſit interupta propter naturalem interruptionē, l. naturaliter. ſ. de vſucap. Solu. hic non interrumpitur vſucapio, quia res ſit furtiua, ſed propter interruptionē poſſeſſionis: poſſet ergo de nouo incipere poſſidere ⁊ vſucapere.

LEX XXI.

1 ☞ Pluries ad vxorem alicuius qui accidit, vna tantum pena tenetur.
2 Actio furti naſcitur ex aſſidua contrectatione quando res iterū reuertitur in poteſtatem domini.
3 Statuto ſtante quod ſi quis percuſſerit aliquem cum ſanguine in platea manus ſibi amputetur: aliquis percuſſit Titium i platea cum ſanguine pluribus percuſſionibus, an ſibi debeāt ambe manus amputari.

Vulgaris. Hec lex diuiditur in tres partes. Primo ponit queſtio. Secundo, reſponſio officij, ⁊ eius ratio ⁊ illatio. Tertio, ponit reſponſio Iuriſconſulti authoris huius legis. ⁊ probatio per exempla. Scōa ibi, Offilius. Tertia ibi, ſed verū. ¶ No. tex. ibi. Nā ⁊ qui aurē ⁊c. Pro declaratione hui⁹ tex. quero, qualiter iſte verſi. nam ⁊ qui aurem. inducitur ad probationem determinationis Iuriſconſulti: Reſpon. q̄ ſecūdū q̄ ſentit gl. ⁊ Dy. cum iſte text. dicat, eiuſdē rei manifeſtus fur erit ⁊ non manifeſtus, videtur dicere, quod de alijs non eſt fur. l. cū pretoꝛ. ſ. de iudic. ¶ Oppon. de dicto Offilij ad dictum Ulpiani. Soluit gloſſ. Offilius loquitur de rigore, ſed Ulpianus loquitur de equitate Puto quod Offilius non dixerit verum, nec de rigore, nec de equitate Non obſtat ratio ſua, quia qui aurem alicuius tetigit, ⁊c. quia illud loquitur in toto integrari, q̄ conſiſtit vno ſpiritu, ſeu vna elementatione nec diuiditur: ſed queſtio noſtra loquitur in toto, quod conſiſtit in partibus ſeparatis, ⁊ quod diuiditur, vt aceruus frumenti. Ad idem opp. j. de incen. rui. nau. l. ij. §. ſenatus. So. ibi eſt alius caſus, preterea ibi i toto perijt domino: vnde de toto intereſt. ¶ Item oppo. dicitur hic in fi. q̄ eiuſdem rei fur eſt manifeſtus, ⁊ nec manifeſtus. Contra, imo ex prima contrectatione tantum tenetur, l. ei qui ſ. e. Dicit gl. in ver. fur erit fateoꝛ q̄ ex prima tantum contrectatione tenetur, ſed tamen plura furta ſunt. Nam ex qualibet cōtrectatione eſt vnū furtū: ſicut plura ſunt adulteria ſi pluries accedis ad
a vxorē alterius, tamen vna pena tātum imponetur [a] reo. Ita dicit d. glo. que incipit imo videtur, quod tantum ex prima cōtrectatione, ⁊c. Iſta ſolu. duo dicit, primo quod plura furta ſunt: ſ; illud eſt contra caſum l. inficiando. §. infans. j. e. Nec ob. l. quamuis. ſ. e. vbi dicitur, quo ſepe furtum fit: q2 intelligo, ſepe contrectat, tamē vnum furtū eſt, vt dixi ſ. titu. j. l. nunquā. dicam in d.
1 §. ifans. † Scōo dicit [b] gl. q̄ ſi pluries ad vxorē alterius accedis
b vna tantū pena imponet cōtra hoc habes gl. in l. mariti. §. ſex menſiū. j. de adul. l. ſi diutino. j. de pe. Rū. fateoꝛ, q̄ ex quolibet coitu naſcitur accuſatio legis Iulie de adul. q2 nunquā plura ⁊c. vt ſ. titu. j. l. nunquā. Sed q2 pena nō eſt reiterabilis, quoniā pena capitis imponit pro adulterio, l. quamuis adulterij. i fin. C. de adulte. pro tanto dicit gl. q̄ vna tātum pena iponitur. Ita debet intelligi iſta gl. Licet ergo gl. iſta in iſta parte dicat verū tñ ſolutio in ſe ad contrarium nō eſt vera, vt patet ex predictis.
2 Unde d. gl. ſoluit † alio modo, de l. ei qui ſ. e. cū dicit, q̄ aſſidua cōtrectatione nō naſcitur actio furti. vtrum eſt, niſi res iterū reuertatur in dñi poteſtatem, vt j. e. l. inter oēs. in fi. ſed hic fuit cōtrectatio facta, ⁊ res dimiſſa in domino poteſtate, poſtea iterum contrectata, merito ex qualibet naſcit actio furti, ar. l. ſequitur. §. item Labeo. ſ. de vſucap. ⁊ hoc tenet Dy. ⁊ hoc vos teneatis. ¶ Opp. cum omnes res hinc fuerint contrectate: ergo pro omnibus competit actio furti, cum furtum ſit. ⁊c. vt ſ. eod. l. i. in fin. Reſpon. licet omnes res fuerint contrectate, non tamē fuit animus lucrandi, niſi in vna re tantum, ſ. in exportatis, vt j. l. pꝛox. §. j. requiritur enim animus lucrandi, vt competat actio furti, l.
3 j. in fi. ſ. e. ¶ † Quero, ſtatutum eſt in hac ciuitate, q̄ ſi quis percuſſerit aliquem cū ſanguine in platea, amputetur ſibi manus: modo quidam percuſſit aliquem pluribus percuſſionibus cum
c ſanguine, an debeant ſibi amputari [c] plures manus: Habui hāc queſtionem de facto. Iſta gl. facit, q̄ non ſed itellecta vt dixi vobis, q2 hoc. quia pena nō recipit reiterationem: hic, nō ſic, qm̄ manus ſunt due, vna autem eſt vna. Unde videtur dicēdū, q̄ quidem ſtatutum dicit amputatur manus ſimpliciter, ⁊ indeſinite non dicit que manus, ſ. dextra, vel ſiniſtra, ⁊ tūc poterūt amputari ambe, Sicut eñi genus generaliſſimum, vt pena, que eſt in quantitate, recipit multiplicationem, ita hic genus ſubalternum recipit multiplicationē, donec durat, arg. l. in ratione. ij. §. diligenter. ſ. ad l. ſ; al. Sed ſi dicit manus dextra, hic eſt aduertendum ſi quidem illa plura delicta preceſſerūt, antequā de aliquo fieret cōdemnatio, tunc ſufficit amputari vnam manum pro omnibus, ſicut hic dicitur. ar. eius q̄ dicitur, q̄ ſi vnus ſeruus
d cōmittit plura delicta, vna datione [d] illius indiuidui, dominus liberatur, l. ſi quis a multi. ſ. de noxa. ⁊ ſ. ti. l. nunquam plura. ver. ſed ſi ſeruus. Sed ſi primo facta eſſet cōdēnatio de vno delicto poſtea cōmitteret ille aliud delictum, tunc poſſet iudex alterare, penam, vt amputaretur altera manus, cū illa pena amputationis manus dextere non poſſet amplius, imponi l. hos accuſare. §. omnibus. j. de accuſa.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Una pena tantum imponetur. Adde not. in l. inficiando. §. infans. j. e. vide Io. Cald. ⁊ Io. de lig. in cōſi. inci. vnū, an multiplicanda pena. ⁊ alio inci. in queſtione huius thematis rei ⁊c. ⁊ no. Bar. in l. nunquā plura. ⁊ ibi Imo. ſ. de priua. deli. vide gl. ⁊ ibi Bal. in l. mariti. §. ſex menſium. j. de adul. ⁊ gl. ⁊ Bart. i l. ſi diutino. j. de penis. ⁊ gl. ⁊ Bar. i d. l. mariti. §. ſex meñſiū, videlicet, quod tot dicuntur delicta, quoties luxuriatum eſt ⁊ ſequit Bal. i c. j. §. quibus. de priui. quē videas. ⁊ vide Bart. i l. ei qui ſ. eo. ⁊ que dixi in d. l. nunquā plura. ⁊ vide gl. ij. q. vij. mutationes. ⁊ xxvij. q. j. c. virginibus. Adde vt per Bal. cōſi. cclvj. j. li. ⁊ melius conſi. ccclxxiij. li. ij. vbi ponit de itelligentia ſtatuti, q̄ pro tribus furtis quis damnetur ad furcas.
And. Barb. ¶ Secundo dicit. Adde do. Bal. in l. quicunq;. C. de ſeruis fugi. vbi ſingulariter loquitur. vide Bar. i l. i. §. vnde queritur. de publica. gl. in l. pen. de actio. ⁊ obligatio. ſuper gl. i ca. imitare. vj. q. j. text. i cap. ſicut. de teſtib. ⁊ ibi do. Abb. ⁊ ibi dixi text. in cap. ad apoſtolice. de reg. iu. li. vj. ⁊ ibi Arch. Bar. in conſi. incip. Antonius commiſit. do. Pet. de Ancha. in conſil. iiij. vbi ſingulariter ſequitur do. Abb. in ca. ſicut dignum. de homici. Dyn. in l. nunquam plura delicta. de priuatis delictis. Io. de Imo. in d. §. vnde queritur.
c Alex. ¶ Debeat amputari. Vide q̄ no. Bar. i l. ſi gemina. j. arb. fur. ceſa. ⁊ per doc. i l. ſi fugitiui. ⁊ ſeq. vide ſer. fugi. ⁊ vide q̄ no. Bar. in l. ſanctio. in fi. j. de penis. ⁊ q̄ no. Bal. i l. vnic. verſi. ſed ſed nunquid. C. de ſenten. que pro. eo quod intereſt.

Una

d Alex. ¶ Una datione. Uide que dixi poſt Bar. i l. nūquā plura
ſ. ti. j. Sed quid ſi ſtatutū dicat, quod amputans manum dex-
teram, puniatur in dextera, que in delinquente poſtea non repe
ritur, an poterit iudex mutare penā? Bal. videtur dicere quod
ſic, in cap. j. §. iniuria. verſi. furtum. de pac. iura. firm. in q. icip.
quero, qualiter debeat puniri ille qui abſcindit alicui manū. ⁊
vide Bar. ⁊ que ibi dixi in l. hos accuſare. §. omnibus. ſ. de accu
ſat. Sed quid ſi ſtatutū punit eruentem oculum an includat nō
videntem? Dic, quod non includitur in ſtatuto, ſm. Bald. in l.
conuenticula. de epiſ. ⁊ cle. cum Bar. hic trāſit Jmo. ⁊ Ang.

§. **Si is qui.** Differt iſte §. a precedenti: q2 ſ. fuit ex-
portatio tantū in parte: hic fuit expor-
tatio in toto: tamen animus furandi fuit in parte. ¶ Oppo. j.
proxi. §. Sol. vt ſtatim videbitis.

1 ☞ Ueritas circa eādem rem magis inſpicitur, quam opinio:
ſecus ſi circa diuerſas res.
2 Contrectatione rei, quando fiat furtum totius, vel partis.

1 §. **Siquis es ſurripuit.** † Dicit hic qd̄ īſpicit potius
a veritas, quam a opinio: ſed in §. precedenti, ⁊ ſeq. dicit cōtra, qd̄
inſpicitur potius opinio, quā veritas. Sol. dicunt docto. hic, ꝙ
inſpicitur potius veritas, q2 eſt circa eādem rem: i d. §. preced.
⁊ ſequēti, inſpicit potius opinio: q2 eſt circa, diuerſas res. Jta
dicunt doctor. C. ad legē Jul. de vi. l. quoniam multa. Dixi i l.
diuus. j. ad leg. Corn. de ſicarijs. vel ſm glo. magis rationabi
liter in hoc ȳ. fuit error circa qualitatē, q error nō facit ceſſare
animum furandi: ſed in §. precedenti ⁊ ſequēti, fuit error circa
dominium. ⁊ facit ceſſare animum furādi. Contra hoc op. de l.
in actione, in fi. ſ. e. Sol. ibi ſciebat ius alienum eſſe, licet ſuum
crederet. ⁊ eodem modo reſp. ſ. e. l. proxi. in fi. ¶ Jtem opp. j. i
verſi. ſed ſi anſam. vbi error in dominio nō impedit furtū. Sol.
ibi loquitur in toto integrali nō diuiſo de ſe, nec per furem: ideo
pars accedit: ⁊ error in dominio non excuſat ab illa parte. Et
2 ideo eſt aduertendum † pro declaratione materie, quandoqꝫ to
tum contrectatur, ſed pars exportatur, tunc, illius, partis tan-
tum fit furtum, ſiue ſit totum quod cōſiſtit ex partibus ſepara-
tis, vt hac lege, in prin. ⁊ j. i ver. ſed ⁊ ſi, de naui, ⁊c. ſiue ſit totū
integrale cōſiſtens ex partibꝰ coherentibus, vt ſ. l. proxi. in fi.
Quandoqꝫ totum exportatur, ſed animus non eſt in toto, tunc
aut animus erat in qualitate rei, ⁊ totius fit furtum, vt in hoc
§. ſi quis. Aut erat in dominio, ⁊ tunc aut erat totum integra-
le, ⁊ totius fit furtū, vt in. ver. ſed ſi anſam. ⁊ ver. ſed ⁊ ſi de naui.
Aut illud totum conſiſtebat ex partibus ſeparatis, ⁊ illius par
tis tantum, in qua animus fuit fit furtum: vt iſtis § §. dicitur.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Quam opinionem. An in delictis inſpiciatur potius
veritas, quam opinio, ⁊ econtra, adde pulchram diſtinctionem
Bal. in l. ſi quis ſeruo. C. de fur.

1 ☞ Regula, quod affectus puniatur, etiam ſi non ſequatur effe-
ctus, habet locum ad actionem criminalem, non ciuilem.

a §. **Qui furti.** a Oppo. quod delictum habeatur pro
facto, l. ſi quis non dicam rapere. C. de
1 epiſcopis ⁊ cleri. Solu. illa materia, † ſcilicet; punitur affectus
etiam ſi non ſequatur effectus, habet locum quantum ad accuſa
tionem criminalem, vt in contrario, non quantum ad ciuilem a-
ctionem, vt hic. Jta not. ſecundum Jacob. de Rauen. ⁊ Pet. vt
refert Cyn. in d. l. ſi quis non dicam rapere. in iȳ. oppo. ⁊ in l. ſi
2 quis ad ſe fundum. in iiȳ. queſtio. C. ad legē Juliā de vi. † tamen
in caſu huius l. nō crederē ꝙ poſſet puniri criminaliter de furto,
q2 habuit affectū furādi aliquā rē preciſe ſed itrauit animo furā
b di ſimpliciter, ideo punit extra ordinē b, tanquam de extraordi-
nario crimine, l. pen. in princ. j. de extraordi. cri.

ADDITIONES.

a Alexā. ¶ Qui furti. Allegat iſtum tex. Bal. in l. ſi quis ad ſe. ȳ.
no. C. ad legem Juliā de vi. ⁊ adde gl. no. in materia, ⁊ ibi Bal.
in l. ſi conſtiterit. C. ſi. regun.
b Alex. ¶ Extra ordinē. Uide que dixi in l. pe. de extraordi. cri.

§. **Jtem ſi quis.** Gloſ. intelligit qd̄ totius eſt fur
qñ cōtrectauit vt omnes tolle-
ret. Jſta expoſitio videt cōtra tex. ibi, licet ſoluerit vt ſingulas,
⁊c. Puto gloſ. dicere verū, ⁊ ꝙ dicit text. licet. ſoluerit, vt tolle
ret ſingulas. intelligo, hoc eſt. ſingulariter quā libet rē, nō oēs ſi
mul, forte quia ſi omnes ſimul portaret, viderentur, ⁊c.

§. **Si duo.** Simile habetis in l. ita vulneratus. in fine,
ſupra ad legem Aquiliam.

LEX XXVI.

Coloni qui habeb ant condictionem furtiuam.

Si apes. §. Jtem conſtat.
Opp. de l. cum in plures. §. meſſem. ſ. loca. Huius ti
more glo. diſtinguit inter colonum, q colit nūmis, ⁊
colonum partiarium. Uide glo. in verb. nūmis. que incipit, hoc
eſt, ⁊ ibi, dū dicit ipſe ſolus, ⁊c. dic vt ſupra diximus. Jn eo qd̄
gloſ. dicit, quod fructus percepti a fure ſunt coloni, qui numis
colit, dicit male: nam tales fructus ita demum efficiuntur colo-
ni, ſi ſunt percepti ab eo, vel ab alio eius noie, vt j. eo. l. ſi ſeruus
cōis. §. locaui. ſed non percipit iure coloni, ergo, ⁊c. Preterea,
fructuarius h3 plus iuris quā colonus, ⁊ tñ fructus nō efficiun
tur ſui precepti a fure: ergo nec coloni, l. ſi fur. ſ. de vſufr. Ex hoc
ſequitur, q2 colonus talis condictionē furtiuam nō h3, ⁊ ſic ma-
le dicit gl. Non obſtat iſte tex. q2 hic nō dicitur, ꝙ fructus perce
pti a fure ſunt coloni: ſed dicit, ꝙ colonus h3 actionem furti, q2
ſua intereſt. Jntereſt autem coloni in hoc: q2 ſi fur nō accepiſſet
quam primum fructus fuiſſent percepti a colono, vel ab alio ſuo
nomine, fuiſſent ſui, vnde eſt impeditus colonus per furē, ⁊ iſtud
eſt ſuum intereſſe, ⁊ iſta eſt vera ratio tex. quā t3 Jaco. de Are.
Jn eo vero qd̄ intelligit gl. de eo qui cōduxit ad nō modicū tem
pus, dicit verum, q2 ille h3 vtile dominiū. Jtem in eo, ꝙ glo. in-
telligit d. §. meſſem. in colono partiario hic, ⁊ ibi nō dicit verū:
q2 ibi dicitur qd̄ agitur ex locato: ergo loquit in eo qui colit nū
mis. Nā partiarius ageret actione pro ſocio. l. ſi merces. §. vis
maior. ſ. loca. ⁊ l. cū duobꝰ. §. ſi in coeūda. ſ. p ſocio. Preterea
gl. alibi nō facit differentiā inter colonum partiariū, ⁊ eum qui
colit nūmis, l. cū qui. §. preterea. ſ. eo. ti. Sed illa gl. nō dicit ve
rum in eo ꝙ dicit fructus, qui percipiunt per furē effici coloni.
¶ Pro huius igit declaratione debes ſcire, ꝙ reperiunt colo-
1 ni quadruplicis tēporis. Quidā † cōducūt ad nō modicū tps. ⁊
iſti ſine dubio habēt actionē furti. ⁊ condictionem furtiuā, q2 ha
bent vtile dominiū. Quidā conducūt ad tempus modicū, ⁊ iſti
qñqꝫ nūmis colunt, qñqꝫ dant penſionē in alia materia, vt tantū
de frumento, vino, ⁊ oleo, non inſpecto eo ꝙ percipit ex fundo.
Quandoqꝫ eſt colonus partiarius, ⁊ inter iſtos eſt differētia q2
primus agit locati, ſecūdus preſcriptis verbis agit, quaſi ex cō
tractu inominato, l3 qñqꝫ appellat locatio, l. olei. C. loca. tertius
agit actione pro ſocio, d. §. vis maior. Jtē duo primi nullo mo-
do faciūt fructus ſuos, niſi ab eis, vel eorū noie ſint percepti, d.
l. ſi ſeruus. §. locaui. j. e. ⁊ ideo ſi ſurripiant non habēt cōdictio-
nem furtiuā. q2 no efficiunt domini, ſed habēt actionem furti,
quia ſua intereſt, vt hic. Tertius eodem modo ſi habet actionē
furti, non condictionem furtiuā. tamen differt a precedentibꝰ:
quia non habet actionem furti. niſi pro parte ſua, quia pro
illa dimidia ſua intereſt, aliȳ habent actionem furti inſolidum.

LEX XXVI.

1 ☞ Notarius poteſt ſcribere inſtrumentum in tabulis de cera,
vel de ligno, ⁊ facit fidem.
2 Statutum ꝙ habens inſtrumentū a decem libris ſupra, tenea-
tur illud inſinuare, comprehendit inſtrumentum de decem li-
bris, licet non ſit exigibile.
3 Debitor poteſt petere a creditore, vt ſibi reddat inſtrumentū
debiti ſoluti.
4 Actor tenetur edere reo, ad exceptionem fundandam.
5 Jnſtrumentum cācellatū, ⁊ inanue, probat debitum preceſſiſſe.
6 Creditor tenetur liberare debitorem per acceptilationē, ſi de-
bitor petierit ſibi reddi inſtrumentum debiti ſoluti, ⁊ creditor
non haberet ipſum.
7 Creditor qui reddit inſtrumentum debiti ſoluti debitori, poteſt
cogere debitorem facere inſtrumentum, per quod appareat de
bitum preceſſiſſe, ⁊ debitum ſoluiſſe.

a **Qui tabulas.** a No. tex. ibi, qd̄ ſi iam erāt
inanes, q2 ſolutū. ⁊c. Pro
declaratione legis. ⁊ gl. quero primo, quid vult dice
re tex. circa principium dum dicit, ſi tanti interfuit:
Reſp. dicunt quidam, forte q2 pars debiti erat ſoluta, ⁊ ſic pro
illa parte intereſt hoc eſt falſum, q2 etiam toto debito ſoluto di
citur intereſſe, vt in verſi. quod ſi iam. Dicēdum eſt ergo quod
hoc ideo dicit, q2 ſi forte alie probationes eſſēt de parte, vel de
toto nō intereſſet in tantum. ita intelligit gl. quod an ſit verum
dicam incontinenti in ſeq. §. ¶ Quero, quādo debitum eſt ſolu
tum, quid duplatur? Glo. reſpondit, ⁊ bene, quod totum, q2 poſ
ſibile eſt ſua intereſſe in totum quod ibi continetur. vt infra eo.
1 l. fullo, vel ſarcinator. in fine. ¶ † Hoc premiſſo habes notare
Primo, quod ſi notarius ſcriberet inſtrumentū in tabulis de
ligno, vel de cera, ꝙ faceret fidē, vt hic in princ. ⁊ l. j. in princ. ſ.
de bo. poſ. ſecundum tab. ⁊ l. in commodato. §. ſicut. ſ. commod.
2 ⁊ ibi per Guliel. de Cu. † Secundo nota hic argu. ad ſtatutum
communis Peruſij, quo cauetur, ſi quis habet inſtrumentum
donationis. teſtamēti. vel codicillorum a decem libris ſupra. te

neatur inſinuare, vt intelligatur etiam a decem libris ſi tanta
quantitas eſt promiſſa, vel legata, non inſpecto, vtrum debitor
ſit ſoluendo vel non ſoluendo, vt videbitis hic. Licet enim debi
tor ſoluēdo nō eſſet poſſibile eſt, quod perueniret ad pinguiorē
fortunā: & ſi verum eſt, quod inſtrumentū eſt de tanta quanti-
3 tate, quanta ibi contineatur. ¶ † Tertio, tu habes hic, quod de-
bitor poteſt a creditore petere ſibi reddi inſtrumētū dbiti ſoluti,
4 vt hic, & C. de cōdi. ſine cauſa. l. diſſolute. † Ex hoc habes caſū
contra Azo. qui dicebat quod actor nō edit reo ad exceptionem
fundandam. Ita not. in l. j. §. edenda. ſ. de eden. & l. fi. C. de edē.
Certe hic eſt caſus, qđ reus petit ab actore ſibi reddi inſtrumen
tum debiti, vt poſſit fundare exceptionem[a] ſuam, ſcz ſe ſoluiſſe.
b ¶ Ulti.[b] habetis hic, † quod per inſtrumentum[c], quanquā can
5 cellatum, & inane, probetur debitum preceſſiſſe, nā hic ideo re-
c tinet creditor inſtrumentum, vt poſſit probare fuiſſe debitum.
6 Et videbitis, j. eo. l. fullo, vel ſarcinator, † Quero, circa hanc ma
teriam qñ debitor petit ſibi reddi inſtrumētum debiti ſoluti, &
creditor non haberet ipſum, ad quid condēnabit creditor: Cer
te, vt eū liberet per acceptilationē, l. ab omnib⁹. §. j. ſ. de lega. j.
d Ulterius quero[d], qñ creditor reddidit † inſtrumētum debiti,
7 vtrū poſſit cogere debitorē facere inſtrumnetū, p qđ appareat
debitū pceſſiſſe, & debitū ſoluiſſe. Certe ſic, alias eſſet captio cre
ditoris, vt hic videtis. Probat C. de fi. inſtru. l. plures apochis

ADDITIONES.

a And. Barb. ¶ Qui tabulas. Adde tex. in c. cū dilecta. de cō
firma. vtili, vel inutili. vbi fuit ſcriptum priuilegium in papyro
vide ibi do. Abb. poſt alios.
b Ultimo habetis. Adde do. Pet. de Ancha. in c. cum pridem
de pac. vbi dicit tex. optimum quem allegauit Bart. hic, & adde.
Bal. in l. pecunie C. de ſol. & que ibi remiſi.
c Alex. ¶ Per inſtrumentum. Nota q inſtrumentū cancellatum
probat olim debitū fuiſſe. & preſumitur ſatiſfactum. Adde Bar.
in l. offerendis. C. de app. & etiā no. Bal. in rub. C. de fide inſtr.
ver. iuxta hoc quero. no. Bar. in l. pluribus. ſ. de his que i teſt.
delen. per Bar. in l. fullo. §. qui tabulas. j. e. & facit q no. Bar.
de ſententia cancellata, in l. acta. de re iudi. & Bal. i l. emancipa
tiōe. C. de fide inſtru. Tu vide omnino. Bal. in l. j. §. ille autē. C.
de Lati. li. tol. Adde qđ voluit Bar. conſi. ccxx. q liber rationū
mercatorū cancellat⁹, dicat cōmunis inter ipſos & creditores,
& debitores: q licet ſit cācellatus, tñ probat debitū preceſſiſſe.
d Alex. ¶ Ulterius quero. An debitor poſſit cogi īſtrumētū face
re, vide Bar. in l. ſi finita. §. eleganter. de dā. infe. & in l. ij. ſ. ſol.
mat. & in l. dedi. in prin. de condi. ob cau. & qđ no. p. Ioā. in d. l.
huiuſmodi. §. ſi ita. de leg. j. vide Bar. & Bal. in l. noſtram, pui-
ſionē. C. de teſt. & no. extra de teſt. c. ſignificauit. & i c. Albericus.
extra de teſtib. & l. ſicut datam. C. de libe. cauſa. & dixit Bal. p il
lum tex. in l. fi. C. de pac. conuen. q qñ procurator edidit iſtru-
mēta dño, cogitur dñs ipſe facere inſtrumētū de ſuſcepto. & hic
adde, q dicit Bal. in l. plures apochis. & ſequit ibi Bal. C. d fi-
de inſtr. & vide Bar. & Bal. in d. l. noſtrā. C. d teſta. Adde q etiā
debitor pōt cogere heredes creditoris, vt faciāt ſibi inſtrumen
ta quietationis, de ſolutis defuncto, vel qđ reddāt inſtrumenta
cancellata, vide Bal. cōſi. cxlix. vol. j. Et an creditor teneat face
re generalē liberationē debitori, vide per eū cōſi. ccclxix. e. vol. j.
4 ☞ Eſtimari an debeat quanto minus creditor venderet no-
men debitoris propter inſtrumentum ſubtractum, quod habe-
bat executionem paratam, & tūc non pōt niſi per teſtes probari

§. **Inde poteſt queri.** In hoc ver. forma caſum. Dictū eſt ſ. pro
xi. quod duplat illud, qđ continetur in inſtrumento ſi modo tm̄
interſit, inde quero, &c. Nota ergo, qđ ſi ſunt alie pbationes de
debito, nō videt intereſſe. Cōtra hoc op. q alie probatiōes poſ-
ſunt deperire, ergo videt in totum intereſſe, vt ſ. eo. l. eū. §. Pa
piniamus. dicit Hug. iſta verba Iuriſconſulti, que dicūt, ſed ni
hil mihi videtur, &c. quod male ſibi videtur. Ita dicit Hug. Ra
tiones ergo precedentes ſunt meliores. Alij, vt Placē. dicunt,
q bene videtur Iuriſconſultus locutus, & quicquid eſt dictū ſ.
eſt dictū philoſophice, & diſputando: hic vero loquitur determi
nando, ſed nihil videt, &c. Dy. & do. Eldra. videntur tenere opi.
Hug. Glo. tenet opinio. Plac. hic, & ſ. i iij. gloſ. Ego credo glo.
dicere veritatem. Primo per tex. huius legis. Secundo per
caſum in l. quidam; tabularum. j. eodem. vbi eſt expreſſum, qđ
ſi tempore furti eſſent alie probationes, non videtur intereſſe.
Non obſtat d. §. Papinianus. l. eū. ſ. e. q ibi agitur de eſtimā
do iure, quod habet in re: hic de iure eſtimādo, qđ habet extra
rem. Preterea ibi inſpicitur quod euenire pōt, ſcz mors ſer-
ui, que poteſt cōtingere ſine culpa creditoris: ſed quod alie pro
bationes pereant, non poteſt contingere ſine culpa creditoris,
qui habet in ſua poteſtate agere contra ſuū debitorem. ¶ Que
1 ro † quid ſi habebat inſtrumentū, & teſtes: ſubtractum eſt inſtru
men. quod habebat paratam executionem, ſecundum formam
ſtatutorū. vel ſaltem habebat probationem paratam de iure cō
muni, nonne creditoris intereſt? Certe puto quod ſic, quod de-
beat eſtimari ſua intereſſe, quanto minus vēderet illud nomē,
propter illas pbationes ſubtractas. arg. l. j. §. ſi hřs. ad Treb.
1 ☞ Delens inſtrumentum animo lucrandi ſibi, vel alteri, tene
tur furti: ſi animo iniuriandi, & nocendi creditori, tenetur dam
ni iniurie.
2 Proñciens aquam, vel oleum in loco vbi eſt inſtrumentum, te
netur lege Aquilia.
3 Interdictum de tabulis exhibendis, eſt preparatorium inter-
dicti quorum bonorum.

§. **Sed ſi quis.** Dicitur hic, quod qui corrumpit tabulas, tenet actione furti. Con-
tra ſ. ad leg. Aquil. l. ſi quis teſtamētū. §. fi. Sol. dicit Rog. hic
ſubauditur quod nō amouit, ſcz tantum, & hanc tenet Dy. Alij
1 dicunt, † quod quando quis delet inſtrumentum animo lucran-
di ſibi, qua erat obligatus in illo inſtrumēto, vel animo lucran-
di alij, quem diligebat, arg. l. ſi quis quid perferēdum. j. eo. tit.
tunc tenetur furti, q deletio illa non poteſt fieri ſine contrecta-
tione. ſed ſi non fecit animo lucrādi, ſed animo iniuriandi, & no-
a cendi creditori[a], tunc non tenetur furti, ſed damni iniurie. Ita
2 debetis intelligere. iſta enim eſt vera. Puto etiā † quod ſi quis
ſine contrectatione deleret, vt q deiecerat oleum, vel aquam. in
loco vbi inſtrumentum iacet, quod tunc nō tenetur furti, ſed le-
ge Aquilia. ſecundū precedentem ſolut. ¶ Secundo dicitur in
priori. l. ſed ſi ſurripuit. q delendo nihil ad penam adijcit. Con-
tra ſ. ti. j. l. nūquā. Sol. glo. duob. mod. & bene. Primo. hic duo
facta fuerunt eodem momēto, ibi ſeparatim: quod ſatis placet,
quia illa duo tendunt ad vnum, & eundem effectum. Uel dic, qđ
nihil adijcit, ſcilicet ad penam, bene tamen tenetur noua actio-
3 ne, ſcz ex lege Aquilia, & eſt etiam bona ſolu. ¶ † Item habetis
hic, quod poteſt agi interdicto quorum bonorum. Cōtra. inter-
dictum quorum bonorum non competit contra debitorem l. vl
ti. ſ. quorum bonorum. Sol. expone quod dicit, quorū bonorū,
i. interdicto de tab. exhi. quod eſt preparatoriū illius interdicti.

ADDITIO.

a ¶ Claud. de Seyſſel. Et nocendi creditori. Ad hoc vide Alex.
conſilio cxxvij. lib. j. vbi etiam ponit quando ex contrectatione
inſtrumentorum furtum committatur.

LEX XXXII.

1 ☞ Inſtrumento deleto, in quo erat debitum conditionale, an
agetur ad totum, & an fiet executio ſtatim.
2 Damnum quādo datur culpa, modus probandi intereſſe quis.
3 Intereſſe probatur per iuramentum, quando damnum eſt da-
tum dolo, vel furtum factum.

Quidam tabularum. Iſta eſt notanda lex, & pulcherrima. In hac lege habes caſum expreſſū, q
ſi tempore furti facti ſunt alie probationes, non dici
1 tur intereſſe. † Quero, quando deletum eſt inſtrumētum, in quo
erat debitum cōditionale, vtrum agetur ad totum, & an fiet exe
cutio ſtatim? Dic, vt in l. in lege Aquilia, ſi de letum. ſ. ad legē
2 Aquil. & dixi in l. locum. §. condemnatio. de tab. exhib. † Quero,
vtrum ſint alij modi probandi intereſſe, quam illi qui ponuntur
hic, & in l. argentarius. §. cum autem. ſ. de eden. Reſpondeo in
lege Aquilia ſi ponimus damnum eſſe datum culpa; non puto
quod ſint alij modi probandi, niſi illi qui ponūtur his legibus,
3 Sed † qñ furtum eſt factum, vel damnum eſſet datum dolo, tunc
crederē quod, probato furto probaretur intereſſe per iuramen
tū. vt no. in l. j. §. hoc interdictū. ſ. de vi & vi arma. & C. vnde vi.
l. ſi qñ. que pbatio aduerſus principalē debitorē nō ſufficeret.

LEX XXXIIII.

1 ☞ Actio furti manifeſti eſt pretoria. & non datur contra opem
preſtantem furi nec talis eſt fur manifeſtus.
2 Homicida nō dicitur, qui preſtat opem homicidio, licet punia
tur de homicidio. & dicitur homicida de iure Canonico. nu. 4.
3 Percuſſor non dicitur, qui preſtat opem percuſſori, licet tenea
tur de percuſſo.
5 Preſtans opem ad maleficium qualiter puniatur.

Is qui opem. Iſta eſt notanda lex, & aduertas, vt intelligas arg.
quod hic facit iuriſconſultus. debes ſic intelligere.
† Actio furti manifeſti eſt pretoria, vt Inſti. de per-
pe. tempo. ac. §. j. & edictū requirit, vt ſi quis teneatur illa actio
ne, qđ ſit fur manifeſtus, ſed ille qui preſtat opē, nūquā eſt mani
feſtus, imo qđ plus eſt nunquā eſt fur, q nō cōtrectat. vt hic di-
cit gl. & pbat Inſti. de ob. que ex deli. §. interdū. merito nūquā
pōt teneri furti manifeſti. Dico etiā q cōprehēdat in illo actu
preſtandi opē, quod non eſt fur manifeſtus, imo nec fur. vt dixi,
m erito

merito illa actio non cõpetit contra eum. ¶ Ad hoc oppo. de
l. hec verba. ĵ. de adul. reſp. vt dixi, verba edicti ſunt cõcepta ĩ
perſona, vt fur manifeſtus teneatur illa actione furti manifeſti,
non autẽ dicebãt illa verba, pro furto manifeſto, ſed dicebãt, fur
manifeſtus, ſed preſtans opem non eſt fur: ergo, ⁊c. facit l. aut q
aliter. in fi. ſ. ꝙ vi aut clã. l. ſi ſeruũ. §. amouiſſe. ſ. de acqui. here
merito ille[a] qui preſtat opẽ, nõ punitur illa actiõe: ſed iſta. † Ex
2 boc ſequit ꝙ ille qui preſtat opẽ homicidio[b], non eſt homicida,
b licet teneat de homicidio. † Item qui preſtat opẽ percuſſori, nõ
3 eſt percuſſor. lʒ puniatur de percuſſione, vt manifeſte probatur
4 ĩ gl. huius legis. † Canoniſte tñ quantũ ad repellendũ aliquem
a miniſterio altaris, appellãt homicidã illum, qui preſtat opem
5 homicidio, quod exploretis ab eis. ¶ † Quero circa hãc legẽ,
in caſibus in quibus, preſtãs opẽ cõprehenditur: vel, qꝛ verba
eſſent preſcripta rem, vel hoc eſſet lege expreſſum, qualiter pu
c niatur[c] preſtans opem. Cy. tangit. C. de Nili agge. nõ rumpen. l.
j. ibi nil determinat. tamen referũt quidam, qd Dy. cõſuluit, ꝙ
d opem preſtans[d] puniatur media pena eius qua puniret princi
palis, per hanc legẽ, que determinatio eſt mala, per l. is cuius
ope. ĵ. de adul. ⁊ per l. nihil. ĵ. de ſica. facit l. §. incidit. ĵ. ad turp.
Ray. dicebat, aut agitur ciuiliter, ⁊ eſt verũ dictum Dy. vt hic.
Aut agit criminaliter, ⁊ tunc eadẽ pena puniatur, vt dictis legi
b⁹. ⁊ l. ſi quẽquam. C. de epiſc. ⁊ cle. ꝙ non placet. Pone in caſu
noſtre legis qd principalis fur nõ fuit deprehẽſus, certe in tan
tum tenetur ope preſtãs, quantũ principalis, l. ſepe. circa fi. de
verb. ſigni. Quid ergo dicemus? Uidete domini, ego dico, ꝙ re
gula eſt, quod preſtans opem punitur eadem pena, quã princi-
palis punitur. vt legib. ſ. alleg. Fallit in caſu raptores. ſ. de rap
vir. ⁊ in d. l. j. C. de Nili agge. nõ rũpẽ. qꝛ ſic eſt ibi expreſſum.
e Item fallit[e], qñ qualitates, propter quas pena dʒ augeri, vel
minui, reperiuntur diuerſe[f] in perſona faciẽtis, ⁊ opẽ preſtãtis,
f vt hic. qd tñ intellige, vt ſtatim dicã ad hoc vt ceſſent contraria.
Pro cuius declaratione debetis ſcire, quod quedam ſunt quali
tates, ex quibus augentur que ſuperuenerũt preter propoſitũ
delinquentium, ex poſt facto, extra ipſum delictũ: vt dprehẽſio,
de qua hic dicit: ⁊ tunc quilibet punitur. ſecundũ quod illa qua
litas ineſt in eo, vt hic: propter qd dico, quod ſi principalis offẽ
dens eſt condemnatus in plus, quia negauit, vel qꝛ fuit contu-
max, certe, ſi opem preſtãs fuit cõfeſſus, vel preſens, nõ condẽna
bitur in plus, propter cõtumaciã principalis: qꝛ ĩ eo iſte quali
tates ceſſant. Quedã ſunt qualitates que inſunt ab initio tẽpo
re delicti, ſecũdum propoſitũ delinquẽtium: ⁊ iſte quidẽ inſunt
in perſonis delinquãtium. Exemplũ, principalis occidẽs erat
g filium, opem preſtãs[g] erat extraneus, iſto caſu opẽ preſtãs pu-
nitur in plus propter qualitatem inherẽtem ipſi filio principa
li l. vtrum. ad leg. Pomp. de parricidijs. ideo, qd ſi popularis
preſtaret opem nobili, qd punitur in plus ſecundum ſtatuta hu
ius ciuitatis, vel ſi ciuis preſtaret opẽ forenſi, quod puniretur
in plus propter qualitatem inherẽtem principali delinquenti.
Quedam ſunt qualitates, que inſunt tẽpore delicti, ratione loci
vel temporis: vel perſone eius, i. quẽ dlinquerũt. Exemplũ, ego
preſtiti tibi arma ad homicidiũ committendũ de die, tu cõmiſi
ſti de nocte: vel ego preſtiti tibi opẽ ſtãdo ad tui ſecuritatẽ extra
plateã, vel extra eccleſiã, ⁊ tu cõmiſiſti in eccleſia: vel ego preſti
ti tibi opem hoc eſt arma ad interficiẽdum Titium, quãdo erat
priuatus. tu interfeciſti eum quando erat in dignitate poſitus
vtrum opẽ preſtans puniat in plus, propter illas qualitates i
herentes ipſi delicto? Iſta queſtio iacet in hoc, an preſtãs opem
obligetur ex delicto tunc cũ opem preſtat, an tunc cum delictũ
perficitur: Certe, tũc cũ delictũ perficitur, vt ĵ. eod. l. qui ſeruo.
ver. plus Põponius. ⁊ l. ſi qs vxori. §. neqꝫ verbo. ĵ. eod. ⁊ vide
tur glo. velle alibi, quod obligetur ex delicto propter mãdatũ
ſeu propter precedentem opem. Ita ſentit glo. in l. j. §. pſuade
re. ſ. de ſer. cor. ⁊ Inſti. eo. §. ope. Si ergo tũc obligetur, ergo in
preſtãte opem inſunt ille qualitates: quia de nocte incipit obli
gari ex delicto, ⁊ in plates, ⁊ in homine, ⁊ in dignitate videtur
deliquiſſe ſicut principalis: ⁊ ideo equali pena puniet. De hac
ope dicam aliqua ĵ. eo. l. in furti. §. ope. ⁊ d. l. qui ſeruo. §. fi.

ADDITIONES

a ¶ Clau. de Seyſſell. Et ex hoc ſeqt. Adde Alex. cõſi. cxl. vol. ſ.
b Alex. ¶ Homicidio. Tene mẽti pro ſtatuto, an preſtãs opẽ ho
micidio, dicat homicida. adde, ꝙ dixit Bart. ĩ l. nihil. ĵ. de ſica.
c Alex. ¶ Qualiter puniat. Quero qualiter puniat pſtans opẽ,
vide Bar. in l. furti. §. ope. ĵ. eo. ⁊ ꝙ no. Bar. in l. nõ ſolũ. §. ſi mã
dato. maxime ad fi. ĵ. de iniu. Et Bar. ĩ l. nõ ideo minus, C. de
accu. Sed qualiter dʒ in accuſatione dici, vide omnino Bar. ĩ l.
oẽs. de agri. ⁊ cenſit. lib. xj. vbi dicit, ꝙ dʒ dicit ꝙ ſciẽs fecit. Itẽ
no. ꝙ Inno. in c. continentiã. de cle. percuſ. dixit, ꝙ illi ſunt ſi-
mul: videntur vnus alteri dare auxilium ꝙ eſt no. ⁊ reaſſumpſit
Bal. in c. j. de benefi. frat. ⁊ dicit ibi Inn. quod qui ſtat armatus
cum alijs, licet nullum actum faciat: dicitur facere opem. quo
dicit Bal. menti tenendũ. l. raptores. C. de epiſ. ⁊ cle. ⁊ ĩ l. j. C. d
ſer. fu. Et vide Bal. in l. j. in vlt. charta. C. vnde vi. in repe. ĩ qu
bus locis tʒ idẽ ꝙ Inn. vbi. ſ. Et ſtatutũ dicens, ſi quis occi-
derit. cũ verificabat in dãte opẽ. d. l. nihil intereſt. ⁊ ibi Bal. ĵ. de
ſica. adde etiã hic, ꝙ ille dicit opẽ preſtare. quis ſuis verbis ro-
bur preſtat, ⁊ aduerſarijs timorẽ incutit, ſm Inn ĩ. c. j. de homi,
⁊ generaliter vide Bar. in d. l. in furti. §. ope. ⁊ in l. ſi is qui rẽ pi
gnori. §. ſi tu Titiũ. ĩ fin. ĵ. e. ⁊ Bal. in ſi familia. ſ. de iuriſdi. om.
iudi. ⁊ in l. C. de ſer. fugi. Et an diſtinguat an faciens facturus
eſſet, vide Ang. l. j. de eo per quẽ fa. erit. Et quis dicat pſtare fa
uorem, vide Bal. in l. ob hec verba. ſ. de infã. Et quid ſi in prin
cipali. pena ex poſt facto augmẽtat, vel minuit. Quid ĩ preſtãte
opem, vide ꝙ no. Bar. in l. libertis quod. §. poſthumis. de ali. le
ga. ⁊ dicit Bar. ĩ d. l. raptores. C. de epiſc. ⁊ cle. ⁊ ibi Bal. ⁊ Bar.
in l. j. C. de rap. virigi. in qbuſdã lect. ꝙ ſi aliquis accuſat de au
xilio, dʒ deduci quo tpe delicti prebuit auxiliũ. ſed quid ſi pſtat
auxiliũ nõ crimini ſed criminoſo: Hic vt in cle. j. de pe. ⁊ quod ſi
ſtatutũ dicit ſi quis ſuis manib⁹ occidit, an puniatur opẽ pſtãs.
Habes ꝙ nõ in dicto capitulo cõtinẽtiã. ⁊ adde, ꝙ tamẽ dicere-
tur preſtare opẽ ſm Bart. in l. cuiuſqꝫ. ĵ. ad leg. Iul. maieſt. Et
quid ſi in accuſatione dicat, alter alteri prebuit auxiliũ, de qui-
bus intelligatur, vide Bal. in ſ l. ancille. C. de fur. ⁊ faciũt no. per
Barto. hic in fi. Et an quis aſſociando ſimpliciter dicatur pre
ſtare auxiliũ vltra predicta vide l. j. C. de his quis latro. ⁊ tex. ĩ
d. l. j. de rap. virg. ⁊ Bal. in d. l. raptores. ad fi. ⁊ ꝙ habet in Cle.
j. de pe. Et qualiter puniẽ, qui prebet auxiliũ, cõſiliũ, ⁊ fauorẽ, ⁊
vide bonũ tex. xiij. q. v. cũ homo. ⁊ ĩ c. ſi quis. cũ ſeq. ⁊ xxiij. q. vlt.
c. qui aliorũ. ⁊ tex. de pe. diſt. j. tn periculoſe. Et ſi occidi aliquẽ,
an ſocij puniant qui mecũ erãt. vide Inn. de homi. in c. ſicut di-
gnũ. ⁊ Hoſti. e. ti. §. qꝛ pene. ibi, quid ergo. p Io. And de cle. ĩ c.
cipientes. in vj. adde ꝙ no. Bar. in l. ſi vẽdidero. §. cũ raptor. ĵ.
eo. ⁊ l. fi. de ſica. ⁊ in l. fullo. ff. ĵ. e. Et an preſtãs teſtimonium p
aliquo dicat pſtare auxiliũ vide Bar. ĩ l. poſt legatũ. §. his ve-
ro. in fi. de his quib. vt indig. Et ſ. dictis adde, ꝙ lʒ aliquis ſit p
ſens, ⁊ aſſiſtat alicui ſimpliciter, nõ dicit opẽ pſtare, vt in l. j. §. ſi
in eo, ⁊ ibi Bar. ſ. ad Syl. Et ſi ſtatutũ punit certa pena cõmit-
tentẽ maleficiũ, an verificet, in pſtãte cõſiliũ, ⁊ auxilium dic' vt
p Guid. de Suza. in ſua. q. incip. pone. que ſunt de facto, ſtatutũ
dicit, ꝙ qui facit, ⁊c. adde, ꝙ etiã ille. qui mecũ fiat a remotis ar
matus, ſi per eũ efficiar audacior, ⁊ offenſus timidior, dicitur p
ſtare opẽ mihi, Bal. in l. non ideo minus. C. de accuſa. An pre-
ſtãs opẽ teneatur pena pacis rupte, ſicut principalis, vide Io.
And. in addi. Spe. in ti. de treu. ⁊ pa. §. j. in vlti. addi. ⁊ Imol.
in l. ſi ſtipulatus fuero. de ver. obli. Et ad materiam vide omni
no Ang. hic, qui limitat in hoc mareriam ⁊ Bal. ĩ l. j. C. de Ni
li agge. non rũpẽ. ⁊ Ang. ⁊ Saly. in l. j. C. de rap. vir. ⁊ requirit
vt opẽ pſtãs ſit in dolo. Bar. in l. ſepe. in fi. de verb. ſigni. ⁊ dat
Ang. practicã ĩ aut. de teſt. in §. ſi vero abſint. ad probandũ me
non preſtitiſſe opẽ, qꝛ debeo pducere teſtes qui deponãt ſe fuiſ
ſe preſentes in homicidio, nõ potuiſſe me preſtare opẽ quin ipſi
vidiſſent. Facit ꝙ not. per Cano. in ex. tenore. de teſtib. Adde,
quomodo quis dicat opem preſtare, Bal. cõſi. ccxx. iij. li. Et qua
liter tenearis, ſi quis venit ad te dicẽs, volo Titiũ interficere, ⁊
tu reſpondeas facias cito, aliter res tibi nõ bene ſuccedet. vide
Ang. cõſi. xxij. Et an aſſiſtẽs cũ armis, dicat opẽ ferre vide Ro.
cõſi. cxvj. Et qualit quis dicat dare auxiliũ bãnito, vide Pau.
de Caſt. cõſi. ccxcvi. Et qualiter puniatur parans venenũ cauſa
occidendi, vide Bal. cõſi cxxj. v. li. Et qualiter puniat aſſocians
ad delictũ, lʒ ipſe nihil cõmiſerit, p eundẽ cõſi. ccccxxxvj. j. lib.
d Alex. ¶ Opẽ preſtans. An preſtans opẽ teneatur de dãno da
to ab alijs, vide Bart. poſt gl. in l. j. §. ſi quis non homines. ĵ. vi
bo. rap. Et de materia huius legis vide p Imo. ⁊ Inn. in capitu
lo, ſicut dignum. de homidi. ⁊ gloſ. in cle. j. de pe. in verbo, defen
ſant. ⁊ vide omnino Bal. in l. ob hec verba. ſ. infa. Item an pro
cedatur vt contra preſtantem opem ſi quis conſentiat in male-
ficio tractat Bar. in l. ſi is qui. in fi. ĵ. eo.
e ¶ Poma. Itẽ fallit. Item limita niſi ſequeretur ſtrages mul
torum. ita Ange. hic. ⁊ Barba. ĩ capitulo primo de offi. de leg.
Item limita, quando preſtitiſſem ſimplicem opem: vt puta, qꝛ
omnino illi ſine me fuiſſent ſufficientes ad faciendum delictũ,
⁊ ſi per me nõ eſt auctum delictũ. Ita Ange. hic ⁊ in l. in furti.
§. ope. ĵ. eo. ⁊ Barba. Ubi ſupra. ⁊ dominus Ange. de Are. in ad
dit. ad Ange. in tracta. malefic. in gl. in verbo, ſemper aſſiſtit di-
cto maleficio. ⁊ Cep. conſi. xxvij. Limita ⁊ alio modo, vt per do.
Angel. ſ. poſt Bald. in l. j. C. de caſtrẽ. pecu. ⁊ opin. Bartol. hic
tenent communiter Cano. in capi. j. de offi. de leg. in iij. membro,
glo. ibi. ſcilicet do. Antonius de Butrio, Car. ⁊ Imol. ⁊ Lep. ⁊
Paul. Felin. ⁊ moder. Panormitanus ibi, ⁊ Fel in. ĩ capi. ſicut
dignum. de homicid.

Alex. ¶ Reperiuntur diuerſe. An qualitas que eſt in faciente, dicatur etiã eſſe in preſtante opem, quid in mandãte, vide Bar. in l. non ſolũ. §. ſi mandato. verſi. quero vnde oritur. ĩ. de iniur. ⁊ omnino Bar. in l. verum. ĩ. de parri. ⁊ Bal. in l. nõ eo minus de accuſa. C. Et qñ pena talis minorat̃ propter talem qualitatẽ, an videat̃ ieſſe in preſtãte opẽ, vide Bar. in l. q ſeruo. §. itẽ placuit ĩ. eo. ⁊ iſtis adde Bal. in l. j. in iiij. contrario. ſ. ð rap. vir. ⁊ vide Bar. in l. ob hec verba. ſ. de infa. ⁊ l. cũ mulier. ſol. ma. Et vide Mod. in c. j. de offi. iud. Adde, an mãdans ita puniatur ſicut executor. ſtante ſtatuto, qð nullus corporaliter puniat̃, niſi lege municipali caueat̃, ⁊ alio ſtatuto caueat̃, qð occidens occidat̃, ita qð ſtatim moriat̃. Bal. conſi. lij. iij. li. in antiq. ⁊ lib. j. ĩ nouis.

§ Poma. ¶ Opẽ preſtans. Vide Paul. ⁊ doc. in c. j. de offi. dele. in tertio mẽbro. gl. ibi ⁊ ibi Barb. ⁊ Feli. in ca. ſicut dignũ. ð homi. ⁊ vide quod per iſtã deciſionẽ decidit Jo. Fab. in §. alie. Inſti. de publi. iudi. ⁊ tz contra: tñ aduerte Arc. in §. ope. Inſtit. de oblig. que ex delic. ⁊ in tract. maleficiorum. in gl. in ver. Sẽpronium mandatorẽ. An autem contra adminiſtrationẽ attẽdatur qualitas, que eſt ĩ delinquente, dic ꝙ nõ vt per Bal. in l. qui ſeruo. §. j. ĩ. c. ⁊ vbi ſupra. ⁊ Feli. in l. j. C. de rap. vir. Que autem ſit ratio diuerſitatis cogita, mihi videtur, quod neutro caſu. i. quod neqȝ ad agendum, neque ad minuendum debeat attendi qualitas, que inſit perſone delinquentis Nec ob. l. vtrũ. ĩ. ab lege Pomp. de parricid. qꝛ qualitas ibi non inerat perſone. ſed inerat delicto. Et ita ſentit Bal. in d. l. j. in iiij. no. C. de rap. vir.

LEX XXXV.

Si quis perferẽdum.

Vides hic, quod ſi duo delinquunt circa idem, ⁊ in vno ſubeſt qualitas augmentandi penam, in alio ceſſat, in vno augmentatur qualitas, in alio non. Op. ⁊ videt̃, quod ille, qui accipit rem perferendam, non teneatur furti: qꝛ non facit animo lucrandi, ergo, ⁊c. l. j. §. fi. ſ. eo. Sol. nõ facit animo lucrãdi ſibi, ſed alij, vnde ſufficit quod facit animo lucrandi alteri.

LEX XXXVI.

Qui ſeruo.

Qui preſtat opem furto irregulari, non tenetur furti, niſi furtũ regulare ſequatur. No. tex. ibi, tũc tñ icipere teneri. ¶ Ad primũ dictũ opp. ð l. Neratius. §. quãuis. ſ. de ſer. cor. dicit gl. ꝙ ibi ſecuta fuit fuga, hic nõ. hoc nõ eſt verũ vt pz ĩ ver. plus Pomponius. Veritas eſt, qð ibi fuit ſecuta fuga, ⁊ ille qui perſuaſerat recipit ſeruũ fugientem vnde furtũ regulare cõmiſit retinẽdo eũ, merito furti tenet̃. argu. l. eos. C. eo. ¶ Item opp. de l. conſilij. ĩ. de reg. iur. Sol. gl. tunc de malo cõſilio quis obligatur de dolo, qñ nõ cadit in ſpeciale nomen maleficij, ⁊ intereſt eius cuius conſilium eſt datum. Sed hic nõ intereſt eius, qꝛ fuga non eſt ſecuta, ⁊ ſi eſſet ſecuta, daretur alia actio ſpecialis, ſcʒ ſerui corrupti: merito nõ competit de dolo. In eo quod glo. dicit hic, ꝙ fuga nõ eſt ſecuta, dicit male, vt pz in ver. plus Pomponius. Solu. ergo ſic, ibi loquit̃ qñ ipſe cui datũ eſt cõſilium malũ, vult agere cõtra dantem: hic vero qñ vult agere alius, in cuius perniciem eſt datũ cõſilium. Facit ad hoc l. quod ſi cum ſcires. ſ. de dolo. Item opp. ſeruus fugitiuus facit furtũ ſui ipſius: ergo ille qui perſuaſit videtur pſtare opẽ furto, ⁊ ſic obligat̃. l. j. C. de ſer. fug. Gl. ſoluit tribus modis Primo verũ eſt, quod ſeruus fugiẽdo facit furtũ ſui, ſi alius eũ apprehẽdat, alias ſecus, Cum enim nõ ſit qui principaliter teneat̃, nõ poteſt quis teneri acceſſorie tãquam preſtãs opem. Iſta ſolutio nõ eſt vera in ſe, per §. itẽ placuit. ĩ. prxi. Illud tñ ꝙ dicit gl. ꝙ preſtãs opẽ tenet̃ acceſſorie, qualiter ꝓcedit, dicã in ſeq. §. Scdo modo ſoluit, ꝙ ſit furtũ ad impediẽdã vſucapionẽ, nõ quo ad alia. Tertia ſol. eſt ꝙ ideo hic nõ ſit furtum qꝛ ſeruus hic nõ aufugit, ⁊ ſic cõtrectatio nõ eſt ſecuta. Hãc reprobaui, qꝛ fuga fuit ſecuta, vt in verſi. plus Pomponius. quare ſol. ſcḋm Jac. de Are. quod ſeruus fugiẽdo facit furtũ ſui; tñ hoc vocatur furtũ irregulare, qꝛ inter furem, ⁊ rẽ ſubtractam dʒ eſſe diuerſitas: ſed in ſeruo fugitiuo eſt vnũ, ⁊ idem, fur, ⁊ res furata: ideo furtũ irregulare eſt, ⁊ ideo qui preſtat opẽ non tenet̃ furti. Secus ſi eſſet furtũ regulare: vt in verſi. ſed ſi alius. ⁊ in ver. plus Pomponius. vbi dicit̃ quod ille qui perſuadet vel mãdat maleficiũ cõmitti nõ obligatur, niſi tũc cum maleficiũ committitur. Facit l. ſi quis vxori. §. neqȝ verbo. ĩ. eo. quod tene menti. ¶ Quero, qñ quis perſuadet alicui quod fugiat, vtrũ eſt neceſſe quod habeat, animum quod capiatur ab alio. Gl. hic videtur dicere, quod non: ſed ſufficit ꝙ ſit ſecuta rapina vel furtũ ab alio. Iſta opinio videtur probare in l. verũ. ĩ. eod. tit. ⁊ ideo glo. videtur velle, quod quis habeat animum quod rapiat̃ ab alio: non dico ab alio certo, ſed ab alio in genere. Ita intelligitur gl. ĩ. l. proxi. ⁊ l. ſi furti. §. opẽ. ĩ. eo. ti.

☞ Preſtans opem dicitur teneri acceſſorie, quia factum accedit facto.

2 Qualitas preſtantis opem maleficio, cuius vigore augetur pena non principalis minuentis attenditur.

§. Item placuit.

Habes ꝙ lʒ principalis non teneatur, punitur tñ preſtãs opẽ Contra preſtãs opem acceſſorie tenet̃, vt habes. ſ. in prin legis, ⁊ probatur in l. no ideo minus. C. de accu. Si ſic, ergo nõ pot teneri, niſi teneatur principalis. l. Grece. §. illud. ſ. ð fideiuſ. Sol. Quantum ad iſtũ. §. dico quod principalis tenet naturali obligatiõe, l. ſed ſi damnũ. alias. l. peculium. §. ſiue autẽ. ⁊ §. ſeq. ſ. ð pecu. ergo ei põt accedere obligatio, vt teneatur quis acceſſorie efficacius, l. pupillus. ſ. ð verb. obli. ⁊ hoc. videtur innuere tex. in l. ſi quis id quod. §. fi. ð iur. om. iud. vbi nullo modo principa
1 lis tenetur, ⁊ tñ preſtans opem tenetur. ¶ † Pro cuius ðclara
a tione [a] debetis ſcire ꝙ preſtãs opẽ dicitur teneri acceſſorie, nõ quod obligatio accedat obligationi: quia quilibet obligatio eſt per ſe principalis. ꝙ apparet, qꝛ vno ſoluẽte aliter nõ liberatur vt d. l. ſi quis id quod. §. fi. ⁊ l. ſeq. ⁊ põt in plus teneri vnus quã alius, l. is qui opem. ſ. eo. ſed dicitur teneri acceſſorie, qꝛ factũ accedit facto, Nõ enim quis põt preſtare opẽ alteri facto, niſi illud factum hat, l. ſi is, qui. §. ſi tu Titium. ĩ. eo. ⁊ ideo merito ſufficit principaliter feciſſe illud factũ ad hoc, vt preſtãs opẽ teneatur, nec requiritur principalem eſſe obligatũ. Non enim obliga
2 tio accedit obligationi, ſed factũ facto. ¶ † Iuxta hoc pone, qð in cõmittẽte maleficium eſt quedam qualitas, propter quã pena eſt minor in preſtãte opem vero quadam eſt qualitas ꝓpter quam pena eſt maior. Exẽplũ, nobilis preſtitit opẽ populari ð
b linqueti, vel forenſis preſtitit ciui opẽ, tenebit [b] ne in minus preſtans opẽ: Certe nõ, imo qualitas que eſt in perſona eius, ſemp inſpicitur, nec minorabit̃ propter perſonã principalis delinquẽtis: vt hic, ⁊ l. ſi quis id, quod in fi. ⁊ probatur. ĩ. ad le. Pomp. ð parri. l. j. vbi ſi aliqua de coniũctis perſonis mãdaret extraneo, vt interficeret coniunctam perſonã ſimiliter tenetur de parricidio, vt ibi patet, dum dicit, cuius ve dolo malo. ⁊c. ⁊ differt hec queſtio ab eo quod dixi heri in l. is qui opẽ. ſ. eo. quia ibi dixi quando in principali. delinquente erat qualitas que augebat: hic quãdo in principali eſt qualitas que minuit. Iſta tene mẽti.

ADDITIONES.

a And. Barba. ¶ Pro cuius declaratione. Ange. in l. C. de Militari teſt. non rump. dicit dictum Bartoli verũ in ſe. ſed eſt qualitas maleficij. facit quod ipſemet Bar. no. in l. j. ff. de ĩ lit. iurã. vbi dicit cautelam, vt fideiuſſor intercedat in omne id quod venit ex proceſſu: ergo illud quod creſcit propter contumaciam, venit ex ꝓceſſu. ⁊ vide quod idẽ Bart. notat in l. libertis quos. §. poſtbumus. ſ. de aliment. legat.
b Alex. ¶ Tenebitur. De preſtante opẽ an teneatur vt principalis. vel acceſſorie, dic p Bar. in l. ſed ſi vnius permiſſu. in vlt. q. ĩ. de iniur. ſi ibi quid ĩ mãdãte. ⁊ idẽ tz Saly. in d. l. j. C. de rapt.

§. Idem Pomponius.

Epp. de prin. huius legis Reſp. hic au fugit cũ rebus, ⁊ ſic eſt ſecutum furtũ regulare: qꝛ illud eſt contrectans, ⁊ illud res contrectata. ⁊ hoc eſt, quod dicit tex. quia opem ⁊ conſilium contrectatori tulerit, ⁊c.

1 ☞ Duo interfecerunt vnum. an qui libet teneat̃ de homicidio
2 Accuſationis vel inquiſitionis formande ratio, ⁊ vt aliquis teneatur de auxilio, ⁊ de vulnere.

§. Si duo.

Nota §. quod quis tenetur de ope, ⁊ auxilio inuicẽ preſtito. Facit ad queſtionẽ. † Duo interfecerunt vnum, queritur vtrũ quilibet teneatur de homicidio, ⁊ auxilio inuicẽ preſtito: Hic videt̃ eſſe tex. ꝙ ſic. Breuiter ego determinaui per hunc modum. Quandoqȝ plures cõmittunt vnum maleficium, vt vnũ homicidium, vel furtũ vnum vt omnes ſimul ſubtrahendo trabem ⁊ tunc quilibet tenetur vt principalis, vt ſ. eo. l. vulgaris. §. pe. ⁊ l. ita vulneratus. circa fi. ſ. ad legem Aquil. ⁊ ideo non poteſt teneri acceſſorie, l. generali
a ter. [a] ſ. de fideiuſ. Et licet poſſes dicere, duo facta fuerũt, ⁊ homicidium ⁊ auxilium, dico quod omnia iſta tendunt ad vnum effectum, ⁊ ideo vna pena imponitur, l. illud. in fi. ſ. ad legẽ Aquil. Quandoqȝ plures cõmittunt maleficia diuerſa: vt puta, furantur diuerſas res, vel vnus facit vnum vulnus in capite, ⁊ alius
b in brachio, tunc quilibet poteſt teneri [b] vt principalis de vulnere vel de furto ſuo, ⁊ opem preſtãs vulneri, vel furto alterius,
2 ⁊ hic eſt caſus in noſtro. §. Aduerte † tamẽ hoc ſecundo caſu, qualiter formetur accuſatio vel inquiſitio. Nã ſi ego dicerẽ, Titius percuſſit Caium in capite, ⁊ Martius in brachio, ⁊ ad predicta committenda preſtiterunt adinuicem auxilium, ⁊ fauorem, ex hac accuſatione non poteſt ſequi condẽnatio de auxilio, quia non exprimitur qualiter preſtiterunt auxilium, vel fauorem: ⁊ ideo cum verba debeant intelligi in benigniorẽ partem, l. ſi preſes. de pe. intelligetur, quod percutiendo preſtitiſti mihi opem, ſeu auxilium, ⁊ ego tibi preſtiti ſimiliter auxilium percutiẽdo, ⁊

ſic actus meus fuit auxilio tibi,⁊ tuus mihi:ſed cū de iſto actu ego punior vt principalis,nō puniar tanquam preſtans opem ſed dꝫ dicere accuſatio,vel inquiſitio,quod vnus preſtitit opē alteri,aſſiſtendo vnus alteri,vt habilius committeret,⁊ ſic preſtitit opem per alium actū,quam per illū de quo principalis accuſatur,ergo,⁊c.vt hic. Sed ſi in accuſatione,vel inquiſitione diceretur,auxiliū preſtitit,⁊ cōſiliū,⁊ fauorē.ex eo qđ dicit cōſiliū poſſet puniri tanquā preſtans opem,qꝛ perſuadēs videtur preſtare conſilium,quod eſt preſtare opem,vt probatur per totam hanc legem,lꝫ tex.videatur inter opem ⁊ conſiliū facere differentiam:vt j.eo.l.in furti.§.ope.⁊ §.conſilium.⁊ ibi dicā,⁊ iſtud cōſilium de neceſſitate preſupponit aliū actū quam illum,de quo accuſatꝰ merito pōt puniri. Ita debetis itelligere.Tene mēti.

ADDITIONES.

a Alex.¶L.generaliter.An damnatus propter furtum ſeu propter fracturam oſtij,videtur cōdemnatus pro violentia cōpulſiua.Pau.de Caſt.in cōſi.xxxiij.incip.In Chriſti nomine,viſa q.⁊c.Addde,qñ plures cōmittūt maleficiū qualiter teneant.Bel.conſi.xxix.iiij.lib.⁊ cōſi.cccx.iiij.lib.p Alex.cōſi.xv,j.lib.

b Alex.¶Tūc pōt teneri.Adde,ꝙ not.Bar.in l.ſi in rixa.verſi.datur hic regula.j.de ſicar.⁊ vide quod not.Bald.in l.non ideo minus.de accu.in ver.ſed iuxta hoc venit queſtio.cū verſi.ſeq.⁊ limita.vt dixi not.poſt Barto.in d.l.ſi in rixa.per.Angel.in reos.in prin.de duobus reis.

LEX XXXVI.

SI pauonem. An autē requiratur,quod ille qui pſecutus eſt ſuppoſuerit eum qui cepit.dic vt in gl.⁊ dixi ſupra l.pꝛoxi.§.item placuit.

LEX XXXVIII.

MAter. De materia huius legis,⁊ preceden.l.ſi filius.dic vt dixi ſupra eod.l.eum,q.§.ſi filiusfamilias.

LEX XXXVIIII.

1 Animus ⁊ non factum quando inſpiciatur.
2 Coitus cum meretrice de iure eſt impunitus.
3 Rapiens per vim meretricem non tenetur titulo de raptorib.
4 Faciens pacem cum aliquo ⁊ promittens eū non offendere ſub pena.ſi committit adulterium cum eius vxore non incidit in penam.
5 Furtum qui fecit ei,cum quo pacem fecerat non dicitur pacem rumpere.
Furtum non eſt iniuria in perſonam.
6 Retinens mulierem cauſa libidinis circa viginti horas,nō tenetur de plagiario,nec de priuato carcere:ſecus ſi vltra viginti horas.

a
b
1 VErum eſt. a Dicitur hic ꝙ inſpici dꝫ animu s b nō factum.Cōtra.ſ.e.l.vulgaris.§.ſi quis.es ſurripuit.†Sol.ibi preter animum ſuū incidit ī eandē ſpeciē delicti grauiorē,quā cogitaret,ideo inſpicitur euētus:hic vero incidit in aliā ſpeciē dlicti quā cogitaret,ideo nō inſpicit euētus,vt dixi in l.diuus.j.de ſica.¶Secū do op.gl.j.eo.l.fullo.qui ancillā.Plures ſoluant,illa eſt vera,hic erat meretrix:ibi nō,ideo hec cauſa quare iſtud faciebat,lꝫ eſſet mala,tñ erat a iure impunita,quia coitus
2 † cum meretrice a iure eſt impunitus c,l.j.de cōcub.Sed cā pro
c pter quā ſurripuit eſt punibilis de iure,ideo ſi facit vltra cū ab initio daret operā rei illicite,tenebit.¶Quero,pro rebus ſubtractis,nō tenet furti,an actione legis Aquilij teneat:Rñdeo,quod ſic,quaſi videat dediſſe occaſionē damni,l.qui occidit.§.i
3 hac.ſ.ad le.Aquil.¶Hec lex facit ad tria.†Primo,qđ ille qui rapuit per vim meretricē nō teneatur pena illius tituli,de rap.
d vir.⁊ no.i l.j.in pn.C.de rap.vir.Scđo facit d,ſi† tu feciſti pacē
4 cū aliquo,⁊ pmiſiſti eū nō offendere,⁊ poſtea ɔmiſiſti adulteriū
e cum vxore eius,an incidas ī penā e:Guid.d ſum.determinauit quod nō,per hāc legē:qꝛ non facit animo iniuriādi,ſed cā libidinis.⁊ ſic nō facit cā vindicādi.ſeu retractādi inimicitiā iam ſopitam:ſed ſi faceret cā vindicādi,qꝛ forte ipſe paſſus eſt ſimilem iniuriam,de qua facta eſt pax,tūc ſine dubio incideret in penā.Contra iſtā determinationē facit in feud.ti.que fuit prima cauſa bene.amit.§.preterea.⁊ §.ſeq.vbi vaſallus perdit feudū propter adulteriū cum vxore.vel cū filia dñi,ſed in vaſallo qui promittit dño fidelitatem.Iſti vero faciētes pacē nō pmittūt niſi ſolummodo nō offendere occaſione precedentis brige.Facit,ꝙ
5 dixi in l.aut facta.§.cā.j.de pe.†Et eodem modo facit,ſi aliquis facit furtū ei cum quo fecerat pacē,ꝙ non incidat in penam:qꝛ non facit animo vindicādi,ſed animo lucrādi.Pro hoc facit,qꝛ licet furtū ſit iniuria.ſeu offenſa,nō eſt offenſa in perſonā.vt no.in l.itaqꝫ fullo.ſ.eod.⁊ dixi plene.ſ.de publicanis.in l.licitatio
6 §.quod illicite.†Item facit hec lex,ꝙ ſi aliquis liberam mulierem tenuerit cauſa libidinis non poſſit accuſari de plagio,ſed de priuato carcere:ſed hic loquit de meretrice:ſed in alis muliere libera per vim detēta,putarē aduertendū vtrum detinuerit eam per viginti horas,vel nō,l.capite quinto.īfra,de adul.

ADDITIONES.

a And.Barb.¶Verum eſt.Et quomodo probat animus vide glo.i l.apud Celſum.in princi.ſ.de do.excep.⁊ l.Fulcinius.§.pretor.ex quibꝰ cau.i.poſ.ea.⁊ vide ibi.Bart.vbi dedit remiſſiones Bal.Angel.ibi ⁊ vide Io.And.i ca.fruſtra.de regulis iuris.libro ſexto in mercu.

¶Claud.de Beyſſel.Adde ꝙ Alex.conſi.cxiij.vol.ij.tenet per iſtum text.qđ per raptum filie non rumpitur pax,nec rapiens etiam ſi ſequatur vulnus in ipſo raptu incidit in penam,⁊ male ſecundum Carol.Molin.ibi.

b Alexan.¶Inſpici debet animus,Vide Bal.in l.ſi quis non dicam rapere.de epiſ.⁊ cle.

c Alex.¶Eſt impunitus.Et an,⁊ qñ coitus cum concubina ſit licitus,vide tex.na.in l.ſi vxor.in prin.de adult.j.⁊ qđ ſi erat nupta,⁊ hic adde glo.⁊ Bar.i l.j.C.d rap.vir.vide no.glo.⁊ Bar.in l.qui adulteriū.C.de adulte.vbi ponit de meretrice nupta.

d And.Bar.¶Secūdo facit.Adde do.Pet.in c.petitio.de iure iur.Bal.in c.j.in princ.de pa.tenen.vbi allegauit dictū Hoſt.i c.fi.de immu.eccle.vide Ange.in l.ſi cū exceptione.§.ſatis clementer.quod me.cauſa.Ange.hic tꝫ contra Barto.Io.And.in regula.fruſtra.lib.vj.tꝫ idem,quod hic dicit Bar.licet Bar.nō faciat de eo mentionem.Bal.in c.j.§.fi.de pa.tenē.Lud.Ro.in l.licitatio.§.qđ illicite.ff.de publicam.vbi tꝫ contra Bar.⁊ idē ſequitur do.Io.de Ang.in rub.ff.de adul.⁊ vide eūdē in c.j.d fur.alleg.in rub.vide Lud.Ro.in cōſi.cclv.vbi alleg.Bar.hic.

e Alex.¶An incidas in penam.An adulterare vxorē alicuius ſit offenſa,⁊ hoc intelligit hic Ang.qñ conſtat quod ſolum ad finē libidinis,alias ſecus,qꝛ pſumptio degenerat cōtra libdinem facientē,arg.l.j.C.de ſicarijs.vbi enim actus ad plura delicta poteſt ſe habere odio delinquentis,fit interpretatio contra eū in partem duriorem.Alleg.no.per Dy.in reg.in obſcuris.de reg.iur.in vj.⁊ hic addo bonum arg.in c.cum voluntate.ad ſen.ex com.⁊ Bal.in c.j.in prin.quibus modis feu.amit.Et de iſta q.vide per Io.And.i reg.fruſtra.in mercur.p Paul.de Caſt.in l.qui ſeruum.de verb.ogli.dicit hic Ange.quod credit Bar.intellige,quando detinet cauſa libidinis,⁊ quod nihilominus dicto Barto.videtur cōtrariari.l.pe.iuxta fin.j.de plag.Adde quod dicta Bar.ſequitur Roma.conſi.clxxxiij.

LEX XLI.

QUiumenta. Glo.querit,ſi ſic facit furtum,quid duplicabitur,vel quadruplicabitur:vtrū pretium rei vel pretium vſus:Hic ſunt opiniones.Quidam dicunt,pretium rei,quidam pretium vſus:⁊ iſta ſecūda opin.eſt vera.⁊ gloſſ.tenet eam hic,⁊ Inſtit.eod.in prin.Pro hoc facit quod no.ſupra de condic.fur.l.qui furtum.circa fi.glo.⁊ hoc tenet Cy.C.d ſer.fugi.l.j.in j.queſt.Quero,vtrum res efficiatur furtiua:videtur quod non,quia non fit furtū rei,ſed vſus ipſius Preterea res non deſijt eſſe in poteſtate domini:ergo non incipit eſſe furtiua.l.ſequitur.§.Labeo.ſ.de vſuc.qꝛ per iſtum commodatariū dominus poſſidet ſed ſi poſtea interuerteretur poſſeſſio,tūc inciperet res furtiua eſſe,⁊ non procederet vſucapio,vt d.§.Labeo.

LEX XLII.

a SI ſeruus. Dicitur hic quod actio eſt vulgaris formula.Contra,Inſtit. a de act.in prin.dicunt ibi quidā.⁊ ibi text.aliud erat olim actio,aliud hodie:quod non eſt verum,qꝛ actio erat idē olim quod hodie,l.nihil.ſupra,de actio.⁊ oblig.Sed ſolennitas,⁊ forma impetrandi eſt ſublata hodie,per titu.C.de formu.⁊ reſpectu illius ſolennitatis iſta actio appellat formula vulgaris.¶Item oppo.actio deſcendens ex delicto non datur de peculio,l.j.§.eum ſeruus.ſupra,de his qui deiec.vel effu.hic dicit cōtrariū.Sol.ex hoc habetis itellectū huius legis,debetis ſcire,ꝙ ex edicto nau.cau.ſtab.deſcendit actio qñqꝫ ex recepto,⁊ ſic ex cōtractu,vt qñ eſt pditū aliqđ abſqꝫ facto executoris,naute,vel cauponis,⁊ ideo tūc dat actio de peculio q̄ durat intra annū,etiā ſeruo manumiſſo,vt hic.Qñque illa actio deſcēdit ex dlicto,vt ſi res pđt facto naute,cauponis,⁊ tūc nō dat actio d peculio,ſed noxalis,q̄ actio ſequit caput ſeruit.Ita loquit hic.Probāt pdicta ſ.naute caupones ſtabul.l.licet.§.poſſumus.

ADDITIO.

a Alexan.¶Contra Inſti.Ad intellectum tit.de formulis.vide Bal.in l.edita,in princip.C.de eden.⁊ no.Bal.in l.ſi prediū.in penul.colum.C.de edilit.actio.

LEX XLIIJ.

FAlſus. Lex iſta in ſui principio eſt ſubtilis. Opp. de toto ti. de cõdi. inde. vbi ſol
uens per errorem hȝ cõdictionẽ indebiti: ⁊ ſic tranſ-
fertur dominium, q2 nemo rem ſuam condicit. Dicit
gloſ. hoc deȝ intelligi quando quis labitur in perſona, aſſerebat
enim ſe eſſe Titiũ, cũ nõ eſſet, vt j. eo. l. ſi quis vxori. §. cũ Titio
Dicit Dy. iſta ſol. nõ eſt neceſſaria, imo ſiue labitur in perſona.
ſiue non, nunquam transfertur dominium in falſum creditorem
ſciente, vt hic, ⁊ l. quoniam. in prin. ṡ. de condi. fur. Non ob. tit.
de condict. indeb. Nam nemo condicit rem ſuam, preter quã a
fure, l. ſi. ṡ. vſufru. quemad. caueat. ſed contra furem degenerat
omnis actio, ⁊ ſic contra eũ poterit dari cõdictio indebiti. Sed
gl. cõmuniter tenẽt, ꝙ prius dixi: vt hic no. ⁊ d. l. quoniã. Mihi
a videtur dicendũ[a] ſic. Quãdoqȝ falſus creditor ſimulat ſe credi-
torem. ⁊ ſic ſuo facto inducit debitorẽ ad ſoluendum indebitũ,
iſto caſu facit furtum pecunie. vt hic dicit text. ⁊ d. l. quoniam. in
prin. de cõdi. fur. Videtur enim ſoluere ſub cõditione, ſi eſt cre
ditor. Quãdoqȝ ipſe nõ ſimulat ſe, ſed debitor errat abſqȝ facto
creditoris, ⁊ ſoluit ei indebitũ ſua ſponte, non creditoris ſugge
ſtione, iſto caſu videtur ſoluere pure ⁊ ſimpliciter, ⁊ transfertur
dominiũ. Et hoc modo põt loqui alia opinio, ⁊ ſic intelligit to-
b tus ti. de cõd. inde.[b] Vlt. vide gl. j. q̃ icipit, videt eũ ſua quadã
⁊c. ibi, l. ꝙ meo. §. j. Sol. vt ibi. ⁊ d. l. ſi me in vacuã. ṡ. d acq. poſ.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Dicendum ſic. Idem dicit Bar. in l. quoniam. ṡ. de cõ
di. furt. facit ad materiam l. falſus. C. de furt. ⁊ l. ſi procuratori
falſo. ṡ. de condict. ob cau.

b Roma. ¶ De cõdict. inde. Not. ad declarationem. totius. tit.
de condict. indeb.

1 ☞ Solutio facta falſo procuratori quando liberet debitorẽ,
⁊ ipſe ſolutionem recipiens teneatur furti.

§. Falſus. Hic eſt no. §. Opp. de l. qui mihi donatũ. ṡ. d
do. Sol. vt ibi patet. ¶ † Quero, qñ fiant nũ
mi procuratoris: Gl. que eſt hic, dicit in duob[9] caſib[9]. Primo,
qñ credo eũ procuratorem in rẽ ſuam. Secundo, qñ hoc agit vt
ſui fiant, ⁊ ipſe facit me liberari. Et ex iſtis gl. in l. ſi procuratori
falſo. ṡ. de cõdi. ob cau. ⁊ l. falſus. C. eo. diſtinguit ſic. Quãdoqȝ
loquitur falſo pcuratori, vt ipſe portet creditori, ⁊ tũc ſine du-
bio fit furtũ cõtrectando, vt hic. ⁊ iſto caſu hȝ locũ actio furti, ⁊
conditio furtiua. Qñqȝ ſoluitur falſo procuratori, credẽs eum
procuratorẽ in rem ſuã, ⁊ tunc hȝ locũ conditio indebiti, l. credi
toris. C. de cõdi. inde. Qñqȝ ſoluitur falſo procuratori, vt faciat
liberari debitorem, ⁊ tunc hȝ locum cõdictio ob cauſam. Et ita
a intelligitur d. l. ſi pcuratori falſo. Iſta diſtinctio[a] vera eſt in ſe,
tamen ꝙ hic ſit intellectus illius l. ſi procuratori. nõ eſt verum.
Nam hec diſtinctio loquit, qñ datur cõdictio ob acuſam ideo, q2
non feciſti me liberari ſecundũ quod promiſiſti. ita loquit hec
diſtinctio: ſed d. l. ſi procuratori loquitur qñ qs ſoluit procura
tori falſo, vt procuratori ſimpliciter, quo caſu videtur agi inter
ſoluentẽ, ⁊ procuratorẽ recipientem, qđ debitor ſtatim liberet,
b ſi recipiens eſt pcurator: vel qđ dominus habeat[b] ratũ, ⁊ ſic li-
beretur ratihabitiõe. nec transfertur dominiũ in procuratorẽ,
ſed creditur per procuratorem transferri in dominum, d. l. qui
mihi donatũ. ṡ. de do. ideo ratihabitiõe non ſubſecuta, cõpetit
contra procuratorẽ conditio ob cauſam, q2 non fecit dominiũ
ratum habere, ſcđm ꝙ tacite conuentũ fuit. Item põt agi furti,
q2 illam pecuniam inuito debitore cõtrectauit. ita loquitur d.
l. ſi pcuratori falſo. ¶ Op. de l. ij. §. ij. ṡ. pro emp. Sol. ibi ſoluit
falſo procuratori, ſciens eũ eſſe falſum, quod examina vt ibi. ⁊ l.
diſpenſatorẽ. ṡ. de ſol. Cetera que pertinẽt ad hanc materiã nõ
dico hic, dic plene p doc. ĩ l. falſus. C. e. ⁊ ĩ d. l. ſi pcuratori falſo.

ADDITIONES.

a ¶ Roma. Iſta diſtinctio No. ad intelligentiam l. ſi procurato
ri falſo. ṡ. de condi. indeb.

b ¶ Vel quod dominus habeat. Sed ſi quis retinuit ſcripturas
debitorum, vel poſtea etiam ab illis expetit, an committat fur-
tum, vide Raph. Cu. conſi. xlj.

§. Sed ⁊ ſi is. [a] Quero, que eſt ratio huius §. Dicit
gloſſ. quia breui manu. videtur enim
ſolutum ipſi creditori, quando ſoluitur alteri eo mandãte, ⁊ ſic
videtur ipſe cõtrectare. quod tene menti. Iſta autem fictio nõ
poteſt habere locum contra abſentem, l. qui decem. §. idem re-
ſponſum. ṡ. de ſol. Facit quod no. in l. ſingularia. ṡ. ſi cer. pet.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Sed ⁊ ſi is. Per iſtum tex. Bar. in conſi. incip. in iqui
ſitione propoſita ſolum, ⁊c. quod ſi vnus teſtis deponat Titiũ
centum mutuaſſe Sempronio, alius deponat quod Titius de
mandato Sempronij numerauit alteri, quod iſti teſtes ſunt con
teſtes ad probandum eſſe numeratum Sempronio.

§. Siquis. Oppo. de l. ſi quis vxori. §. cum Titio. ſ. e.
Sol. ibi mentitus eſt circa ſẽtẽtiam perſone
hic circa qualitatem. Item dicitur hic. in fi. ſi alia actio non ſit.
Contra. ſemper eſt alia actio generalis, l. certi cõdictio. in prin.
ṡ. ſi cer. pe. Solu. non intelligitur de alia actione generali, ſed
de alia ſpeciali. Item oppo. quia competit alia actio ſcȝ certi
condictio ſpecialis ex mutuo. Dicit gl. quod poteſt eſſe quod
non cõpetit vt in ſeruo ⁊ filio. Alij dicunt. ꝙ non reperitur certi
cõdictio ſpecialis ex mutuo ꝙ dic. vt ſolet dici in ru. ṡ. ſi cer. pe.

1 ☞ Statutum puniens intrantem rem alienam, punit illum
qui ſciuit rem alterius, licet ignorauerit dominum.

2 Furtum non fit in re, que non habet dominium

3 Furti ad hoc vt quis non teneatur, ſufficit, quod putet non ſub
eſſe dominium.

4 Recipiens redditus, ſi neſcit cui reddat, licite retinet, ſi pro dere
lictis haberi putauit, ſi autem non putauit, tunc tenetur dare p
anima.

5 Animus manifeſtatur per proteſtationem.

6 Pretium inuentionis rei quando quis petere poſſit.

§. Qui alienum. Quando que res aliena iacet in
publico, abſqȝ cuſtodia perdita
caſu, vt hoc §. Qñqȝ iacet in publico proiecta ſponte vt in §. ſi qs
ſponte. Qñqȝ iacet proiecta voluntate coacta, vt §. ſi iactum.
1 ¶ No. tex. ibi, nec enim furtũ fit, ⁊c. † Itẽ no. tex. ibi, nec hic vi-
detur. No. in prin. §. pro ſtatutis diuerſis, que dicũt ſi quis itina
uerit, vel occupauerit rem alterius, quod nõ eſt neceſſe, ꝙ quis
ſciat dominũ. Sufficit enim ſcire rẽ alterius eſſe. Facit ad hoc
2 l. qui qui aliter. §. ſi quis dũ putat. ṡ. ꝙ vi aut clam. ¶ † Secun-
do nota, ꝙ rei que nõ hȝ dominũ, nõ ſit furtum, q2 repugnat diſ
3 finitio, cum non poſſet fieri inuito. Tertio nota, † ꝙ ſufficit quod
quis putet nõ ſubeſſe dominũ. Ratio eſt tunc, q2 cõtrectatio nõ
eſt fraudulosa. Sed iſtũ tex. ĩtelligo, ꝙ quis dicat ſe putare mo-
tus aliqua ratione, alias ei nõ crederetur, cũ iuris preſumptio
ſit cõtra eum, vt C. vnde vi. l. cum querebatur. dicam j. eo. l. iter
4 omnes. §. recte. ⁊ j. ead. l. §. ſi iactũ. ¶ Vlterius no. † ꝙ ille qui
accepit redditurus, nõ tenetur furti. Sed circa hoc quero, quid
ſi nõ reperitur cui reddat, an põt ſibi licite retinere eam: Reſp.
ſi quidem putabat eã habitã pro derelicta. põt licite retinere ⁊
vſucapere eã titulo p derelicto, vt ṡ. pro derelicto. per totum.
a Sed ſi nõ putauit hoc, deȝ eã dare pauperibus, pro anima[a] eius
5 cuius fuit, arg. in auth. oẽs peregrini. C. cõia. de ſuc. † Habetis
preterea hic de libello, qui ponit quod per proteſtationẽ manife-
6 ſtatur animus. Vltimo † habes hic; ꝙ quis nõ põt petere pretiũ
inuentionis. ꝙ no. Cõtra hoc videt tex. in l. idem ⁊ ſi. §. ſi tibi ob
indicium. ṡ. de condi. ob tur. cau. Sol. Qñqȝ res perdita eſt iã
inuẽta, ⁊ tũc nõ poſſum petere pretiũ inuẽtionis, vt hic, cũ enim
debeo facere gratis, accipiẽdo pecuniã, turpiter facio, vt l. pe. ṡ
de cõdi. ob tur. cau. Si vero nõ eſt inuẽta ſed inueniẽda, tũc poſ
ſũ petere pretiũ inuẽtionis, l. ij. §. ſi. ṡ. ad le. Rho. de iac. ⁊ d. §. ſi
tibi ob indiciũ. Puto etiã ꝙ ſi pro re tua inueniẽda aliquid ex-
pedi, tenearis mihi ad illđ reddẽdũ actiõe negotiorũ geſtorũ.

ADDITIO.

a ¶ Pro anima. Adde quod voluit Feder. conſi. cvij.

1 ☞ Iactus quando preſumat, ꝙ quis rem habeat pro derelicto.

§. Si iactum. Nota. eſt iſte §. Not. ex §. iſto, † quod
quãdo quis ſcit rem, quam proiecit. pe
rituram, habere pro derelicto videtur. Opp. ad hoc. de acqui.
rerum do. l. qua ratione. §. fin. ⁊ l. qui leuande. ⁊ l. ij. §. fin. ṡ. ad le
gem Rhod. de iac. Sol. gl. no. hic, ex qualitate proijciendi ap-
paret animus: vt puta, q2 proiecit librum apertum; ſed ſi proie-
cit inuolutũ in pannis ſericis, non preſumeretur habuiſſe illum
animum. quod tene menti, quia eſt multum not. Item oppo. rei
a que non poſſidetur non fit furtũ [a], l. hereditarie. j. e. ſed res iſta
iactata non poſſidetur, l. rem que nobis. de acqui. poſ. ergo. ⁊c.
Sol. rei, que nõ poſſidetur, nec vnquam fuit a domino poſſeſſa,
non fit furtum, vt rei hereditarie, vt ibi. Sed hic dominus ha-
buit iam poſſeſſionem, licet nunc nõ habeat. Ad hoc facit, quod
not. per doc. in l. ſi adducta. ṡ. eo. Vlti. no. ſi. §. ibi, ꝙ ſi putas, ⁊c.
quod ſi aliquis interrogatur, quid cogitaſti, putaſti ne rem habi
tam pro derelicto: poteſt reſpondere. Circa hoc nihil tunc co-
gitauit. quod eſt notandum ad multa.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Non ſit furtum. Qualiter rei non poſſeſſe fiat furtum,
not. plene per Bart. in l. ſed nec legatarius. de condi. fur. ⁊ i l. ſi
abducta. ⁊ ibi Bald. C. de fur. ⁊ quid in ſuſcipiente rem q̃ mihi
cecidit, an faciat mihi furtum. vide Imol. in l. interdum. §. j. ṡ. d
acqui. poſ. ⁊ vide quod no. Bal. in d. l. ſi. C. vnde vi.

LEX XLV.

1 ☞ Socius vtens re communi aliter quam ad vſum deſtinatũ,
dicitur furtum facere.

1 **SI ſocius.** Oppo. de l. merito. ſ. pro ſoc. So. † Dic quod in dubio non pſumitur furtum facere rei communis, licz hoc poſſet facere. Hoc quod dixi, quod nõ preſumitur, eſt verum, quando vtitur re ad eum vſum, ad quem eſt deſtinata, ſecus ſi vteretur aliter, ita quod ſocio auferretur commoditas partis ſue. d. l. merito. ⁊ l. Sabinus. ⁊ l. ſi ede ⁊ quod ibi not. ſ. communi diui

LEX XLVI.

INter omnes, Actio noxalis nõ extinguitur, licz eſt ex poſtfacto deſinat intereſſe. h. d. Aduertatis, opp. ⁊ videt quod ſi deſinit intereſſe, extinguatur actio, l. vbi. ſ. de edẽ. ⁊ l. qui autem prin, ⁊ quod ibi no. ſi quis cau. Sol. Hic i actionibus mere penalibus, ibi in actionibus que dantur ad intereſſe. ¶ Opp. ⁊ videtur, ꝙ nõ ſunt ſimilia manumiſſio, ⁊ mors, l. ſi homine de edilit. edic. Solu. quo ad quedam ſunt ſimilia, quo ad quedam diſſimilia. ¶ Item opp. ⁊ videtur, ꝙ ſit idem in condictione furtiua, l. ſiue. §. ſi. ⁊ l. ⁊ ideo. ſ. de condi. fur. Sol. qđ hic dicitur in tex. re extincta durare condictionem furtiuam, intellige ſine facto domini furtum paſſi, alias ſecus, vt in cõtrarijs. ¶ Opp. vltimo. de l. fullo actione. j. eo. Solue vt in glo.

§. Si ſeruus. Iſte §. vſqz ad §. recte. hoc dicit. Pluribus competit actio furti, ſi plurium intereſt. Gl. in verb. hoc amplius etiam debitor. opp. vide eã, que incipit, ⁊ ita pluribus. ibi, l. ſi plures. Expone vt ibi.

1 ☞ Ignorantia in delictis ad commodum ignorantia allegari poteſt non ad incommodum. ⁊ nu. 4.
2 Iudex ſi inquiſiuit contra aliquem de furto, ⁊ dominus rei ſubtracte comparet coram iudice, ⁊ dixit furtum fuiſſe factum eo volente, an inquiſitus liberetur ab actione furti.
3 Fur inquiſitus ſi dicat quod putabat dominum permiſſurum, quando liberetur.
4 Occidens bannitum non habet neceſſe docere ſe ſciuiſſe ipſum bannitum.
5 Poſitionibus in maleficijs non eſt reſpondendum per verbum credit, ſed de veritate.

§. Recte. Hic eſt notand⁹ §. ⁊ breuiter hoc dicit † In delictis licet allegare ignorantiã ad cõmodum ignorantis nõ ad incommodum. tene menti. ¶ Opp. de l. ſi quis ſeruo alieno ſuaſerit. C. eo. Solu. ſpeciale eſt in caſu illo. Item opp. de iſto tex. ad ſeipſum dicunt quidã, quod Pomponius corrigitur per finẽ noſtri §. ⁊ hoc placet. Alij dicunt, quod illa eſt conſtitutio noua. quã Pomponius ignorauit, vt probat Inſti. de ob. que ex delic. naſc. §. placuit. Alij dicunt, ꝙ furtũ fit, ſed non hꝫ locum actio furti. Nec hoc placet, qꝛ repugnat diffinitio. Non enim fit inuito domino, ergo nõ eſt furtũ: licet hic gl. teneat iſtã opi. ⁊ male: ſed melius dicit Inſtitu. eod. §. placuit. ¶ Quero circa hanc legẽ, primo de voluntate domini, vtrum i dubio prẽſumitur volens, vel cõtradicens: Dicit gl. ⁊ bene, qđ
2 in dubio preſumit cõtradicere, vt j. e. l. qui vas. §. vetare. ¶ † Iuxta hoc quero, iudex[a] inquiſiuit cõtra aliquem de furto, cõparet domin⁹ rei ſubtracte corã iudice, ⁊ dicit illud factũ fuiſſe ex voluntate, vtrũ propter hoc ille liberetur ab actione furti: Videt quod ſic, p hũc tex. ⁊ hoc diſputãdo tenuit Iac. But. ⁊ dicebat, ſic. Officium iudicis inquirẽtis ſuccedit in locũ partis, l. propterãdum. §. ⁊ ſi quidẽ C. de iud. ⁊ l. ſi ob cauſam. C. de euic. ſed furtum eſt delictũ priuatum, vnde nõ poſſet accuſare alius inuito domino: eadẽ ratiõe iudex qui repreſentat perſonã domini, nõ poterit inquirere dñ̃o inuito, ⁊ contradicente. Breuiter qcquid ipſe dicat, vos debetis ſcire, ꝙ ex eo ꝙ fit priuato, queritur ius reipublice ad vindictam, l. licitatio. §. ꝙ illicite. ſ. de publican. ſicuti ex facto ſerui, ⁊ filij querit patri, ⁊ dñ̃o, l. veluti. ſ. de iuſti. ⁊ iur. ⁊ l. poſtliminiũ. §. filius. j. de capti. Modo ego video ꝙ confeſſio ſerui, vel filij in his que dependẽt ex factis eorũ, nõ nocet patri, vel domino, niſi apparcãt alia indicia, l. quero. in fin. ſ. de edil. edic. ⁊ l. cum probatio. ſ. de prob. ⁊ ibi no. facit qđ not. i l. ij.
b ſ. ſi ex nox. cau. aga. Ita confeſſio iſtius dñ̃i non preiudicat[b] iuri publico, niſi appareãt aliqua indicia de ſuo cõſenſu, vt qꝛ erãt ſibi conſanguineus, vel amicus, ⁊ res erat parua: vel conſuetus erat talia cõcedere, ⁊ ſimilia, alias quis de facili euaderet vnũ
c furem: quod eſſet abſurdum.[c] Ad id quod Iacob. But. dicebat, quod iudex inquirens aſſumit officium partis, concedo: non tamen officium partis principalis iniuriate, vt dixi i l. ij. §. ſi publico. j. de adulterijs. ¶ † Quero circa voluntatem furis, quid
3 ſi fur dicit ſe putaſſe dominum conſenſurum: Gl. dicit, hic, qđ creditur furi quãtum ad hoc, vt liberetur ab actione furti: ſed ad hoc, vt teneatur actione alia, inſpicimus vtrũ debuerit credere. Pro hac glo. facit Inſti. de actio. §. alie. vbi in his que dependent ex voluntate noſtra ſtatur dicto noſtro cum ſacramento, ſed ſecundum hoc nunquam puniretur aliquis fur de furto quia ſemper diceret, credebam dominum permiſſurum. Breuiter gl. Inſti. de ob. que ex deli. §. placuit. dicit melius. ⁊ vt quis habuit rem ab initio domini voluntate, q ⁊ dominus ſibi cõmodauit equum. vſqz ad villam, tunc de facili poteſt credere dominum permiſſurum in iter lõgius: ſed ſi ab initio ſubtrahit domino ignorante, tunc non eſt credendum furi. Hoc ſatis placet.
d Tamen breuius[d] poſſumus dicere, qđ contra furem eſt preſumptio iuris, quod ipſe credit dominũ non permiſſurum, cũ nemo preſumat iactare rem ſuã, ⁊ pecuniã ſuam: vt j. eo. l. qui vas. §.
e vetare. ⁊ id eo niſi fur oſtendat aliqua indicia[e] veriſimilia, propter que ſit credendũ ipſum putaſſe dominũ permiſſurum, non crederetur ei. Nec obſt. gl. in d. §. alie. qꝛ illud verum eſt in his, i quibus non eſt iuris preſumptio contra aſſerentem, argu. C. de iniur. l. ſi non conuicij. ¶ Vltimo hũc §. allego ad duo valde no
4 tanda. † Primum eſt, ꝙ ſi tu interfeciſti aliquẽ bannitũ quẽ licz
f occidere, vtrum habeas[f] tu neceſſe docere te ſciuiſſe ipſum eſſe exbannitum tempore quo occidiſti: Puto quod nõ, imo etiam ſi ignorabas iuſta ignorantia, ⁊ credulitas tua nõ poteſt tibi allegari ad icommodũ tuum: Caſus eſt hic. ⁊ Inſti. eo. §. placuit. Facit l. genero. ſ. de his qui, no. infa. Sed econuerſo, ad cõmodũ tuũ poteſt allegari, dicẽdo, putabã eum exbannitũ cum ipſe nõ
5 ſit, ꝙ dic vt l. pe. j. adul. Secundo dicebam per hanc legẽ, † qđ in maleficijs nõ debet reſpõderi poſitionibus, per credit, ⁊ nõ cre
g dit, ſed debet reſponderi de veritate[g] ſic eſt, vel non eſt. Nã vides, quod in maleficijs credulitas non inſpicitur ad incommodum accuſati, ſed veritas, vt dicit tex. ibi, ſe facere ſciuit. ⁊ ibi p contrarium, ⁊c. Et ſic debet reſponderi de veritate, non de credulitate, De hoc dixi plene in l. Marcellus. ſ. rerum amot.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Iudex. Not. iſtã q. ⁊ adde Barto. in l. tranſigere. C. de tranſac. Bene facit. quod not. Bar. in l. j. §. ⁊ poſt operis. d ope. noui nun. ⁊ que in ſimili no. Bar. in l. j. §. vſqz adeo. in prin. j. d iniur. ⁊ quod ibi dixi. ⁊ cum dictis Bar. videtur ſatis cõcordare Bal. in l. falſus. C. eo.

b Alex. ¶ Non preiudicat. Adde ꝙ no. Bal. in l. falſus. i iij. opp. C. eo. ⁊ q no. Bal. ⁊ Ange. in l. qui iure familiaritatis. ſ. de acq. poſ. ⁊ Bal. in l. ſi ſine. in iij. q. C. ad Velle. omnino Bald. in l. j. i vlti. col. C. cõmunia de lege. vrefi. item ſi teſtator. ⁊ l. trãſigere. C. de trãſac. ⁊ vide omnino Sal. in d. l. ſi nõ cõuicij. C. de iniur.

c Clau. de. Seyſſell. ¶ Abſurdum. Sic ergo iſta cõfeſſio facit aliquod indiciũ, de quo vide per Alex. conſi. xxiiij. vol. ij. vbi etiã ponit, an ad hoc vt faciat indicium requiratur partis preſentia, vel iudicis. ⁊ conſi. j. vol. iij. Panor. in c. dudũ. ij. de elect. Alex.

d ¶ Tamen breuius. Vide Inno. in c. ij. de cõſti. vide Bal. i n d. l. falſus. ⁊ nota, quod licet iuramentum ſufficiat ad probandum ignorantiam, vel ea que pendent ex animo noſtro. adde tamen poſt Bart. hic, ꝙ iſtud fallit, niſi aliqua preſumptio iuris eſſet contra iurantem, vt not. Io. And. poſt Inno. in. d c. ij. de cõſti. faciunt no. in reg. preſumitur. in vj. ⁊ per Paul. de Lea. in cle. conſtitutus. de cle. ⁊ vide gl. in cle. j. ad fi. in verſi. quam cito cõmodo poterit. d pe. ⁊ vide Io. And. in d. c. ij. ⁊ Bart. in l. ij. §. ſi a pupillo. pro emp. ⁊ plene no. in c. ſignificaſti. j. de homi. ⁊ dicit Bal. in l. ij. §. pe. in fi. ſ. ſi quis cau. ꝙ ſi notificatio dilationis fuit facta ad domũ, ſtatur iuramẽto tuo, ꝙ ad tui notitiam non peruenit, adde gl. in c. dudum. ij. extra de cle. in ver. furtum.

e Claud. de Seyſſell. ¶ Indicia. Adde pro hoc optimum text. i l. falſus. §. qui alienum. ſ. eo. quem ad hoc dicit meliorẽ de iure, Aret. i l. interdum. §. j. ſ. de acqui. poſ, vide etiã quod ponit Alex. in l. j. §. fi. ſ. ſi quis ius dic. nõ obtemp. ⁊ conſi. cxiiij. vol. j. conſi. cxv. vol. iiij. do. Claud. in l. iuſte. in fi. ſ. de acqui. poſ. ⁊ aliquid in l. j. ij. per procuratorẽ. e. tit. ⁊ quod in ſimili ponit Bar. in l. j. §. j. ſ. de itine. actuqz priua. Imol. i l. Celſus. ſ. de vſucap.

f Alexã. ¶ Vtrum habeas. Vtrum occidẽs exbannitum debeat habere pretium ſtatuti, licet neſciret occiſum bannitum eſſe, vide Bari. in l. omnes populi. de iuſti. ⁊ iur. in v. q. prin. vide qđ no. Bar. in l. genero. ff. de his qui no. infa.

g Alex. ¶ De veritate. In maleficijs debeo reſpondere de veritate, ſic eſt, vel non eſt. Facit quod not. Bal. in l. de etate. §. nihil in vlti. dict. ff. de interrog. act.

§. Si furtiua. Oppo. ſ. eod. l. ei, qui. Sol. Ibi fuit aſſidua contrectatio non interrupta: hic vero fuit interrupta

LEX XLVII.

1 ☞ Actio furti naſcitur ex aſſidua contrectatione, ſi contingat mutatio dominij.
2 Furtum faciens Florentie, ſi reperitur hic Mediolani cum furto, poteſt hic puniri.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

3 Arbitratores ſi ceperunt cognoſcere tanquã arbitri,⁊ poſtea aſſumpſerunt tertium,cuius interuentu videtur nouum compromiſſum,poterunt redire ad viam arbitratoris.
4 Tertius ſi eligitur ab arbitris non dicitur nouum compromiſſum nec dicitur arbiter:ſecus ſi eligitur a partibus,quia dicitur arbiter,⁊ eſt nouum compromiſſum.

SI dominium rei. Interuentu noui domini aſſidua contrectatione naſcitur actio furti.h.d.i ſumma. ¶ Op.⁊ videt ꝙ aſſidua contrectatione non naſcat actio furti.l.ei qui.ſ.eo. Sol.dicũt quidã,hic ideo,q2 ex prima contrectatione non hꝫ actionẽ,⁊ ſic hec lex procedit lare legatarijs prout vero loquitur in heredibus⁊ bonorũ poſſeſſorib.⁊ in parte adoptiuo,nõ habẽt actione ex noua cõtrectatiõe:ſed ex veteri. Ita intelligit Roge.hic,cuius opi.tꝫ glo.in l.ſi abducta.C.eo. Sed iſta opi.Roge.eſt cõtra mentem huius l.⁊ glo.reprehendit eã hic etiam in l.ſed nec legatarius.ſ.de condi.fur.
b Ad contrarium reſp.†aſſidua cõtrectatione non naſcitur actio furti noua.verũ eſt,niſi contingat mutatio dnĳ,vt hic. Iſta vera eſt. Habebit ergo heres,bonorũ poſſeſſor,⁊ pater,duas actiones furti pro eadẽ re,vnam pro contrectatione facta in vita defuncti,aliam pro ea que eſt facta,poſtquã ad eũ peruenit domi-
2 nium,⁊ iſtud eſt valde not. Et aduerte,Aliquis† facit furtum Florentie,reperitur hic cũ re ſubtracta,poterit ne puniri hic. Communiter diceretur,qđ non de iure,q2 aſſidua contrectatio-
a ne non naſcitur actio furti. Sed cõtra dico[a] per hãc legem.nam ſicut mutatione dominĳ naſcitur noua actio furti ad penã applicandam parti,ſic mutatione territorĳ,⁊ iuriſdictiõe noua naſcitur actio ſeu accuſatio furti ad vindictã publicã,per iſtam legem nota ⁊ tene mẽti. ¶ Oppo. Rei non poſſeſſe nõ ſit furtũ,l.hereditarie.j.eo.ſed iſtã rem nunquã poſſedit heres:ergo nõ fit furtum. Reſp. Quandoqꝫ quis nunquã poſſedit rem facto furis,⁊ tunc non impeditur naſci actio furti,vt hic,⁊ l.ſi abducta.C.eo.⁊ ibi gloſſ. Quãdoqꝫ nunquam poſſedit rem,ideo q2 non apprehẽdit abſqꝫ facto furis,⁊ tunc nõ naſcitur actio furti,d.l.
3 hereditarie. Ulti. Cy.inducit in arg.hanc legẽ ad queſt.† qđ ſi arbitratores inceperunt cognoſcere tanquã arbitri de iure,⁊
b poſtea aſſumpſerunt tertiũ,ꝙ interuentu[b] noue perſone videatur nouum cõpromiſſum,⁊ ideo poſſunt redire ad vias arbitri,vel arbitratoris,⁊ eligere aliã viã procedendi:ſed lex iſta facit multum a lõge. De hoc punit Cy.⁊ ibi dixi in l.iĳ.ſ.de teſt.mi.
4 in Spe.ti.de arb.§.ſequit.ver.quid ſi compromiſſum.† Utrum
a autem aſſumendo tertium,videatur nouũ compromiſſum eſſe? Uos debetis ſcire,quod qñ tertius aſſumitur ab ipſis arbitris,vel a iudice,quod nõ eſt nouum cõpromiſſum:certe nec ille tertius eſt arbiter,ſed eſt quidã tertius aſſumptus ad cõcordãdũ
d eos,adeo quod ipſe non dꝫ ſententiare,ſed arbitri[d],cogent ſententiare ſecundũ conſilium ſuum,l.nõ diſtinguemus.§.pe.ſ.de arbi.⁊ qđ no.in gl.⁊ clarius in Spe.ti.de arbi.§.ſi.ver.ſed nun
e quid iſte tertius. Si vero ille[e] tertius aſſumeretur a partibus,tunc ſatis puto,quod ille tertius ſit arbiter,⁊ nouum cõpromiſ
f ſum videatur,arg.l.Pedius.in fin.ſ.de arbi.facit ad hoc[f].ſ.de iuſti.⁊ iur.l.ius ciuile,hoc autem eſt verum de iure cõmuni,iura tamen municipalia in quibuſdam locis dicunt aſſumendũ tertium arbitrum,tunc quia eſt ius municipale,appellat eum arbitrum dicendum eſt quod eſt arbiter,cogetur ſententiare.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Sed contra dico. Adde,qđ contrarium conſuluit Io.de lig.Bar.de Sal.Bar.Gaſpa.Cal.adde Bal.in l.j.de cõfeſ.qui tenuit cũ Bar.ſi res nõ eſt vendita,⁊ eã ſecũ hꝫ,ꝙ not.Bal.in l.cũctos populos.ver.iuxta hoc tertio quero,dicit ſtatutum.C.de ſum.tri.⁊ fi.catho.⁊ dicit Ang.qđ vidit diſputari opi.Bar hic,p plures aſſeſſores.⁊ eſt vtilis reipub.tñ dicit,ꝙ huiuſmodi opi.de rigore iuris cõmuniter reprobat. Na ſi per mutationem territorĳ in contrectatione continua committeret nouum furtum,variari poſſet ex mutatione locorũ etiã furti qualitas,⁊ ſic reſpectu vnius loci eſſet fur manifeſtus,ſi ibi dephenſus eſſet reſpectu alterius nõ,cõtra l.iĳ.§.ſi.cũ tribus ſe.ſ.eo.niſi ſuſtinendo Bart.dicat,ſm eum quid iterũ conditio furis fuerit mutata,vt de ſeruo liber factus ſit in itinere:vel niſi dicas qđ imo furti actio nõ ſit nata,vt in dictis iuribus,vel quia in ipſo initio fur fuerit eo animo,vt ſe in alio territorio transferret ſue ſecuritatis cauſa.in his tribus caſibus tꝫ opi.ſuã. Ang.ſed opi.Bar tꝫ Bal.in l.ſi abducta.C.e.⁊ Spe.de cõpe.in.adi.§.j.in ver.ſed pone,quidam Lucanus.ibi,preſertim ſi ſpolia.⁊ Gul.⁊ Bal.in d.l.qui fure.ff.de ſta.ho. Contrariũ cõſuluit. Old.⁊ collegium Bononienſe pro quibus vide ter.in c.j.de rap.⁊ l.inficiãdo.§.infans.j.e.⁊ no.Bar.in l.nũquã plura.in ver.itẽ op.de l.inficiãdo.j.ti.j.⁊ ꝙ dixit gl.no.i l.j.§.nemo.C.de anna.excep.⁊ verior videtur hec opinio,niſi in vagabundis,l.iiĳ.§.ait pretor.⁊ qđ ibi Bar.de dam.infec.⁊ quod no.in d.l.ſi abducta,vel niſi prorogauerit iuriſdictionem. Item niſi per contrectationem primo loco facta nõ eſſet nata actio furti priuato. Exẽplũ in l.falſus.§.qui alienum.⁊ in l.inter omnes.§.recte.ſ.e. Itẽ niſi eodẽ die furtum in aliud territoriũ contrectaſſet,per l.quid enim.ſ.eod.quod nota Cy.in d.l.vulgaris.ſ.eo.⁊ in l.j.de crimi.fal,tñ põt puniri de cõtrectatione,q2 clare res alienas eſt delictũ.l.iĳ.§.ſed ⁊ ſi qui merces.j.de crimine ſtellio.⁊ hoc caſu eſt delictũ innominatum,ſm Bart.in l.nunquã plura.ſ.de priua.deli. Idẽ tꝫ Bar.in l.ſed nec legatarius.de cõdi.fur.lꝫ Bal.⁊ Sal.teneãt cõtrarium in d.l.ſi adducta.C.de fur. Et omnino adde ꝙ Bal.in c.j.§.iniuria ſeu furtũ.de pa.iu.fir.queſiuit,aliqs cũ armis fecit rapinã Peruſĳ,poſtea cũ rẽ rapta capt⁹ eſt Mediolani,vtrum debeat puniri tanquã latro,an tanquã ſimplex fur,cũ ibi nõ fecerit rapinã,an nullo modo:vide ibi omnino Bal vbi etiã querit,an iudex qui hꝫ ius cõmune,⁊ ſtatuta,poſſit ſeruare ius cõmune tantũ. Et adde,qđ opi.Bar.hic,ſequit do.Anto.in c.j.de rapto.⁊ tenebat Franc.de Alber.de Are.per l.inficiando.§.infans.j.e.⁊ idẽ d.Salluſtius de Peru.alleg.l,verũ.in pri.de min.⁊ in l.j.C.de noxa.⁊ l.iĳ.in pri.ſ.rerũ amo.⁊ glo.in l.de his.C.de furt.⁊ quod nota.Bar.in l.ſi.C.eo.⁊ per Ange.de Aret.i tract.maleſi.in ver.⁊ veſtem celeſtem quod eſt verum,ſi contrectat rẽ nõ pretium ex ea,l.qui vas.§.ſi.j.eo p Ꝛ ano.in c.j.de rap.c.ſi.de fur.vide omnimo Ange.hic. Adde,ꝙ opi.Bar.dicit Bal.de iure veram,ſed ꝙ de facto non ſeruatur,eius conſi.cl.v.libro.
b Alex. ¶ Quod interuentu. Sed ꝙ ĩn aſſumpto tertio poſſum arbitratores redire ad viam arbitramenti videtur velle Bart.in d.l.neque natales.in ſi.C.de probatio.
c Alex. ¶ Uideatur nouum. Uide que dixi in l.itẽ ſi vnus.ſ.principaliter.ſ.de arb. Adde ꝙ Bal.i l.ſi.i x.q.C.de contrah.emp.dicit lꝫ tertius aſſumatur,tñ pena compromiſſi corã eo locũ hꝫ. Et an illi tertius dicatur arbiter,no.p Bal.in l.j.in ĳ.opp.C.de his que pen.no. Et ad Bal.hic,adde Bart.in l.ſocietatẽ.§.arbitratorum.ſ.pro ſoc.⁊ in tract.ad reprimendã.in vb.poſit.p Ro.in rub.de arbi.⁊ not.Bal.l.nec codicillis.in ſi.C.de teſta.⁊ not.Bal.in l.j.C.de fur.⁊ Angel.in l.⁊ ĳ.ſ.de iudi.⁊ Anto.de But.in c.Quintauallis.de iureiur.⁊ Guid.de Suza.in l.ſi qui ex conſenſu.de epiſ.audi.⁊ nota,quod etiam aſſũpto,tertio,poſſunt arbitri redire ad viam arbitramẽti,vt videtur velle Bal.in l.neqꝫ natales.in ſi.C.de prob. Adde,an tertius aſſumpt⁹ dicatur arbiter,Pe.de Anch.cõſi.cclxxvĳ. Et an tertius elect⁹ habeat eãdem poteſtatẽ quam alĳ duo,vide Bal.cõſi.x.v.lib.
d And.Bar. ¶ Sed arbitri. Uide iſtud dictum alegari in c.ſuſpicionis.de offi.de lega.
e ¶ Si vero ille. Adde Bar.i l.itẽ vnus.§.principaliter.de arb.
f ¶ Facit ad hoc. Pondera,quia imo videtur quod ſit ordinarius,vel quaſi,per id quod voluit glo.in d.c.ſuſpicionis.

LEX XLVIII.

1 ¶ Dominus,auferendo rem ſuam a fure non amitit actionẽ furti.
2 Condemnatio,licet quis dicat rem maioris ponderis,⁊ reperiatur minoris,nihilominus ſequitur in minori.
3 Uas de quo eſt conuentio debet exhiberi teſtib⁹,vt illud recognoſcant.

QUI vas. Opponitur,videt quod dominus auferẽdo rem perdiderit ius ſuum,l.extat.ſ.quod metus cauſa.⁊ l.ſi quis in tantam.C.vnde vi. Goff.dat multas ſol.ſed vltima ſol.eſt vera. Nam hic dicitur,quod non obſtante violentia,furti debet condemnari ad penam,circa quam nullũ delictum commiſſum eſt auferendo rem:ſed ſecus eſſet in cõdictione furtiua,circa quam delictum fuit commiſſum auferendo rem:quia condictio furti-
1 ua eſt ex re,† ⁊ ideo auferẽdo rem amiſit ius ſuũ,ſed actio furti eſt extra rem. Et hanc opi.tenet Cyn.C.vnde vi d.l.ſi quis in tantam. ¶ Item opp.quod quis non teneatur dicere pondus,
2 vt ſ.eo.l.in actiõe. Solu.hic ſponte dicit. ¶ † Ex hãc lege not.duo Primum eſt,quod ſi quis dicat rem maioris ponderis,⁊ reperiatur minoris,quod nihilominus debeat ſequi condemnatio,prout reperitur,ſicut cum peteret decem,non probat,niſi in quinque,debeat in parte condẽnari,⁊ in parte abſoluit,vt C.ſi
3 aduer.rem iud.l.j.⁊ quod ibi not. ¶ † Quero quando eſt contẽtio de aliquo vaſe,vtrum actor poſſit petere vt illud vas exhibeatur,vt teſtes illud recognoſcant,⁊ videatur de pondere vaſis,⁊ qualitate materie: Text.iſte facit,quod ſic. Tu dic,vt dixi in l.cum ſi exhibuiſſent.§.ĳ.ſ.de publica.
1 ¶ Celans furẽ qualiter teneatur,⁊ an illũ indicare teneatur.

§. QUI furem. Quero,qualiter teneatur celans furem: Aduerte,quandoqꝫ quis celat furem,hoc eſt ſeruum fugitiuum,⁊ tunc non eſt dubium,quin teneatur furti,cum diſtinctione tamen de qua j.proxi.§.facit l.j.

in

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

1 in pꝛin.ſ. de ſer.fugi.†Quandoque qui celat alium furem,tunc
aut celat eum cũ re furtiua,⁊ tunc tenetur furti tanquã pꝛeſtans
opem.furto.C.eo.l.eos.ſed ſi celat furem ſimpliciter nõ tenetur
a furti,ſed tenetur pena illius titu.ſ.de recepta. Ulti.videtis[a]hic
quod quis nõ cogitur indicare furem,hoc eſt verum,quod non
cogitur a parte,vel a lege vt hic,ſed a iudice põt cogi,vt no.i.l.
ciuile.eſt.C.e.l.idẽ ⁊ ſi.ſ.ſi tibi ob ĩdiciũ.ſ.de cõdi.ob turp.cau.

ADDITIO.

a And.Barb.¶ Ultimo videtis.Adde Bar.i d.l.ciuile.⁊ doct.
in c.qui cum fure.de fur.⁊ gl.j.q.iij.c.ex.his.

a ſ.Vetare.[a]Non conſentire eſt vetare.Iſta materia tangitur hic per gl.⁊ plenius in l.filiuſfa.ſ.inuit⁹
ſ.de pꝛocu.plenius per.Dy.in c.qui tacet.de reg.iur.lib.vj.⁊
per.Cy.in l.inuitus.C.de pꝛocura.Dixi pleniſſime in repet.l.
que dotis.ſ.ſol.mat.

ADDITIO.

a Alex.¶ Vetare.Et iſtum tex.limita non habere locum in filio,
vel alia perſona ratione coniunctionis,ſm Bal.in l.ſi ſine.C.ad
Velleia.⁊ ibi late de materia.⁊ vide Bar.in l.ſi cum dotem.ſ.
pe.ſol.mat.⁊ Bar.in l.j.ſ.de eden.

ſ.Si ego. Opp.de l.eum.ſ.is autem apud quem.ſ.eo.ti.⁊ ſ.idem Pomponius.Sol.mittitur ſolue
re ibi Tu dic vt ſtatim dicam.¶ Item op.ſ.nau.cau.ſtab.l.ſʒ
⁊ ipſi Sl.ſol.vno modo.Tu dic ⁊ aduerte,quod quandoqꝫ res
peruenit ad furem ab initio cõtra domini voluntatẽ ⁊ tũc nunquam hʒ actionem furti,occaſione illius rei, l.itaqꝫ tullo ſ.eod.
Quandoque res peruenit ad furem ab initio domini voluntate
vt qꝛ eſt ſibi commodata,locata,vel ſimili modo conceſſa.⁊ tunc
aut ipſe eſt fur eiuſdem rei,reſpectu pꝛopꝛietatis eiuſdẽ,qꝛ dominum pꝛiuare voluit pꝛopꝛietate,⁊ tũc actionem furti non hʒ.
⁊ ita loquitur d.l.eum ſ.is autẽ apud quem.⁊ ſ.idem Pomponius.ſ.e.ſed ſi eſt fur reſpectu vſus,vt qꝛ alij commodauit,tunc
poterit agere furti.Caſus.eſt hic.Ratio,quia hoc ſecundo caſu
commodarius non pꝛiuat dominum poſſeſſione,l.qui vniuerſas.ſ.fi.ſ.de acqui.poſ.Et ita tenent doc.C.eo.l.fi.circa pꝛin.facit qd no.Inſtit.de ob.que ex deli.ſ.furti.¶ Op.dicit.ſ.verſi.
a idem ⁊ i pecudibus.Contra,imo fetus pecorũ ſtatim efficiunt[a]
bonefidei emptoꝛis:vt.ſ.pꝛoxi.ver.ex furtiuis.Reſp.illum ter.
idem ⁊ in pecudibus.referas ad pꝛinc.ſ.non ad proximũ pꝛecepentem caſum.¶ Item op.de l.ſi aliena.ſ.fi.ſ.de vſucap.Sol.
Quidam dicũt,quod illa coꝛrigitur per iſtã.Tu dic,qd ibi fuit
conceptum apud furis heredẽ,qui erat bone fidei:hic fuit conceptum apud ipſum furẽ.¶ Quero,que eſt ratio qñ partus eſt natus apud bone fidei poſſeſſoꝛẽ,cõceptus apud furẽ eſt furtiuus,
ſed nõ naſcitur actio furti:Reſpõ.qui eſt in vtero quantũ ad ſui
commodum habetur pꝛo nato,l.qui in vtero.ſ.de ſta.ho.ſʒ de
commodo partus eſt,qd non poſſit vſucapi,⁊ ſic dominum non
immutat,l.generaliter.ſ.fin.de fideicõ.lib.ideo eſt furtiuus,⁊ a
fure erit cõtrectatus:ſed qd actio furti cõpetat,hoc nõ eſt ad cõmodum partus:ideo quantũ ad actionem furti nõ videtur contrectatus.Circa pertinentia ad hãc materiam,dic plene,vt per
gl.⁊ doc.i l.ſi ego.ſ.partus.ſ.de public.i rẽ act.⁊.C.e.l.ancille.

ADDITIO.

a Alex.¶ Statim efficiuntur.Adde Bar.⁊ quod no.dicit Bal.in
l.ancille.C.de fur.

1 ☞ Pꝛetium in vniuerſalibus ſuccedit loco rei.

ſ.Cum fur. Opp.de l.res.ſ.de iure dot.Sl.non ſoluit.Dicunt quidã,ibi ſpeciale:vel ibi po
a nitur caſus cõtra.Dic tu[a],quod in vniuerſalibus†iudicijs pꝛetiũ ſuccedit loco rei.ſicut in petitione hereditatis.⁊ in fideicommiſſis vniuerſalibus.l.ſi rem ⁊ pꝛetium.⁊ quod ibi no.de peti.
here.ſ.⁊ l.Imperatoꝛ.ſ.fi.cum l.ſeq.ſ.de lega.ij.ſed dos eſt
quoddam vniuerſale,ſicut hereditas,peculium.⁊ ſimilia.l.qd dicitur.ſ.de inpen.⁊ ibi not.dixi plenius.ſ.ſol.mat.ſuper rub.
in queſt.illa,quid ſit dos.

ADDITIO.

a Alex.¶ Dic tu.Hic eſt arg.pꝛo dicto Barto.in l.j.C.de confeſ.
vbi vide.

LEX L.

In furti actione. Oppo.de l.ſi quid fur.ſ.qui lancem.⁊
l.qui tabulas.ſ.eo.Sl.dicit ſubaudi hic tantũ;quaſi
dicat,ſit in electione actoꝛis qd dupletur.Dic tu,qd
a duplatur intereſſe[a]verũ,⁊ cõmune,nõ ſingulare,hoc eſt,affectionis.Pꝛo cuius rei gratia debetis ſcire,qꝙ qñqꝫ quis vult agere
furti ratione dñi rei ſubtracte.⁊ tũc fit duplatio,vel quadruplatio reſpectu veri dominij,vt hic.Item reſpectu intereſſe,l.qui
tabulas.⁊ l.ſi quis vxoꝛi.ſ.pe.⁊ l.ſi vendidero.in pꝛi.ſ.eo.Qñqꝫ
quis vult agere furti reſpectu alterius intereſſe ⁊ tunc ſemper
duplatur,vel quadruplatur illud intereſſe,d.l.ſi vendidero,ſ.j.
Sed ſi queratur,quod eſt illud intereſſe quod duplatur:Reſpõdeo non loquimur de intereſſe ſingularis affectionis,vt hic ſed
de alio intereſſe ⁊ extra rem,⁊ etiam conſiſtente i lucro ſine alterius iniuria:qꝛ bene venit duplandum,d.l.ſi quis vxoꝛi.ſ.pẽ.licet quedam opin.ſit hic in gl.que innuit contrarium,⁊ male.

ADDITIO.

a Alex.¶ Duplatur intereſſe.An in maleficijs intereſſe poſſit excedere duplum,vide Bar.in l.j.C.de ſenten.que pꝛo eo quod intereſt.

1 ☞ Auxilium maleficio,qualiter quis dicatur preſtare.
2 Opem pꝛeſtare maleficio dicitur,qui pꝛeſtat auxilium ante maleficium ⁊ tenetur eadem pena qua delinquens.
3 Pꝛeſtans auxilium in ipſo actu quo maleficiũ committitur,dicitur opem pꝛeſtare,⁊ eadem pena punitur.
4 Pꝛeſtans auxilium poſt maleficiũ,non tenetur tanquã opẽ pꝛeſtans,ſed tenetur ex illo tit.C.de his qui latro.niſi pꝛius pꝛeſtiterit conſilium,nu.6.
5 Impediẽs familiã capere malefactoꝛem,tenet lege Julia de vi.
6 Conſilium pꝛeſtãs dicitur opem pꝛeſtare large non ſtricte.

a ſ.Ope. [a]Ad,id quod hic dicitur,inimicitiarum tamen cauſa oppo.de l.qui iniurie.ſ.eo.Sol.hic ſciebat
alios facturos furtũ.certos vel incertos non curo:ibi ſecus.Simile habuiſtis.ſ.e.l.qui ſeruo.ſ.plus Pomponius.⁊ l.ſi pauonem.¶ Circa legem iſtam eſſent querenda duo.Pꝛimo de cõſilio.Secundo,de ope.Materiam de conſilio ponit Dy.in c.nullus ex cõſilio.extra de reg.iur.li.vi.gl.in l.conſilij.ſ.de reg.iur.
dicã plene in l.nõ ſolũ.ſ.ſi mãdato.ſ.de iniu.⁊ de auxilio ⁊ ope,
b dicã hic aliqua Aduerte[b]debes ſcire,qꝙ†lex punit qñqꝫ opem,
1 ⁊ auxilium ſimpliciter datũ alicui,nõ contẽplatione certi actus,
vt puta.dicit ſtatutum,quicũqꝫ dederit opem,vel auxiliũ exbanito puniatur in tantũ.Quandoqꝫ punit auxiliũ reſpectu cer
c ti actus[c],vt puta qui dederit auxilium ad maleficium cõmittendum.Pꝛimo caſu auxilium intelligitur multũ late,p quolibet
adiutoꝛio,ſiue mutuetur pecunia.ſiue pariter aſſocietur ſiue quod
aliud faciat quod ad eius vtilitatem pertineat,Hoc pꝛobat in
l.iij.in pꝛin.ſ.ad legem iul.malc.ibi cuius ve opera,⁊c.Tamẽ
circa hoc aduertendum qꝛ quandoqꝫ pꝛebet tali auxiliũ,ſciente ſuperioꝛe implorando ſimpliciter miſericoꝛdiam vt ſi pꝛocuro hic quod aliquis rebãniatur,iſtud eſt licitum regulariter vt
l.quidã ſ.de reb.dub.⁊ l.in metallũ.ſ.de penis.⁊ l.diui.ʒ allit i
eo qui eſſet damnatus pꝛo crimine leſe maieſtatis.pꝛo quo nõ licet ſupplicare.l.quiſquis.ſ.deniqꝫ.C.ad leg.Jul.man.Quãdo
que hoc fit coꝛam ſuperioꝛe i via iuſtitie,vt qꝛ peto pꝛonũciare
bannum nullum.vel peto caſſari allegans aliquem caſum iuſtitie ⁊ pone quod ſuccumbam an ego qui fui pꝛocuratoꝛ,vel aduo
d catus in curia,videoꝛ pꝛeſtare[d]auxilium:Ad hoc facit quod ponit multum late,Inn.extra de ſen.excom.c.quãte.in gl.magna.
Qñqꝫ pꝛeſtat auxilium extra iudicium,ignoꝛante ſuperioꝛe,vt
mutuando pecuniam.vel aliud adiutoꝛium ⁊ tunc punitur,d.l.
iij.ſ.ad l.iu.l.maie.Et hoc de pꝛimo.¶ Venio ad ſecũdũ,⁊ de
2 bes ſcire,†quãdoqꝫ quis pꝛeſtat auxiliũ ante malefictũ.vt ſi pꝛe
e ſtat ferramenta[e].vel ſcalam.cauſa faciendi furtum,vel pecuniam
cauſa inueniendi aſſaſſinum.vel domũ,vbi ſtet ad talia faciendũ
⁊ ſimilia,⁊ tũc videt pꝛeſtare opem maleficio,vt ſ.eo.l.ſi pignore.ſ.qui ferramẽta.⁊ l.vtrũ.ſ.ad leg.Põpo.de par.⁊ ſ.de adul.
l.qui domum.⁊ iſte punietur eadem pẽa,qua pꝛincipalis delinquens habita tamen diſtinctone qualitatis,ſecundum quod dixi in l.is.qui opem.ſ.eo.In accuſatione tamen que fieret de tali
auxiliãte non eſt neceſſe quod ponatur tẽpus illius auxilij antea pſtiti,ſed ſufficit tẽpus delicti,⁊ locus delicti,qꝛ illo tũc obligatur,vt ſ.l.qui ſeruo.⁊ ibi dixi.ſ.eo.l.ſi quis vxoꝛi.ſ.neque ver
3 bo.Quandoque†quis pꝛeſtat auxilium in ipſo actu,quo maleficium committitur,aſſiſtendo malefactoꝛi.vt habilius cõmittatur.⁊ tunc idem punitur tanquam pꝛeſtãs opem,⁊ eadem pena,
ſemper cum diſtinctione,quã dixi in l.is qui opẽ.ſ.eo.pbat in
l.j.C.de rap.vir.que eſt no.lex ad iſta.Quãdoqꝫ pꝛeſtat†auxiliũ
f poſt maleficiũ[f],vt puta quidã pꝛeſtiti auxilium homicide ad euadẽdum:vidi iam aliquos aſſeſſoꝛes illos punire.tanquam pꝛeſtantes opem homicidio arg.d.l.raptoꝛes.Sed mihi nõ placet
nam ſi bene reſpicis hãc legẽ,requiritur,quod pꝛeſtetur auxiliũ
ad ipſum homicidiũ.ſeu maleficium cõmittendum:ſed in q.noſtra non fuit pꝛeſtitum auxilium ad cõmittendũ,ſed euadẽdũ:
⁊ ideo puto,quod teneat ex illo ti.C.de his qui latro.⁊c.l.j.⁊ vlti
5 Vel ſi impediret†familiã[g] capere,tenet lege Julia de vi.l.lege
g Julia.ſ.ad leg.Jul.de vi pub.⁊ i auth.vt oẽs obe.iud.ſ.pe.⁊ dixi
in l.ij.in fi.ſ.ad leg.Cor.de ſica.Hoc pꝛobat d.l.raptoꝛes.q punit aliter iſtos qui pꝛeſtant auxiliũ ad euadendum,quã eos.qui
pꝛeſtant auxiliũ ad maleficiũ cõmittendũ.Pꝛedicta† vera niſi
pꝛeceſſiſſet conſiliũ ante:puta facias.qꝛ ego adiuuãdo te ad euadendum,qꝛ tunc illa ſpes data eſt in auxilium ad maleficium cõ

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

b mittendum, vt hic dicitur. ¶ Quero vtrum[b] ille, † qui dat con-
7 ſilium videatur preſtare opem: Rñ. tex. in l. qui ſeruo. ver. idem Pomponius. ſ. eo videtur dicere, qđ ſic: ſed hic videtur dicere contra. Breuiter, large ſumẽdo, omnes qui dant cõſilium dant opem: eſt enim quoddã adiutoriũ, ⁊ quedam confortatio iſta talis impulſio, ⁊ conſilium: ſed ſtricto modo loquẽdo differt conſilium ab ope. vt, hic, ⁊ l. ſepe. ȷ. de ver. ſig. Alia plura circa opẽ dic vt dixi in d. l. is. qui opem. ſ. eod. ⁊ l. qui ſeruo. per totam legem

ADDITIONES.

a ¶ Ope. Pro concordia aduerte, a banno vt extrahat bannitus quando aliquis inſtat an dicatur preſtare opẽ, ⁊ ſic puniatur pena que imponitur preſtantibus fauorẽ, vigore ſtatuti. Bart. qđ ſic in l. quiſquis. C. ad le. Jul. maie. Contra allegatur ſentire in hoc. §. ope. Tu dic, regulariter qui ſolũ ſupplicat principi, vt extrahat a bãno, nõ delinquit, fallit in crimine leſe maieſtatis. Et ita illã ſpãlitatẽ alle. Bar. in hoc §. ope. ppter enormitatẽ criminis. Adde ad Bar. l. poſt legatũ. §. ſunt q. ff. de his qui. vt indig.
b And. Barba. ¶ Aduerte. Adde Ange. in l. j. C. de Nili ag. non rump. vbi reprehendit iſtam diſtinctionem Bar. vide Saly. in l. j. C. de rap. vir. vide. que dixi in c. ſicut dignum de homi.
c Alex. ¶ Certi actus. Adde eũdẽ. Bar. in l. ſi ſciente creditore. ȷ. ad. leg. Pomp. de parric. vbi per illum tex. dicit, ꝙ etiam mutatus pecuniam. non dicitur preſtare opem ſeu fauorem. Idem dicit Bar. in l. d. l. iiij. ȷ. ad legem Jul. maieſt.
d Alex. ¶ Videor preſtare. Aduerte qr Barto. in l. poſt legatũ. §. ſunt q. de his quib. vt indig. tenet qđ aduocatus, vel fideiuſſor banniti dicitur preſtare auxilium, vel opem.
e Alex. ¶ Preſtat ferramenta. Adde tamen, quod ſi concedo arma, vel famulatũ tibi dicenti te ire in villã, ⁊ iuiſti ad occidendũ hominẽ, non teneor, vt preſtans opem, ideo opponeret cõſtare de ſcientia. l. quicunqȝ. ⁊ ibi Bal. C. de ſer. fug. ⁊ vide Bart. in l. omnes. C. de agri. ⁊ cenſi. lib. xj. Et de materia preſtantis auxilium, vide plene Sal. in l. j. C. de rap. vir.
f Alex. ¶ Poſt maleficium. Adde Bar. p illam. l. in l. iij. §. ſi quiſquam. ad Syl. ⁊ adde Bal. in l. nõ ideo mĩus. in pe. col. de accu.
g Alex. ¶ Impediret familiam, Vide Bar. in l. furti. ȷ. eo. Bal. ⁊ Ang. ĩ l. ij. C. his qui latro. ⁊ in l. nõ ideo minus. C. de accu. in pe. colum. ⁊ quid de receptante rem furatã, vel ipſum furẽ, vide Bar. in l. furtum. ȷ. eod.
h Alex. ¶ Quero vtrum. An preſtans ꝯſiliũ videaf pſtare opẽ, Sal. in l. j. C. de ſeruo fu. ⁊ habes ibi, quomodo, ⁊ qñ quis teneatur de conſilio. adde Bar. in l. non ſolum. §. ſi mandato. de iniur. in verſi. quero, vtrum in perſuadente. ⁊ in fi. illius. §. Adde, an preſtans conſilium dicatur preſtare opẽ, Bal. conſi. ccxx. iij. lib. ⁊ Bar. conſi. clxv.

LEX LII.

1 ☞ Actio in factum pro furto facto per patrem filio, datur in patrem non actio famoſa.
2 Filius ſubtrahens patre an puniatur pena corporali ſi pro furto imponitur pena corporalis.

SI quis vxori. Oppo. dicitur hic quod vxor tenetur rerũ amotarum. contra. C. eo. l. fi. §. fin. Sol. intellige rerũ amotarum, hoc eſt, in factum propter res amotas, ſ Jac. de Are. ⁊ no. in lege contraria Item oppo. de l. ⁊ ideo. ij. reſp. ſ. rerum amo. Sl. ſol. qđ ſeruus ibi non commiſit furtum, qr erat bonefidei, ideo tanquã preſtans opem mulieri, non poteſt teneri hic vero fecit furtum. ¶ Item op. ad id qđ dicit de cõſilio, ⁊ videtur qđ tex. ſibi ĩpſi cõtradicat. Sol. dicunt quidam, qđ ſequens reſponſum corrigit precedens. Vel verius. primũ loqtur quãdo filius caſtrenſe peculiũ non habebat, ſecundum qñ habebat.
1 Opp. quod in patrẽ actio famoſa. nõ detur. Sol. fateor. qđ non datur actio furti, nec alia actio famoſa: ſed datur actio in factũ. ¶ Ultimo tene menti diſtinctionem poſitam in gl. ⁊ in l. ſequit. §. ſi rem. ſ. de vſuc. circa quod vide quod no. Cy. in l. j. in viij. op. C. de ſer. fug. ⁊ quod dixi. in d. §. ſi rem. Principiũ huius legis inducebant quidã ad queſt. qđ quando pro furto imponitur pe-
2 na corporalis. puniatur † filius ſubtrahens patri, quoniã habet vnde ſoluat, ſcȝ corpus ſuum ſicut cũ habet caſtrenſe peculium: ſed de hoc habuiſtis tex. in l. reſpiciẽdum. §. fructa infra, de pe.

§. Si fugitiuum. Circa materiam huius. §. dic vt habuiſtis ſupra, eod. l. ſi apes. §. j.

1 ☞ Bidellus an teneatur ſi alius quam famulus ſcholaris capiat librum dimiſſum.

a §. Apud Labeonem.[a] Hic. §. eſt ſingularis, reis nec repitur alibi. Circa §. noſtrum queritur, vtrum iſte venditor ſiliginis, liberetur cedendo actinonem: Quidam dicunt quod ſic. vt Roge. nec aliquid allegat, pro eo alleg. Dy. ſupra. eo. l. cum, qui. in prin. ⁊ l. cum quis. §. ſi debitorẽ. ſ. de ſol. ⁊ l. ſi quis ſeruo. Aliȷ, dicũt contra. nam ſi iſte ſiliginarius erat. dbitor in genere, ergo nõ liberatur interitu. ita dicit gl. in verb. actionem. Ad leges cõtrarias reſpondet. Dy. qr in l. cum, qui erat debitor ſpeciei, merito interitu liberatur, ſi ſine culpa deſinit poſſidere. Ad d. §. ſi debitorem. ⁊ ad d. l. ſi quis ſeruo. reſpondet, ꝙ ibi fuit mandatũ ſpeciale de ſoluendo certe perſone: hic autem fuit mandatum generale, vt qr non deſignata certa perſona cui ſolueretur. Iſta opi. eſt gl. ⁊ Cy. ⁊ iſta ſatis placet, arg. pro hoc, ſ. de ſol. l. qui hõinẽ.
1 §. ſi nullo. † Ulterius iſta clex inducitur in arg. pro ſcholari: ſci-
c licet ſi alius quam famulus ſuus vadat ad bidellum pro libro, ⁊ ipſe ſibi tradit, nõ liberetur Bidellus. Ita dicit Dy. ⁊ nõ plus dicit. Sed certe hic. §. loquitur in eo qui eſt debitor generis, ſȝ Bidellus eſt debitor ſpeciei certe: ⁊ ideo eſt aduertendum, quãdoque ſcholaris recedit, ⁊ aſſignauit librũ Bidello ſpecialiter ⁊ tunc videndum eſt cui Bidellus reddidit. Aut enim reddidit famulo conſulto, aut ſocio conſueto, ita quod ſibi culpa non poteſt imputari, ⁊ non tenetur. l. cum qui. §. fi. ⁊ l. argumentũ. ſ. cõmo. Et idem puto eadem ratione, ſi reddidit alteri apportanti aliquod ſignũ cui deberet Bidellus veriſimiliter credere. Sed
d ſi librũ nõ aſſignauit Bidello, ſed ſimpliciter poſuit in ſcholis[d] an teneaf Bidellus: Tex videtur quod ſic, in l. j. i fi. ſ. nau. cau. ſtab. Sed certe ille titulus loquitur contra nautas, caupones, ſtabularios ſpecialiter contra ius cõmune, vt l. iij. in fi. eo ti. ⁊ ibi not. ⁊ habuiſtis. ſ. eod l. qui vas, §. ego. Unde cũ Bidellus non ſit de illis, de iure cõmuni nõ tenetur: ſed magis dicerem in eũ debere dari actionẽ, ſecundũ diſtinctionem l. dominus horreorum. ĩ prin. ſ. loc. ⁊ l. ex. diui. C. loca.

ADDITIONES.

a Claud. de Seyſſell. ¶ Apud Labeonem. Ad intellectum gl. hic poſite ſuper verbo actione. vide Ale. poſt Bar. ⁊ alios in l. cum fundus. §. ſeruũ tuũ. ſ. ſi cer. pe ⁊ in l. ſi debitori. ſ. de ꝯd. ob cau. ⁊ Aret. poſt Ro. in l. ſi ex legati cauſa de verb. oblig.
b Alex. ¶ Sine culpa, Adde Bal. in l. falſus. C. eo.
c And. Barb. ¶ Ulterius iſta. Et vide gl. ſingu. ſm Mod. in c. ſignificat de app. vbi iudex citat per priuatum nuncium, ſi eidem dat ſigillum. ⁊ ibid. Aut. dicit notab. de eo, qui mittit annulũ. quod limitat, niſi ille portat, potuiſſet ſibi ſubtrahere, lege. j. C de lati. libert. tol. c. eccleſia. ij. pen. Itẽ limitat, quando mittentes erant ſoliti talia facere, alias ſecus, ſm eum. quod Moderni. ibi limitant. niſi eſſet conſuetudo loci: qr tunc non attẽderetur cõſuetudo vnius, arg. l. qđ ſi nolit. §. qr aſſidua. de edi. edi.
d ¶ Poſuit in ſcholis. Sed quid ſi ſcholaris ad domũ propriam doctoris ſui legẽtis. librũ portauit, ⁊ ibi relaxauerit, nec aliter cuſtodiri mãdauit, ⁊ ſit perditus, an doctor teneatur: Dic quod non, Ita tenet Bal. ĩ auth. habita ad fi. C. ne fi. pro pa. ⁊ eſt text. per ar. a ſpeciali, in l. j. §. idẽ Põpõius lib. xxiiij. ſcribit, parui. ſ. nau. cau. ſta. qr doctor teneẽ ad legendũ, nõ ad cuſtodiendũ librũ. Et ad iſtas queſ. bene facit gl. no. in l. rogaſti. ĩ prin. in ver. aliȷ. ſ. ſi cer. pet. Quid autem ſi in domo amici mei repoſui rem meam vel aliter eam cuſtodiri mãdaui, ſi ſit perdita, an teneaf: Dic, quod non ſecundum Cy. ⁊ Bal. in l. inuitus. C. de proc. ⁊ eſt tex. in l. ſi ego. in fi. ibi, ⁊ ſi cuſtodia marito competerit, ⁊c. ⁊ de i. do. ⁊ Jo. Ad. in ru. depoſi. ĩ addi. Spe. qui alle. tex. Inſtit. quib. mod. re ꝯtrahi. obl. §. preterea. ⁊ hic i l. j. in prin. ſ. depo. Bal. etiã põit in d. auf. habita. C. ne fil. p pa. in fi. ⁊ no. Bal. in l. certi. C. loc. ⁊ ibi Cy. ⁊ Bal. in l. filiuſfamil. §. iuitus. de pc. niſi ratio cõiunctionis ſanguinis, inducat tacitũ conſenſum. d. l. ſi ſeruus cõmunis. de do. inter vir. ⁊ vxo. Et ita reperio ꝙ tranſit Ro. in l. que dotis. ſol. mat. in fin. Sed ego cõſidero ꝙ i d. l. ſi ego. erat ratio coniunctionis, qr maritus ⁊ vxor ſunt coniuncti. l. manifeſtiſſimi. §. fi. C. de fur. ⁊ tamẽ ibi nõ preſumitur cõſenſiſſe. Pro opi. cõmuni facit, qr eſt ſpeciale in nauta, ⁊ caupõe, l. j. §. recipit. ſ. nau. cau. In cõtrarium videtur eſſe ius commune, quod. not.
1 ☞ Cuſtos carceris qui dimitit aliquem de mandato rectoris, non tenetur, ſed ipſe rector.
2 Promittens, vel dans aliquid iudici, vt pro ſe ferat ſententã, tenetur pena falſi: ſecus ſi promittit de conſeruãdo eum indẽnẽ.
3 Rector poteſt licite relaxare carceratum, quẽ facto bannimẽto, non reperit ad cuius inſtantiã, ⁊ pro qua cauſa eſſet cracertus.

§. Si fugitiuum. Hic eſt etiam bonus, ⁊ ſingularis caſus. Aduerte circa † legem iſtã: Primo no. qđ cuſtodes carcerũ, qui aliquos dimittunt de mandato rectoris, non teneñf: ſed tenetur rector, cuius mandato dimittif: ſed ſi qua actio dari debeat: dabitur ꝯ ipſum, qui facit dimitti, l. ne quis. ȷ. de cuſt. reo. Ulterius dicitur hic, ꝙ dat actio in duumuiros, vt ipſi cedant actionem. Contr, imo actio competit ipſo iure ex ſtipulatione iſtorũ officialũ ſine ceſſione, l. j. §. exigere cautioẽm. ſ. de magiſ. conuenien. Do.. dicit gl. cõcedo de vtili: ſed hic loquif de directa. Doc. dicũt, ⁊ bene, qđ lex

contraria

contraria loquitur,quando officialis ſtipulatur nomine alterius ⁊ ad vtilitatem alterius:ſecus ſi ſtipuletur ad cautelam,⁊ defenſionem ſui,tunc nulla actio cõpetit,niſi cedatur.ita loquitur hic. ¶ Sed quero,que cautio fuit iſta quã duumuiri receperunt? Gl. dicit quod iſta fuit cautio de rato.potius puto,ꝙ iſta fuit cautio de conſeruando duumuiros indẽnes,vel defendendo eos l.cum idem eandẽ.ſ.de peti.here.quã gl.allegauit i l.is a quo.ſ.de rei vendi.⁊ ſm hoc habes hic caſum ſatis pulchrũ.
2 Tu habes,† quod ſi iudici dederit aliquid,vel pmiſerit ſibi ad hoc vt habeat ſentẽtiã,incidit in penã falſi,vt j.ad le.Corn. de falſ.l.j.§.j.Sed illud dz intelligi,qꝛ promittitur aliquid,der quod ſibi acquirat.ita loquitur l.j.⁊.ij.ſ.ď calũ.Sed ſi promitti
a tur tantũ defenſio de cõſeruando[a] eum indẽnem,tũc non incidit in crimen falſi,vt in hac lege.Tertio vos habetis hic in fin.ꝙ ſi duumuiri nõ receperũt fideiuſſores,qđ ipſi duumuiri nullo modo teneãtur.Contra,qui incaute dimittit ſeruum alienum detentum in carcere tenetur ei cuius intereſt,argu.in l.mancipia. circa fi.C.de ſer.fug.⁊ l.fi.in fi.j.de cuſt.reo.Solu.debes hãc legem intelligere.qđ iſte ſeruus vt fugitiuus detinebatur in carcere,⁊ ignorabatur cuius eſſet,l.limenarche.ſ.de ſer.fugit.⁊ ſic cuidam repoſcenti fuit redditus tanquam proprius.cum alius
3 contradictor vt dominus non apparet.† quod not.pro rectore, qui qñ aliquem reperit in carceribus,nec reperitur cauſa quare ſit ibi,ſi factis bannimentis non reperit aliquis,qui faciat eũ detineri poterit eũ licite relaxare,vt hic ⁊ ego iã pluries fieri feci.

ADDITIO.

a Alex. ¶ De conſeruando.Iudex antequam ſententiã ferat poteſt petere ſibi caueri de indemnitate,intelligas tamẽ ſm Bal. in l.j.C.de condi.ob.tur.cau.vt ibi p eum quod ſing.tene menti. Et quid in ſyndico,vide Bart.in l.ſi a reo.§.fi.ff.de fideiuſ.⁊ in authen.nouo iure.C.de pena iud.⁊ Bar.in l.j.in fi.de calũnia. per Bal.in l.conſtitit.de pe.iud.vbi etiã dicit,ſi dederit pign⁹. Adde gl.⁊ Bal.in l.j.C.de magiſt.conue.vide.Pau.de Caſt.in l.eum pro quo.ad fi.de in ius vocan.⁊ ibi Bal.in lec.antiqua.

§. **Si quis de manu** Quod hic dicit,alius intelligas ſiue alius ſit ab eo ſuppoſitus,ſiue non l.in furti.§.ope.ſ.eo.⁊ ibi dixi.

§. **Si quis maſſam** Que erat ratio dubitandi? Dicit gl.ratio eſt,qꝛ videbatur quod deſiiſſet eſſe dominus per ſpecicificatiõem Sed hoc non eſt verum,quia non ſpecificauit bona fide Et iſta ratio eſt generalis ad totum.§.Preterea in maſſa ⁊ in poculo,eſt alia ratio:qꝛ poteſt reduci ad aliam rudem materiam,l.adeo.§.cũ quis. ſ.de acquirendo rerum domino

§. **Neque verbo** Dy.ponit caſum per l.ſi is qui ſimulabat.j.e.de hac lege vidi fi.ſ.eo l.qui ſeruo.in prin.⁊ in §.plus Põpõius.tene menti.

§. **Si quis aſinum** Ibi furandi animum,id eſt,non ſoluendi quod p tali vſu conſueuerat dare.

§. **Cum Titio** Hoc eſt verum,ſi erratur in perſona,ſecus,in qualitate perſone,l.falſus. §.ſi quis nihil.ſ.eo.

§. **Si maior** Hanc materiam habes,ſ.de dolo.in l.arbitrio.§.dolo cuius.ſ.de dolo.

§. **Si linea** In hoc,quod dicit hic de margaritis.ꝙ debet dici numerus,debes intelligere de margaritis groſſis,que venduntur ad numerum:ſed de margaritis minutis debet dici pondus,vel menſura,ſicut in vino,frumento,⁊ ſimilibus,quia eſt eadem ratio.

a §. **Si quis iurauerit** [a] Intellige hũc.§.ſm ea que dixi ſ.e.l.ei q.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Si quis iurauerit.Vide Bal.in l.fi.in ij.opp.in prin. C.eo.⁊ in d.l.ei.qui.

¶ Furti in actione non habetur ratio lucri percipiendi,cum alterius iniuria.

§. **Si ſeruus** Hic eſt bonus.§.op.quod in actione furti non habeatur ratio lucri.l.ſi is cui
1 §.j.j.co.Gl.ſoluit multum no.† nõ habetur ratio lucri percipiẽdi cum alterius iniuria,vt in contrario:ſed hic percipitur ſine iniuria alterius.Hoc tz Dy.ſ.de damno infecto,l.Proculus.⁊ omnes.Et ſic gl.que eſt in l.prima.C.de ſenten.que pro eo qđ intereſt.que dicit,qđ hodie idiſtincte habetur ratio lucri.non dicit verum,imo hodie diſtinguitur,ſicut ⁊ olim.
¶ Conditio exiſtens non trahitur retro in legatis.
Pretum rei verum dicitur,quanti vendi poteſt ſcienti conditiõem,⁊ qualitatẽ eius.

§. **Si ſtatuliber** Opp.de l.inter omnes.in prin.ſ.eo.Solu.hic extitit conditio ante aditam hereditatem,⁊ ſic non potuit committi furtum,⁊ hec eſt vna lectura.Et ſecundum hanc lectu.hec lex non haberet dubium,ideo dicunt alij,ꝙ hic fuit res ſubrepta poſt aditam hereditatem ante tamen quam adiretur index.conditio extitit,vel res perijt,⁊ ſic obſtat contrarium.Sed gl.reſpõdet,quod hic extinguitur actione furti,id eſt,conditione furtiua.ſed lex.contraria loqitur in actione penali.Alij,vt Cy.ſequendo Vltra mon. quod hic loquitur quando deſijt intereſſe ex cauſa,que retro trahitur:ibi vero ſecus,vt arg.pro hac ſol.j.l.ſi vendidero.§.ſi Titius vſ.ꝙ ſi pecunia.Ita no.p Cy.C.de fur.l.fi.circa prin.Hoc
1 nõ placet,† ꝙ in legatis conditio exiſtens trahitur retro,l.ſi mater.§.eande.ſ.de excep.rei iudi.⁊ l.j.§.j.ſ.ad Silla.ideo tz ſol. gl.Item opp.de l.ſi vendidero.§.cum autem.j.eo.Solu.fateor,
2 † quod conſideratur verum pretiũ rei ſed verum pretiũ eſt quãti res vendi poteſt homini qui ſciat conditionem,et qualitatem eius,vt hic,⁊ l.mortis cauſa capimus.§.fi.ſ.de dona.cau.mor.

LEX LIII.

a **SI quis ex domo.** Hec eſt ſingularis lex[a],nec hz cõcordãtem.Op.j.vi.bo.rap.l.j.⁊ Inſti.vi bo.rap.in pri.vbi qui rapit vi,tenetur furti,dicit Placen.Sol.ſpeciale eſt in iſta rapina,que cõmittit ſine violentia perſone,cũ perſona non inuenitur.Hoc non placet gl.⁊ ideo dicit,quod hic dicitur, actionem furti tolli,intellige per exactionem,que ex facta per actionem vi bo.rap.alias ſecus Itẽ ſcias quod Placẽ.per hãc legem fundabat vnam ſuam opinionẽ,quod raptor nõ tenetur furti manifeſti,etiã ſi ipſe deprehendetur.ſed ipſe dicit cõtra caſum l.ſi vendidero.§.cum raptor j.eo Vltimo ſcias,quod gl.di
b cit.quod hic eſt caſus ſpecialis[b] in quo rapina eſt priuatum crimen.Ita habuiſtis in notabi.j.de publicis iudic.lege,infamẽ.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Hec eſt ſingularis lex.Habes hic an robaria poſſet fieri abſenti,ad quã legem ſe ita remittit Bal.in c.j.§.ſi duo.de pace tenen.⁊ vide Bal.in l.ſi quis in tantam.C.vnde vi.⁊ Bal.in d.l. j.vi bo.rap.Et hanc legem alleg.gl.⁊ Bar.in l.infamẽ.in prin. de pub.iudic.Vtrum raptor teneatur furti mãifeſti,maxime ſi deprehendatur,vide gl.in l.Marcell⁹.de ver.ſig.que dicit,qđ rapina requirit raptorem,rapinam,⁊ rem raptam.
b Alex. ¶ Caſus ſpecialis.Vide caſum ſpecialem in quo rapina eſt crimen priuatum,⁊ vide Bar.no.in l.fi.in.fi.ſ.tit.j.

LEX LIIII.

QUi iniurie cauſe. Oppo.de l.in furti.§.ope.ſ.eo.So. ibi habuit animum,vt furaretur res ab alio certo,vel
a incerto.vt ibi dixi,alia ſecus[a].

ADDITIO.

a Claud.de Seyſſell. ¶ Alias ſecus.Sequitur Alex.cõſi.ciiij.v. tertio non obſtat l.qui iniurie.volum.j.vbi etiam aliter limitat.

§. **Si ſeruus.** Hic.§.eſt aliquantulum difficilis.Dicitur,hic,ꝙ hec actio furti euaneſcit,ſi deſinat actoris intereſſe.Contra de l.inter omnes.in prin.ſ.eo. dicit glo.expone,furti actionem,id eſt,conditionem furtiuam. Iſta expoſitio non poteſt ſuſtineri.Nam cõditio furtiua datur ſolum dominio non cõmodatario,l.j.ſ.de condi.fur.⁊ l.fi.§.ſed cum in ſecundam.C.eod.Dicendum eſt ergo prout no.in l.contraria,ꝙ ibi loquitur,quando agitur actione furti ratione dominij:ſecus ſi ratione alterius intereſſe.l.fullo actione.j.eo.Rationem autem diuerſitatis cogitetis per vos.hodie autem iſtud procederet ſine ſcrupulo cum commodatario non detur actio furti,niſi conueniatur commodati,d.l.fi.C.eod.Vnde ſi domin⁹ eſt paratus actionem remittere,nunquam videtur nata actio furti commodatario.Item opp.quod iſte actiones inuicem tolli debeant compenſatione,quatenus concurrunt.l.j.⁊ ij.ſupra, de compenſa.Solu.hic licet ex vtraque parte debeatur quantitas.tamẽ ex vna parte eſt datio pro noxa in ſolutum:⁊ ideo quo dannando ſpecies videtur deberi,cũ ſit in electione debitoris, merito compenſatio non poteſt obijci.Vide glo.in verbo,furti actionem que incip.id eſt,conditionem.ibi,ſed quare,⁊c.Contra hoc videtur text.in l,ſi ſeruus communis.§.j.j.eo.ideo itellige hanc gl.vt ibi dicam. ¶ Circa ſecundum reſponſum querit gl.que eſt ratio,quod ex contrectatiõe ſerue commodatarij,nõ naſcitur actio furti:ſed ex cõtrectatione ipſius commodatarij, oriretur? Gl.non reſpondet.ſed dic,quod poteſt eſſe ratio ſecundum doc.qꝛ quando commodatarius cõtrectat,eſt perſona que poteſt obligari cõmodanti,cui danda eſt actio:ſed quando ſeruus contrectat non eſt perſona,⁊ que poteſt obligari cõmodatario domino ſuo,cui tũc daretur actio.Certe iſta ratio procedit ſecundum hec iura hodierna,⁊ cum non debeat dari actio commodatario,ſed ipſi commodanti,ſi vult,d.l.fi.C.eo.dicendum eſt ſed hodie obligari commodatarium ex perſona ſui.

LEX LV.

SI pignore. §. Qui ferramenta.

De materia huius. §. dixi ſupra cod. l. in furti. §. ope.

LEX LVI.

Cum creditor.

Hec eſt etiã notanda lex. ¶ Cõtra hanc legem op C. vi bono. rap. l. iij. Dicunt quidam, hic loquitur in dubio arg. l. merito. ſ. pro ſoc. ſed ibi loquitur in caſu certo: q2 conſtabat, quod habebat animum lucrãdi. Videte, iſta ſol. eſt vera in ſe quantum ad actionem furti quod in dubio non videtur auferre lucrandi ſibi, ſed vt incumbat pignori ſuo: ſed
a quantum ad penam l. ſi quis in tantam[a]. C. vnde vi. vel ad penam vel edicti diui Marci. in l. extat. q met. cau. ⁊ l. creditores ſ. ad leg. Jul. de vi priua. Jſta ſol. non eſt bona quia non lz ſibi ius dicere, etiam vt pignori ſincũbat: quare dicit gl. q hic accepit ex conuentione, vel iudicis authoritate. Et hanc ſol. tz Cy. in l. ſi quis in tantã. in vj. contrario. C. vnde vi.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Si quis tantam. Vide ibi gl. ⁊ Bar. ⁊ doc. qui hoc tenent, ⁊ vide omnino Bar. in d. l. iiij. in prin. C. pig. in ſua lectu.

LEX LVII.

1 ¶ Fur nocturnus poteſt propria authoritate capi, ⁊ ad iudicem duci.
2 Liber homo non poſſit ſe dari, alteri, vt eum torqueat ad inueniendum crimen.
3 Ciuilis actio quando tollatur per criminalem.
4 Judex maleficiorum poteſt cognoſcere incidenter de cauſa ciuili deſcendente ex eodem facto de quo criminaliter cognoſcit.
5 Libellus pro damno dato peto eum puniri ⁊ cõdemnari, ⁊ rem mihi reſtitui, procedit, quia videtur intentata accuſatio criminalis, ⁊ incidenter imploratum officium iudicis.

Jnterdum fur etiã. §. Qui furem.

a Jſte eſt not. §. ⁊ non ſeſt alibi. Habes
1 hic[a], quod † licet capere furem. ⁊ ducere eum ad iudicium. Cõtra nemo dz ſibi dicere ius l. extat, ſ. qd met. cau. ⁊ l. ſi quis i tantam. C. vnde vi. ⁊ l. vlt. C. de exhib. reis. Sol. ſpeciale eſt hic: q2 ſi non liceret capere ipſe aufugeret. ⁊ p hoc facit. ſ. e. l. ſi qs in ſeruitute. §. fi. ⁊ l. capite qnto. ſ. de adult. ⁊ l. ait pretor. §. ſi debitorẽ. de his que in frau. cre. ⁊ C. de iude. l.
b nullus. Jſta eſt vna ſol. ⁊ vera. Alij dicunt[b], quod hic fuit datus domino vel ipſemet ſe dedit, ſi erat liber, vt eũ torquerem, ⁊ crimen inquirerem, non quod darem iudici. ſed ego dedi l. cum ſeruus. ſ. de condi. ob. cau. Jnquantum gl. dicit de ſeruo, verũ di-
2 cit, per d. l. cum ſeruus. ſed inquantũ dicit † de libero homine, videtur mirabile qd iſta gl. tz, quod liber homo poteſt ſe dare alteri, vt eum torqueat, ad criminẽ inueniendũ. Nam videtur cõtra, q2 nemo eſt dominus membrorum ſuorũ, liber homo. ſ. ad leg.
c Aquil. Preterea poteſtas torquendi ceſt meri imperij l. defenſores. C. de defen. ciui. ⁊ in auth. de teſti. §. ſi vera ignoti quidã. quod. tz Gul. de Cu. i l. Jmperiũ. ſ. de iuriſ. om. iudi. ſed ea que ſunt meri imperij non poſſunt pactis priuatorum concedi, l. priuatorũ. C. de iuriſ. om. iud. ergo male dicit gl. Preterea, qs nõ põt ſe committere priuato, vt ſibi faciat iniuriã. l. j. §. vſqz adeo. ſ. de iniur. ⁊ ibi dicam. vnde in libero homine puto, quod iſta gl.
3 nõ dicatur veritatem. ¶ Secũdo habetis notare, † qd per criminalem accuſationẽ tollitur ciuilis. Cõtra. C. qñ ciui. act. cri. preiudi. l. j. Gloſſe dicũt ſpeciale ĩ caſu huius. §. qñ ſic ciuiliter, ⁊ extraordinario modo duxit ad iudicẽ. Jta tz gl. hic ⁊ vbiqz. Dicã
d in l. ij. §. j. ſ. vi bo. rap. ¶ Tertio habetis,[d] dicit hic, qd pecunia subrepta. fuit reſtituta de mandato iudicis, hoc eſt preſidis, vel prefecti vigilũ. in quãtum loquit de preſide, eſt planũ: ſed inquãtum dicit de prefecto vigilũ, videt contra: q2 de re ciuili cogno
e ſcere non poteſt. l. iij. §. j.[e] ſ. de offi. prefe. vigi. Rñdeo in hoc eſt
4 mirabilis. §. iſte, † qd iudex maleficiorum cognoſcat de re ciuili, qui de re ciuili cognoſcere non põt l. ſolemus. §. latrũculatores. ſ. de iudi. tñ incidenter poterit cognoſcere de queſtione ciuil. deſcendẽte ex eodẽ facto, de quo criminaliter cognoſcit, iubẽdo rẽ reſtitui, hic eſt tex. ⁊ in l. iiij. §. ſi dicat. ſ. finium regũ. Et per hoc
5 dico quod qn formatur libellus ſeu accuſatio de dãno dato vel de robaria facta, dicẽdo peto eũ puniri, ⁊ cõdemnari, ⁊ rem mihi reſtitui, ſeu damnum emendari, quod talis libellus procedit, nec videtur intentari ciuilis ⁊ criminalis in eodem libello, contra l. interdum. ſ. de pub. l. iud. ſed videor intentare criminalem tantum. ⁊ incidenter implorare officium iudicis, vt incidenter
f facit[f] rem mihi reſtitui, ſeu damnũ emendari. ſecundũ formam huius. §. ⁊ d. §. ſi dicatur. Sic intelligo l. medicus. ſ. de var. ⁊ extraordi. cog. ⁊ l. pe. ſ. de calum. ⁊ l. quod euitandi. C. de cõdi. ob tur. cãa cum multis ſimi. Facit ad hoc, quod no. per Cy. C. ad legem iuliam de vi l. ſi quis ad ſe fundum. Sed contra hoc oppo. de l. functo. §. j. de public. iudi. Reſpõdeo cõtra ipſum delinquente cõtra quem iudex maleficiorum põt criminaliter cognoſcerẽ contra eundem poteſt cognoſcere in ciuili incidenter, vt hic: ſed contra tertiam perſonã non vt lege contraria. quod tene menti.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Habes hic. Vñ que per iſtum tex. dicunt Bar. ⁊ Bal. in l. ſi ab hoſtib⁹. ſol. mat. §. j. ⁊ ſcripſi Juſtit. de act. §. fuerat. Et vtrũ iudex inquirens poſſet damnare inquiſitum ad reſtituẽdũ damnũ paſſo, vide Ang. in l. ſi vacantia. in vlti. q. C. de bo. vacan. li. x. vide Bar. in l. ſi defuncto. in fi. ſ. de pub iudi. ⁊ l. pẽ. ſ. de calumniatorib. ⁊ Bal. in l. ij. ad fi. C. de eden. Adde qd not. Bal. in qd euitandi. C. de cond. ob. tur. cau. ⁊ l. ſi quis ad ſe fundũ. C. ad leg. iul. de vi. ⁊ que ibi dicit. An qlibet poſſit capere malefactorem dic qd ſic. ſi commiſit crimen publicũ, pro quo quilibet poſſet accuſare. l. generaliter. ⁊ ibi Bar. C. de decu. li. x. Sed põe. latro accuſatus confeſſus eſt ſe palam furtum, ⁊ plura delicta feciſſe deinde ſuſpenditur, an iſta confeſſio proſit alijs tanquam accuſatori, quo ad bona furto ſubtracta. Jo. And. in addi. Spe. in tit. de accu. in iij. parte. §. j. ver. qd ſi latro. in ver. de etate. §. j. in verſic. ſed extat alia queſtio. videtur dicere, quod ſolum accuſatori ſi per viam inquiſitionis fuit actum. de que dic, vt per Bal. in l. ij. ad fi. C. de eden. Ang. in l. j. ſ. titu. j. ⁊ Bal. in l. j. C. de iudic. in l. penul. ⁊ in l. mercalem. C. de cod. ob turp. cau. per Bar. in l. j. ſ. de priuat. deli.
b And. Bar. ¶ Alij dicunt. Adde do. Pet. de anc. in c. fi. de rap. vbi mulier contrahit cum raptore. alleg. not. hic, ⁊ Cy. i l. neminem. C. de exh. re. Cy. ibi remittit ſe ad Dy. Juſti. de acti. in pñ. Tu ſalua iſtam glo. vt intelligatur, quod iudex torqueat, ⁊ non priuatus.
c Alex. ¶ Poteſtas torquendi. Bene facit quod, notat Bart. i l. alia. §. j. ſ. ſolut. matr. vbi Bal. ⁊ Ang. reprehendunt iſtam gl. quod not.
d Claud. de Seyſſell. ¶ Tertio habetis. Adde Bal. in l. j. C. de appell. Jaſ. in l. j. §. fi. ſ. de offic. eius cui mãnd. eſt iuriſdic.
e Alex. ¶ L. iij. §. j. Et per. Sal. in l. ſi quis ad ſe fundũ. C. ad leg. Jul. de vi. ⁊ ibi not. per. Cy. ⁊ Bal. Et circa hoc vide Fret. in c. qualiter ⁊ quando. ij. §. fi. de accuſat.
f Alex. ¶ Ut incidenter faciat Judex. maleficiorum põt incidẽter cognoſcere de cauſa ciuili. facit l. quoties. C. de idic. facit qd ecõuerſo not. in l. nullum. C. de teſtib. ⁊ ibi Barto. ⁊ not. Jnnocẽ. in c. cũ oporteat. de accuſa. ⁊ dicit hic Bar. in eodẽ libello. Adde eundem in l. j. C. quando actio ciui. ⁊ adde quia Bal. i l. ſi de poſſeſſione. C. vnde vi. tenet contra Bar. dicens, quod in criminali non venit incidenter intereſſe. niſi in caſu huius. §. Et adde ad materiam Bal. in d. l. ſi quis ad ſeruãdum, ⁊ in l. cunctos populos. verſicul. incidenter iuxta hoc quero, an ex vi ſtatuti, ⁊c. vltra medietatem repetatur. C. de ſum. tri. ⁊ fide cat. ⁊ per eũdẽ in l. j. C. ſi ſi a nõ cõpe. iudic. ⁊ in l. ij. §. hoc edicto. ſ. vi bono. rap. per. Bartol. ⁊ Bald. in l. qui de crimine. C. de accuſa. qui dicit. quod in criminali non poteſt venire condemnatio ad reſtituendum rem ablatam, niſi quãdo de maleficio conſtat per confeſſionem, ⁊ non alias. ⁊ quia iudex inquiſitionis poteſt incidenter cõdemnare ad reſtitutionem, ſecundum Bald. in l. ea quidem. C. de accuſ. ⁊ de materia adde tex. i l. penul. C. ſi aduerſ. libert. ⁊ ibi not. Bart. in l. ſi liberti. C. de admi. tut. ⁊ adde ad materiam in l. j. ſ. fi. regund. Et an econtra iudex in cauſ. ciuili poſſit cognoſcere incidenter de cauſa criminali, dicit Bar. quod ſic, in l. hoc iure. §. fi. de aqua quoti. ⁊ eſtiua.

LEX LX.

SI is qui rem.

Op. de l. in actiõe. §. qui rem. ſ. eo. Gl. hic, in ver. liberatus non ſoluit. Sol. ibi habebat retentionem occaſione debiti: idem ⁊ hic, quando habet retentionem ob aliquam cauſam occaſione debiti. ¶ Jtem oppo. ſ. eo l. cum es pignori. §. j. ſz ibi habebat cauſam ab alio, quam a fure, ſecũdum Dy. puta ibi intererat ſua retinere propter actionẽ de euictione. quod not. ſ. eo. l. qui iniurie. §. fi.

LEX LXII.

SI ſeruus communis.

Hec lex diuiditur in ſex partes. Prima loquit in ſeruo cõmuni ſurripiente. Secũda de ſeruo pignorato. Tertia. de ſeruo redhibitio. Quarta de ſeruo certo empto mandato alicui⁹. Quinto de ſeruo depoſito. Sexta de ſeruo cõmodato. Scda ibi his etiã, ⁊c. Tertia ibi, idẽ dicẽdũ. Quarta ibi. qd vero ad mãdati actionẽ. Quinta ibi, id q̃ euidẽtius. Sexta ibi circa cõmodatũ vſqz ad §. locaui. ¶ No. tex. ibi cõmuni diuidũdo, ⁊c. cõtineri, ⁊c.

quia

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

quia not.eſt tex.¶ Opp.de l.falſ⁹.§.fi.ſ.e.Sol.actio furti non
naſcitur.imo nata extinguitur,ſi aliquis dominus efficeretur
patris:vt l.contraria,ſed naſcitur actio communi diuidundo
vt hic.Contra hoc videt in tex.ſecũdo reſponſo,vt dicit,quod
ſi partem ſuã alienauit,remanet actio.Sol.intellige quod par-
tem ſuam alienauit ſocius,nõ ille,cui erat furtum factum.Nam
ſi ille alienaret,non haberet cõmuni diuidundo,qꝛ alienauit:
nec haberet actionem furti,quia fuit dñs partis,vt d.l.falſus.

§.His etiam illud Hoc eſt verum,niſi ſciens õ
derit,vt infra in verſic.quod
ſi ſciens.

§.Idem dicendum Nota tex.ibi , niſi quid in
his amplius fit.Cõppo.õ l.
ſi heres generaliter.ſ. de leg.j.Sol.gloſ.dicit aliud hic,qꝛ hic
ſua ſpõte heres ſe obligauit:aliud in cõtrario,qꝛ obligauit ſe õ
neceſſitate,vt heres.Sꝫ certe idẽ eſt ibi q̃õ hic,vt ibi no.¶ Que
a ro,quid vult[a] dicere illa litera dũ dicit niſi qd in his,⁊c.Pro cu
ius declaratione debetis ſcire,quod qñqꝫ in eſtimatione damni
vel datione pro noxa,eſt plus quã ſint fructus,qꝛ ſeruus valet
plus quã ſint fructus,tũc nõ cogit reſtituere fructus,oppoſita
compenſatione:idẽ ⁊ ſi tantũ ſit in ſola noxe deditiõe , quantũ
ſint fructus,⁊ plus eſt in eſtimatiõe dãni:ſi vero ſit tantũ in eſti
matione damni quantũ eſt in fructibus,minus autẽ eſt in noxe
deditione,tũc non põt obijcere compenſationẽ propter faculta-
tem quam hꝫ dominus dãdi pro noxa.Ita dicit gl.hic.Contra
iſtam gl.⁊ tex.videt alia gl.in l.qui iniurie.§.j.ſ.eod.Poſſum⁹
dicere,qõ illa intelligitur ſecundũ iſtam,videlicet qõ noxe dedi
tio tunc impediat cõpenſationem,qñ in eſtimatione ſerui eſt mi
nus,quã ſi debitum.Certe iſtud non videtur verũ,qꝛ ſpeciei ad
quantitatẽ nõ admittitur cõpenſatio.l.ſi conuenirit.de pig.ac.
⁊ ideo nõ eſt curãdũ quantum ſit in eſtimatione ſerui,ſiue modi
cum,ſiue multũ.Quare Iac.de Are.dicit,quod iſta gl.nõ dicit
verum ſimpliciter,⁊ quod hic dicitur in tex.niſi quid ĩ his am
plius,⁊c.exponit in his,ſcꝫ negotijs:qꝛ ſciens furem dedit, vel
furẽ nõ eſſe promiſit:vt ĩ.ſequitur.Ita intelligit Iac.de Are.
Videte,credo quod iſta glo.poſſet ſuſtineri,qñ ex vna parte eſt
debitum quantitatis ſimpliciter,ex alia parte eſt debitũ quanti
tatis,⁊ ſpeciei alternatiue:vel.eſt debitũ quantitatis,ſꝫ eſt ſpe-
cies in ſolutiõe,vt ĩ cauſa noxali.Si quidem quis vult obĳcere
compenſationem ſimpliciter,⁊ vult cõpenſare inuito tali debi-
tore,non põt.Ita loquit gl.in d.l.qui iniurie.§.j.Sed ſi vult ob
ĳcere compenſationẽ condicionaliter hoc modo,ſi elegeris mi
hi ſoluere quantitatẽ,oppono tibi cõpenſationem tũc non põt
opponi.Et ita loquitur iſta glo.Hoc probatur per duas leges
not.ad hoc.Prima eſt l.ſi debeas decẽ.ſ.de compenſat.vbi
loquitur in debito alternatiuo,⁊ C.ſi maior fac.alie.rat.l.j.vbi
loquitur in debito quantitatis,quando ſpecies eſt in ſolutione.

ADDITIO.

a Alex.¶ Quero quid vult Adde quod not.voluit Bar.in.d.l.fi.
ſ.de conditio.indeb.

1 ☞ Officium ſuum nemini debet eſſe damnoſum.
2 Leuiſſima culpa venit in actione mandati contraria.
3 Actione depoſiti contraria,que datur depoſitario contra domi-
num,venit leuiſſima culpa.
4 Commodati in actione contraria,non venit niſi dolus ſolum.
5 Ambaſiatoribus cõmunitatis captis,vel mortuis,an commu-
nitatis teneatur ad emendam.

§.Quod vero ad mandati † Not. ibi
1 tex. iuſtiſſi
me enim,⁊c.† Primo not.ꝙ officiũ ſuum nemini dꝫ eſſe dãnoſũ.
2 Ad hoc opp.gl.C.de dolo.l.j.Solue vt in l.Secundo no.†.⁊ te-
a ne menti qꝛ alibi nõ reperies,qõ in actione mãdati[a] contraria,
3 venit leuiſſima culpa.† Tertio habes hic,qõ in actione depoſiti
contraria:que datur depoſitario cõtra dominũ venit leuiſſima
culpa,qõ alibi nõ reperies.Et qõ veniat leuiſima culpa,proba
tur:qꝛ dñs ad id tenet ad qõ tenentur homines diligentiores.
iſtud autẽ vt ſcitis,eſt leuiſſima culpa.⁊ plene dicã in l.qõ Ner-
4 ua.ſ.depoſi.⁊ dicã in l.cõtractus.ĩ.de reg.iu.Quarto no.† qõ
in actione cõmodati cõtraria,nõ venit niſi dolus tantũ,vt hic,⁊
5 habetis in l.in rebus.ſ.de cõmoda.¶ Vltimo [b] hoc lex inducit
b in arg.ad queſt.† de ambaſiatoribꝰ[c],qui fuerunt capti,vel in iti
c nere mortui,an cõmune teneatur ad emendam:Hec queſtio fuit
Bononie de facto ĩ perſona do.Io.And.legati,qui miſſus ad
curiam in reditu fuit captus,⁊ derobatus,tunc legatus voluit
ſcire,vtrũ de iure teneat emẽdare damnũ.Et oẽs doc.dixerũt
quod ſic de curialitate,nõ de iuris rigore,l.inter cauſas.§.non
omnia.ſ.mãda.⁊ ibi no.Sed alius antiquus doctor reperit,qui
tetigit iſtam q.multũ ſolenniter,vt Io.Faſioli de Piſis,cuius
additionem habui de libro dñi C y.⁊ dicit,primo videtur,qõ nõ
debeat fieri emenda de iure,l.inter cauſas.§.non omnia .ſ.mã
da.Preterea ambaſiatores habẽt certũ ſalariũ,ergo,⁊c.l.idẽ
que.§.idem.verſ.ſed ⁊ ſi ad vecturas.ſ.manda Preterea,cũ de
beat facere iſtas operas ſuo ſumptu,⁊ ſuo periculo,l.ſuo victu.
de operis lib.Preterea debuit cogitare hoc poſſe euẽire,l.ſi qs
domum.§.j.ſ.loc.In contrarium,qꝛ officium ſuum nõ debet eſ
ſe ſibi damnoſum,vt hic:⁊ ſ.queãdmo.teſta.ape.l.ſꝫ ſi quis ex
ſignatoribus.Preterea officiũ legatiõis eſt munus neceſſariũ,
l.j.§.j.ſ.de muneribus,⁊ honori.⁊ l.munerũ.§.legati.ergo non
debet ei eſſe nociuum in aliquo l.poſt legatum.§.aduocatum.ſ.
de his quib.vt indig.⁊ l.cum poſtulaſſem.in fi.ſ.de dã.infe.Et
per hoc videtur eſſe reſponſum ad omnia iura contraria,que lo
quũtur de procuratoribus:quorum officium eſt voluntarium.
Finaliter diſtinguit ſic do.Io.Aut.illa ambaſiata fuit procura
ta,⁊ tunc nõ debet ſibi emendari,ſicut nec procuratori,d.l.inter
cauſas.§.nõ omnia,Pro hoc induco ſ.de excuſat.tit.l.tria one
d ra [d] ibi,non affecta,⁊ quod ibi not.Si vero nõ fuit procurata iſta
ambaſiata,⁊ tũc aut portabat res nõ neceſſarias ad ambaſiatã,
vt puta propter põpam ſui duxit plures equos,quã deberet,vel
alias res tunc non debet ſibi emendari,vel hic:qꝛ eſt quod ſibi
putetur,vt,hic,in verſi.hec ita puto vera ⁊c.Si vero portauerit
res neceſſarias ad ambaſiatam,tunc iſta debẽt ſibi emendari,l.
cum duobus.§.damna.⁊ §.quidam ſagariã ſ.pro ſocio.qui tex.
probant iſtam diſtinctionẽ.Ita determinat ille ſolẽnis doctor:
ſed hoc eſt verum,ſi dicte res perierunt,nõ alias periture:ſecus
ſi alias periture fuiſſent naturaliter,vt in dictis legibus proba
tur,ſecundum eundem do.Ioan.Faſiol.de Piſis.

ADDITIONES.

a Alex.¶ Actioni mandati.Idem videtur probari in actione mã
dati contraria,vt not.Bar.in l.quod Nerua.ſ.depoſiti.verſic.
octauo ⁊ verſic.ſed quero.in verſi.nouo principaliter quero.vi
de in l.iij.§.miratum igitur.ſ.nau.cau.ſtab.
b Alex.Bar.¶ Vltimo Ad Ang.in q.exorta guerra.vide doc.in
c.cum pro cauſa de procu.vide,que allegaui in facto Iu dei ſan
cti Io.vbi fuit paſſus furtum in pignoribus,quod licet capiant
vſuras ex mutuo,tamen non tenetur de periculo caſus fortuiti.
c Alex.¶ De ambaſiatoribꝰ.An ambaſiatoribus captis,vel de
robatis debeat emendari damnum adde que dixi poſt Bar.ĩ l.
legatum ſ.de adi.leg.Adde quod Bal.in c.j.an agnatus vel fi
lius.in fi.queſiuit.ſi dũ vaſallus vadit ad ſeruitia domini dero
batur in itinere,ãn dominus teneatur ſibi in aliquo emendãdo.
⁊ reſpondet quod non:qꝛ in hoc contractu non venit caſus for-
tuitus,ſed diſcretus dominus bene faceret compatiẽdo ſibi ſi iu
uaret eum ſaltem in remittendo,iuxta l.gl.inter cauſas manda
ti.§.nõ omnia.ſ.mandat.hic alleg.⁊ vide per Odof.in l.j.C.de
leg.⁊ per.Inn.in c.ſicut.de iureiuran.ſicut ſi lucraretur domino
lucraretur.⁊ ad hanc q.bene faciunt not.per Bar.in l.j.C.de ſen
ten.que pro eo quod intereſt.in q.an habẽda ſit ratio ĩtereſſe ex
trinſeci per Specul.ĩ titul.de iudic.§.ſpecialiter.ad fin.⁊ facit
quod not.doc.in l.quoniã.C.ad leg.Iul.de vi.Vide ad hanc q.
l.ſocium qui in eo.ff.pro ſocio.
d Alex.¶ Tria onera.Facit tex.in l.vniuerſi.C.de legat.li.x.⁊ l.
qui data.ex quib.cau.maio.

1 ☞ Dominium ex contractu emptionis,⁊ venditionis nõ tranſ
fertur niſi pretium ſit ſolutum,vel habita fides de pretio.
Contractibus in innominatis,an habetur fides de pretio.
2 §.Vendite.Inſtitut.de rerum diuiſio.habet locũ in omni con-
tractu.
3 Dominus permittendo colonum fructus percipere ante ſolu-
tam pẽſionem,videtur fidem habere de pretio,ſeu de mercede.

§.Locaui Solennis.§.eſt iſte.Dicitur hic,quod con-
uẽit,quod fructus eſſent pignori.Cõtra.imo
etiam ſine conuentione ſũt pignori,l.in predijs.ſ.in quib.cau.
pig.tac.cõtrahitur.Solu.Dicũt quidam,quod verum eſt quod
fructꝰ ſunt tacite obligati ꝓ mercede:ſed tamẽ iſta tacita obli-
gatio nõ ſufficeret,vt eius cauſa dominus haberet frueti actio
nem.Requiritur enim quod res fuerit expreſſe obligata,l.ſi is
qui.ĩ.eo.⁊ ideo hic ponit,quod fuit expreſſe cõuentum.Glo.hoc
reprobat ⁊ dicit,quod tacita obligatio ſufficiat ad hoc,vt cõpetat
actio furti.l.qui ſeruum.§.ſi is,cui.ſ.de actio.⁊ oblig.⁊ qõ hic
dicit,cõuenit,ſcilicet,cauſa dubitationis tollẽde.Idem tenet in
d.l.ſi is qui.Cõtrariũ videtur tenere ſ.eo.in l.in actiõe.§.fi.ſcꝫ,
quod requiratur expreſſa obligatio,⁊ iſtã opinionẽ verã puto.ꝑ
d.l.ſi is,qui.in prin.Et quod tacita obligatio nõ ſufficiat,eſt tex.
in l.interdũ accidit.ſ.eod.vbi apparet,qõ vxor nõ hꝫ actionẽ fu
rti ꝑ re dotali,lꝫ ſit ſibi tacite obligata.Nõ obſtat l.qui ſeruũ.§
ſi is.ſ.de ac.⁊ obli.vbi dicit,ꝙ colonus ſurripuit aliqd ex fundo
⁊ tenetur furti.Nã ibi ĩtelligo,quod ſurripuit aliquid ex fructi
bus pertinẽtibus ad dñm.quod apparet,qꝛ ibi ſubĳcit de actio
ne legis Aquilie que nñõ nõ daret ꝑ fructibus,qui eſſent effecti
coloni Ita intelligo legem,iſtam ſecũdũ iſtã gl.que dicit taci-

tam ſufficere ad actionem furti ⁊ gloſſ. que eſt j. eo. l. ſi is qui
prine non dicit verum. ¶ Item dicitur hic, in verſic. ſed ⁊ ſi ty.
quod ſi emptor fructus, percipit incidit, in cauſam furtiuam
Contra emptor percipit bona fide, ⁊ iuſto titulo, ergo non facit
furtum: qꝛ non contrectat animo furandi ⁊ ſic fructus non ſunt
furtiui. Huius timore dicit quedam glo. hic, dic vt ſ. eo. l. falſus.
§. ſi is qui indebitum. Et vult dicere quod hic emptor percepit
preſente colono, ⁊ ſic colonus ipſe videt percipere, d. §. ſi is qui
indebitum. Hoc nõ placet: qꝛ ſecundum hoc tam in primo caſu
quam ſecundo fieret furtũ ab ipſo colono, ⁊ reſpectu pignoris:
ſed tex. ⁊ gl. hoc hic non vult: qꝛ primo caſu ſit furtum reſpectu
pignoris, in ſecundo reſpectu domini. Dicendum eſt ergo, ꝙ
ipſe emptor ſciebat fundum locatum. ⁊ fruct⁹ percepit obliga-
a tos ⁊ ita intelligit Iaco. de Are. ¶ Tertio [a] dicitur hic, colo-
nus percipiendo fruct⁹ facit eos ſuos. Contra non ſoluto pre-
tio vel mercede, nõ transfertur dominium, vt Inſti. de rerum di
uiſione. §. vendite. Sol. Intellige, quod hic erat pretium ſolutũ
vel fides habita de pretio. Ita dicit gl. in verbo, facere, quã vi-
de, ⁊ no. bene. Videamus an iſta gl. dicat verũ in ſe. Secũdo, an
b dicat [b] verũ quo ad iſtum. §. Innuit in ſe quod nõ ſolum quo ad
contractum emptionis, ⁊ venditionis, ſed etiam in alijs cõtra-
ctibus debeat pretiũ eſſe ſolutum, vel fides de eo habita: vt hic
c vides, in contractu locationis: idẽ in cõtractibus innomĩatis c
tenet gl. in l. ſi proponas. C. de dol. in gl. ſuper ver. remãſit. Cõ
trarium tꝫ gl. C. de pac. l. tradictionibus. in j. l. C. de re permu.
l. j. quod ſolũ in contractu emptionis ⁊ venditionis habeat locũ
d. §. vendite. ⁊ alleg. in gl. ſed in alijs transfertur dominium, ꝓ-
tio etiamnon ſoluto, vel fide de pretio nõ habita. Puto iſtã glo.
dicere veritatem reprobatis alijs, per tex. in l. iij ſ. de pig. acti.
vbi ſi redditur res pignorata, non recepta ſolutione, vel habita
fide, de ea, nõ emittitur pignus, ⁊ ſic nõ transfertur ius qđ erat
2 apud dantem. Non ob. d. §. vendite qꝛ intelligo ibi venditionẽ
large pro quolibet contractu, ex quo dꝫ transferi dominium, ⁊
ſic large. l. ſtatuliberi a ceteris. §. fi. ſ. de ſtatuli. Ad predicta fa-
cit. l. procurator. §. plane ſ. de tribu. ⁊ quod ibi no. ⁊ per doc. in
l. inciuile. C. de rei vẽ. ¶ Secũdo videam⁹ an iſta gl. dicat verũ
d quo ad d. §. vẽdite Et in quantũ [d] gl. dicit quod, merces ſit ſoluta,
non dicit verum, qꝛ illo caſu, iam domini nõ intereſt, ⁊ ſic non ha
beret actionem furti: ſed in eo qđ dicit vel de pretio fides habi-
3 ta, dicit bene: qꝛ dominus permittebat colono fructus perci-
pere antequam ſibi penſionẽ ſolueret, ⁊ iſtud permittere eſt ha
bere fidem de pretio, ſeu de mercede: vt no. in d. §. vendite. ⁊ i d.
§. plane. ¶ Quarto dicitur hic qđ, quando fructus percipiun-
tur ab alio, quam a colono, nõ efficiuntur colõi. Contra. ſ. eo. l.
ſi apes. §. j. vbi fructus percipiuntur a fure, ⁊ efficiuntur doloni.
Sol. gl. dicit, hic alia: percipit ex voluntate coloni: ibi dontra
voluntatẽ. Videte ſm hoc colonus efficeretur citius dominus,
quando fructus percipiuntur cõtra eius volũtatem, quam quan
do fructus percipiuntur eius volũtate. quod eſt abſurdũ. ⁊ ideo
dico qđ in d. l. ſi apes. fructus non efficiuntur coloni, vt ibi dixi.
¶ Quinto opp. qđ fructus efficiãtur emptoris. nã cum colonus
haberet ius percipiendi, ⁊ faciendi ſuos, poteſt hoc ius in aliũ
transferre, l. in edibus. §. j. ſ. de do. ⁊ l. in venditione in prin. ⁊ §.
j. ſ. de bo. autho iudi. poſ. Reſp. illud eſt verum. quãdo colonus
haberet ius percipiẽdi fructus ſimpl citer, ⁊ eſſet merces ſolu-
ta: ſed mercede non ſoluta, non videtur quod habeat poteſtatẽ
vendendi fructus alteri, cum debeant remanere in fundo obli-
gati domino pro mercede. Ita debetis intelligere legem iſtam

ADDITIO.

a And. Bar. ¶ Tertio. Adde ſing. gl. de qua Saly. fecit feſtum in
l. tradictionibus. C. de pac. ex qua not. quod colonus, qui nũmis
colit non facit fructus, ſuos niſi ſoluat, vel habeat fidẽ de pretio
b. ¶ An dicat. Not. ad illud qđ hic dicitur, an in contractu inno-
minato habeatur fides de pretio. vt in venditione, quo ⁊ tene-
mus quod in venditione in dubio transferatur dominium, inter
contractus nominatos, ⁊ innominatos nulla eſt differentia: ſi te
nemus quod in dubio non videtur velle transferre dominium,
vt in hoc §. videtur probari tunc procedit differentia.
c Alex. ¶ Innominatis. Imo fallit in contractibus innominatis
ſecũdum Bal. in l. tradictionibus. C. de pactis. Et adde gloſſ. ⁊
Bartol. in verſicu. tertio opp. l. j. ſupra, de rerum permutatio.
⁊ Bal. in d. l. j. C. de rerum permuta. licet Bal. in teneat contra
Bar. ibi, ⁊ Sali. in d. l. tradictiõibus. ⁊ hic per, tex. in d. l. Sabi
nus. ſ. de contrah. empt.
Alex. ¶ Et inquantum Eſſet videndum quod no. in l. ede. C. lo
cati. per illum tex. ⁊ in d. l. ſi ſeruus Meuij. §. final. de ſtip. ſer. ⁊
Bal. in l. traditionibus. C. de pac. ⁊ Bal. in ij. C. de re permu. tꝫ
cõtra iſtã gl. etiam quo ad caſum huius. § ſed Bal. in l. licet. in
ij. oppo. C. loca. tꝫ iſtã gl. videlicet, quod fructus efficientur co
loni, niſi mercede ſoluta, vel habita fide de ea.

LEX VIII.

1 ☞ Preſtans opem furto irregulari, nõ tenetur actione furti.
2 Preſtans opem ad euadendum delinquẽti, ⁊ ſic delicto iam cõ
ſummato, non videtur opem preſtare maleficio.
3 Receptans furem cũ re, dicitur opem dare furto. ⁊ tenet furti.

FUrtum. Cõtra. ſ. de ſer. corru. l. j. in princi. ⁊ §. perſuadere. Gl. dicit, intellige
quod hoc fecit in odium domini, vel vt eius iraꝫ euj-
taret, non vt ſeruus aufugeret. Hoc eſt truffa, quare
1 dic: † hic quod ideo, qꝛ hoc ſcilicet aufugere, eſt furtum irregula-
re ideo preſtans opem huic furto irregulari, non tenetur furti,
niſi furtum ſit ſubſecutum, vt ſ. eod l. qui ſeruo. Et facit iſte tex.
2 ad id quod dixi ſ. eo. l. in furti. §. ope. † quod ille qui preſtat opẽ
ad aliquem euadendum, non videtur ꝓſtare opem maleficio iã
facto vt dixi. Sed contra hoc videtur l. eos. C. eo vbi receptauit
eum poſt furtum factum, ⁊ tenetur tanquam preſtãs opem. Sol.
a Illud [a] quod dixi, habet locum in delicto iam cõſummato. per-
3 fecto, ⁊ finito. † Sed d. l. eos. loquitur in furto, quod delictum, li-
cet, ſit conſummatum, tamen adhuc durat, quia fur ſemper fura
tur, donec rem cõtrectat, l. inficiando. §. infans. j. eo. ideo recipiẽ
do furem cum re dat opem furto, qꝛ illo tempore cum furem re
cipit: facit furtum, ideo tenetur.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Sol. illud. Nota ad intellectum l. eos qui a ſeruo. C
⁊ ideo punitur recipiẽs rem furatã, ſicut ipſe fur. l. crimen. ⁊
Bal. C. ad leg. Iuliam de vi.

LEX. LXIIII.

1 ☞ Sententia ſola ſine cauſa an infamet.
2 Condẽnatus ex lege municipali vel inquiſitione, an ſit infamis.
a NOn poterit. Hoc intellige, niſi cauſa [a] co-
gnita, pena fuerit aucta, vel
minuta l. quid ergo. §. pena grauior. ſ. de his qui no.
1 infra. ¶ Querit, an ſententia ſola ſine cauſa infamet:
Gl. tangit hic, ⁊ in l. fi. j. de public. iudic. dic vt ibi. ¶ Conſueuit
b queri, [b] an † condemnatus ex lege municipali, vel ex inquiſitiõe
2 ſi infamis. Dic vt dixi in l. infamem. de publi. iud.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Niſi cauſa vide Bar. in l. certi condictio. in prin. ſi cert.
pe. vbi ponit remedium quomodo poſſet fur euitare infamiã.
b Alex. ¶ Conſueuit queri an cõdẽnatus ex lege municipali, vel
inquiſitione, ſit infamis, dic vt dixi in l. infamem. j. de pub. iud.

LEX. LXV.

1 ☞ Dominium veri legate recta via. tranſit ĩ legatarium ficte a
tempore mortis, vere a die adite hereditatis. nu. 3.
2 Legato facto de re heredis, eius dominium non tranſit in lega
tarium, niſi tradictione facta.
1 ATitio. † Not. qđ dñium rei legate, directa via
a tranſit in legatariũ. [a] Contra hoc opp.
de l. cum vero. §. fin. ſupra de fideic. lib. Solue vt ibi.
2 ¶ Item op. de ſerui. l. Papinianus. † Dicit gl. ſolue
vt ibi, qꝛ ibi teſtator legauit rem heredis, non ipſius teſtatoris
tunc enim nõ trãſit dominium in legatarium, niſi traditione fa-
cta, vt ibi, ⁊ in l. ſi quis inquilinos. §. cũ ſeruũ. ſ. de lega. j. ⁊ not.
in l. ſi heredis ſeru⁹. eo titu. ⁊ ibi plene dixi: licet gl. aliter dicat
3 in l. ij. C. commu. de legat. ñ reprehẽditur per docto. ¶ † Quce-
ro, dicitur hic, quod dominium recta via tranſit in legatarium:
b a quo tẽpore tranſit: Reſpondeo, ficte a tempore mortis [b], l. j. ⁊
ij. C. cõmunia de legat. vere a die adite hereditatis, l. ſi tibi ho-
mo. §. cum ſeruus. ſ. de lega. j.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Directa via. Et licet dominium tranſeat, non tamen
tranſit poſſeſſio gl. eſt ⁊ ibi Bar. ĩ l. j. §. veteres. ſ. de acqr. poſ.
in donatione cauſa mortis in qua tranſit a die mortis dominiũ
ipſo iure, tex. eſt ibi vide no. p. Bar. j. eo. ¶ Claud. de Seyſſell.
Adde an iſtud habeat locum in relicto facto in diem, text. in l.
Sempronius. Attalus. ⁊ ibi Barto. ⁊ doc. ſupra de vſufruct. le
gat. cum concord. ibi poſitis. ⁊ de materia, quando tranſeat do
minium rei legate, per Bartol. ⁊ alios poſt eum, in l. j. ſupra, de
lega t. j.
b Poma. ¶ Tempore mortis, ⁊c. Volens probare qđ per aliud
tempus poſſedit aliquam rem titulo legati, debet probare quã
to tempore mortuus ſit ille qui, ſibi legauit, ⁊ per dom. Alex.
conſi. xlvj. ad fi. vol. iij.

LEX LXVI.

1 ☞ Scholaris, qui retinuit pullos alienos animo cõmedendi.
ſi penitentia ductus reddidit, non tenetur.
2 Penitentia in foro conſciente, accipit ꝓ ſua animi cõtritione
ſed in foro noſtro, quãdo res poteſt reponi in priſtinum ſtatum.
3 Delicto conſummato, an ſit locus penitentie.

Peccatum

5 Peccatum in ſpiritum ſanctum nunquam remittitur, quia eſt nunquam velle penitere.
4 Penitentia an habeat locum in delictis non conſummatis, in contractibus in vltimis voluntatibus.

Qui ea mente[a] Breuiter hoc intendit. Qui tenetur ex delicto actione penali oꝛiginalit, non liberatur penitentia. In l. ſi qs nō dicā raperere. C. de epiſ. ⁊ cle. Doc. ſolebant tractare de hac materia, ego hic tractabo an ſit locus penitentie. ¶ Op. de l. ſequit. §. item Labeo. ff. de vſuc. dicit gl. ibi vendidit, ⁊ ſic nō tradidit, ⁊ ſic nō contrectauit, vnde delictū nō fuit ibi perfectū, hic ſi hoc eſt falſum quātū ad legē illā. Dicergo, vt ibi no. qꝛ ibi ex penitētia purgatur vitiū rei, qꝛ deſinit eſſe furtiua. ſi redit i domini poteſtatem, nō autem liberatur fur ab actiōe penali furti. ¶ Scdo op. ff. de ſer. fugi. l. j. §. j. Soluit gl. ibi ignoꝛauit ipſum eſſe fugitiuū, qui receptauit, ⁊ ſic fuit in culpa: hic in dolo. hoc eſt cōtra caſum illius legis in pꝛin. vbi dicit, quod eſt fur. Aliȷ̄ dicūt qđ ibi loquit in mulcta: hic in pena quod non plꝫ: qꝛ cum ibi ſit certa quātitas ſtatuta, nō pōt pꝛopꝛie dici mulcta, l. aliud. ff. de ver. ſig. Quare dic, qđ ibi delingt qs icitatus a re ſuper qua delinquit: qꝛ ſeruus fugitiuus fuit ad eum, vt
1 eum retieret. ⁊ ideo dicerē. † qꝛ qđ ſi in domo veniūt pulli aliēi, ⁊ tu ſcholaris retineas eos mala fide animo comedēdi, poſtea penitentia ductus reddis, qđ admittit penitētia. ¶ Itē opp. ff. de in ius voc. l. quāuis. Sol. ibi ſpeciale. Rō. ſpecialitatis eſt vt quidam dicūt, qꝛ ibi pater vel patronus nō ledit. Vel, melioꝛ eſt ratio iſta, qđ cū ſtatuat ibi aliqđ ſpeciale cōtra filiū vel libertū, fa-
b cilius admittit penitētia. iſta pōt eſſe ratio. ¶ Itē opponit[b] de l. ſi cōuenerit. ff. de iuriſdictione oim iudiciū. Sol. Illa lex nihil ad propoſitū, nā ibi loquit in facto inualido in quo locus eſt penitētie: hic vero loquit in delictis pfectis, ⁊ cōſummatis. ¶ Alteri⁹ op. de l. j. C. de cri. ſtellio. Gl. que eſt hic, dicit fallit, ibi. Tu dic melius qđ ibi nō falit, ſed ſequēs penitētia facit ceſſare pꝛeſumptionē pꝛecedētis doli. Nā pꝛimo videbat decipere nūc cū omnibus ſatiſfaciat, apparet, qđ nō habuit animū decipiendi. ¶ Itē op. de l. ſi adulteriū cū inceſtu. §. j. ff. de adulte. Solue eodē modo qꝛ ibi penitētia ſequēs dclarat ab initio dlictū nō fuiſſe vt ibi dixi. ¶ Itē op. C. ne tutoꝛ vel cura. vectig. cōdu. l. j. Solue eodē modo ibi penitētia ſequēs facit ceſſare pꝛeſumptionē doli in pꝛeterito. Vel aliter, ibi ſtatutū eſt ſpecialiter ꝯ tutoꝛem aliquid, ideo facilius admittit penitētia, vt ſupꝛa dixi de filio, ⁊ liberto. pꝛima tñ placet. ¶ Op. de l. j. §. dixerit. verſi. qđ ſi fecerit. de publica. Dixit glo. fallit ibi, ⁊ hoc ſatis placet. Ratio fallēdi eſt qꝛ ibi remanet alie actiones per quas actoꝛi eſt cōſultū. vel actio ex illo edicto de publicanis, non eſt ab oꝛigine penalis, vt ibi pꝫ. ¶ Itā op. ff. qđ me. cā. l. ſi cū exceptiōe. §. ſatis clemēter. Dicit gl. fallit ibi. Tu dic qđ ibi loquit i actiōe que ab oꝛigine nō eſt penalis, ⁊ ideo ſatiſfaciēdo, ⁊ penitēdo pōt quis facere ne in penā incidat: hic vero actio ab initio eſt penalis, ⁊ eſt cōmiſſa
c cōmiſſo furto. ¶ Itē op. de l. cogitatiōis pe. ā. ff. ð pe. Sol. hic loquit in delicto perfecto, ⁊ cōſummato: ibi in eo qui cogitauit[c] tantum, ⁊ nō perfecit, ⁊ ſic nō eſt noſtra materia. ¶ Itē op. C. de ſumma trinitate. i epiſtola. inter claras, vbi dicit, qđ eccleſia nūquam claudit gremium redeūti. Sol. Dy. i c. peccatū extra de reg. iur. lib. vi. dicit, qđ aliud eſt de iure diuino in foꝛo cōſciētie, aliud de iure noſtro in foꝛo ſeculari. Ratio dicit Dy. qꝛ de iure diuino facilius delinquitur, ſcꝫ ſola cogitatiōe, ⁊ deliberatiōe: ⁊ ideo, qꝛ facilius dilinquit, facilius ei remittit. Sed de iure noſtro, que nō delinquit cogitādo. ¶ Itē op. C. de apoſta. l. hi, qui ſanctam. Sol. lꝫ ibi loquat in delicto eccleſiaſtico, tñ ibi loquitur in delicto puniēdo in foꝛo ciuili. nō in foꝛo cōſciente. merito nō
2 admittitur ibi penitētia. Preterea debes ſcire, † qđ aliter accipitur penitentia hic aliter i foꝛo cōſciēte. Nā hic accipit penitētia, qñ res pōt repōi in pꝛiſtinū ſtatutū: ſed in foꝛo cōſciente accipitur pꝛo ſola animi cōtritiōe. Sed penitētia, de qua hic loquit, non hꝫ locū in d. l. hi, qui ſanctā. vbi res ad pꝛiſtinū ſtatū reduci non pōt ¶ Itē opp. de l. ex hoc edicto. §. pe. ff. de alien. iud. mutan. cau. fac. Sol. dicit gl. ibi loquitur in extraoꝛdinariȷ̄s criminibus: hic vero i oꝛdinariȷ̄s. hoc eſt cōtra l. j. ff. de extra oꝛdinariȷ̄s criminibus. Dicit gl. qđ ibi actio, que oꝛitur ex delicto, oꝛitur ad intereſſe: ſed qꝛ ex penitētia deſinit itereſſe, merito penitentia admittit: hic vero loquit in delictis, in quibus oꝛi acio ad penā. ¶ Itē op. in auth. vt iudi. ſine quoquo ſuffra. §. ſic igit. circa fi. Gl. ibi i verbo nō emēdantes. dicit, qđ ibi fallit. Mꝫ ibi videtur qđ ibi nihil. ſit ſpeciale. nā ibi dicitur, qđ niſi admoniti ſe emendent. puniuntur. vnde ibi delictū non eſt perfectū. niſi cū admoniti non emedauerunt. merito eſt locus penitētie. ¶ Item opp. C. de non nume. pec. auth. cōtra qui pꝛopꝛiā. ⁊ in coꝛpo. vnde ſumitur in auth. de trien. ⁊ ſemiſ. Sol. Dico eodē modo, quod delictum ibi nō fuit conſummatum, nec in penā inciderat, quia penituit antequā partē aggrauaret pꝛobationē. ¶ Itē opp. ff. de inoff. teſtame. l. Papinianus. §. meminiſſe. ⁊ C. de his qbus vt indig. l. alia cauſa. Rñdeo, ibi delictū omnino nō eſt perfectū antequā ſit deuentum ad ſentētiam: merito eſt locus penitētie hoc pꝛobat in l. qui cum maioꝛ. §. accuſaſſe. ff. de bon. lib. ⁊ l. in ſeruitutē. §. petȷ̄ſſe. co. tit. ⁊ ſic debet intelligi C. loca. l. cōducto res. ⁊ l. nō ab re. C. vnde vi. Ultimo op. de auth. nouo iure. C. de pena iudic. q male iudic. Sol. eſt ibi ſpeciale. Ratio, qꝛ illa delicta ſcꝫ coꝛrumpendo iudicē, committuntur ita occulte quod expediat Reipublice concedere veniā alicui, vt pꝛodicat ea in locem. Et eodē modo reſponde ad l. dicto. ff. de iure fiſ. ⁊ C. de his
3 qui ſe deferunt per totū titulum, lib. x. ¶ Reaſſume ergo breuiter quantū pertinet ad materiam noſtram, an delicto perfecto ⁊ conſūmato ſit locus penitētie: Diſtingue, aut loquimur de iure diuino, ⁊ conſciente, aut humano. Pꝛimo caſu eſt locus penitentie, vt in d. epiſtola inter claras. ⁊ per Dy. in d. c. peccatū. ⁊ hoc indiſtincte. Sed contra nonne dicit apoſtolus, qui peccauerit in Spiritum ſanctum, nunquam ei remittetur: ergo ⁊ in foꝛo conſcientie eſt aliquod delictum, quod ex penitentia non remittitur. Rñdeo: ⁊ dicūt Theologi ⁊ etiā magiſter Sententiarum: qđ peccare in Spiritū ſanctū eſt nūquā velle penitere. ⁊ ſic eſt vltima deſperatio, merito nō remittit, cū nunquā peniteat. Secūdo caſu aut ex penitentia declaratur in pꝛeteritum nō fuiſſe delictum: ⁊ admittit penitentia, l. j. C. de crimine ſtelliona. ⁊ l. j. C. ne tu. vel cur. vecti. cōdu. ⁊ l. ſi adulteriū inceſtu. §. j. ff. ð adul. Si vero nō declarat. tunc aut eſt tale delictū, quod per penitētiam nō pōt reduci in pꝛiſtinū ſtatū, vt homicidiū, ⁊ ſimilia, ⁊ ſic in dubio penitētia non admittitur, d. l. hi, qui ſanctam. C. de apoſt. Si vero poteſt reduci in pꝛiſtinum ſtatum ⁊ tunc aut quis delingt incitatur a re, ſuper qua delinquit, ⁊ admittitur penitētia. l. j. §. j. ff. de ſer. fug. Aut delingt alias ⁊ tunc aut ex tali delicto oꝛiebat actio ad intereſſe, aut ad penā. Pꝛimo caſu locus eſt penitētie, ſi p eā deſinit itereſſe, l. ex hoc edicto. §. pe. ff. de alie. iud. mutan. cauſ. fac. Aut oꝛiebatur ad penam, ⁊ tunc aut illa actio erat penalis ab oꝛigine ⁊ non admittitur penitentia, vt hic cū ſimi. ꝫ allit in l. quāuis. ff. de in ius vocan. ⁊ in aut. nouo iure. C. de pena iud. qui male iudi. Rationes dixi ſ. Aut actio nō erat penalis ad oꝛigine, ⁊ tunc locus eſt penitentie, l. j. §. dixerit. verſi. qđ ſi fecerit. ff. de publ. ⁊ l. ſi cum exceptione. §. ſatis clementer. ff. qđ
4 metus cauſa. Et pꝛedicta in delictis iā conſummatis. † In delictis vero nō conſummatis, dic vt dicitur p L y. C. de epiſc. ⁊ cleri. l. ſi quis non dicam rapere. Sed an in contractib⁹ ſit loc⁹ penitētie dic vt per L y. ⁊ gl. i l. ſicut. C. de actio. ⁊ obli. In vltimis volūtatibus, dic vt plene dixi in l. ſi quis in pꝛincipio teſtamēti. ff. de leg. iȷ̄. ⁊ p Dy. i c. qđ. ſemel placuit extra de reg. iur. l. li. vi.

ADDITIONES.

a P. Pau. P. ¶ Qui ea mente. Vide ad hanc legē dom. Ang. conſi. xxxiiȷ̄.

b Alex. ¶ Item opp. Adde in materia, quod ſi ſtatutū punit facientē actū cū exercitio non compꝛehendit facientē actū, ⁊ illum nō exequentē, vt eſt gl. in c. auaritie. de electio. in vj. quā ibi ita declarat Domi. Sꝫ in materia pone quod lex punit conatū, an puniat ſicut ⁊ factū pꝛincipale, vide p Spe. in ti. de accu. §. j. ver. quid ſi. ⁊ in materia eſt tex. in l. j. §. fi. ⁊ ibi per. Ang. ff. qđ quiſqꝫ iuris. in l. j. de extraoꝛ. crimi. ⁊ qđ habet in laut facta §. euentus. ff. de pe. Cui adde, in crimine leſe maieſtatis, ⁊ patriā impugnare volentis, punitur ſolus conatus, ſm Ang. in d. l. j. in fi. quod quiſqꝫ iur. quod reaſſumit Arch. xvȷ̄. q. j. ſi ergo. ⁊ no. i l. ſi quis non dicam rapere. C. de epiſ. ⁊ cle. vbi late per Bal. ⁊ in materia vide Cy. in l. is, qui cū telo. de ſica. Adde, q Spe. in locis pallega. videtur ſing. dicere, quod omnia iura ⁊ leges punientes conatū tanquam factū pꝛincipale, ſunt hodie coꝛrecta per generalē conſtitutionē, de quo per Bar. in l. j. §. diu⁹. de ſiclarȷ̄s. ⁊ per Inno. in materia in c. perpetuo. de elec. lib. vj. ⁊ tene menti. multū gl. no. ⁊ ibi Bar. in l. fi. ff. de rerū diuiſ. Adde, an exātē ſtatuto qđ q adulterium nixus fuerit capite puniatur, ⁊ aliquis ſentiens rumoꝛem aufugiat. debeat capite puniri. Bal. conſil. cccvj. iȷ̄. lib.

c Alex. ¶ Qui cogitauit. Qñ in delictis habeat locū penitētia, ð qua i hac lege, ad qđ við Bal. i l. j. C. de plus peti. ⁊ in l. ſi qs in ſuo. C. de inof. teſt. ⁊ Jo. And. ð iure patro. c. cū laici. ſup. j. gl. i qua ponunt caſus i qb⁹. nō cōſummato delicto penitēdo qs euadit penā. Et ſunt quidā caſus in qbus penitentia nō pꝛodeſt, vt in heretico. de here. c. ad abolendā. ⁊ in c. excōmunicatus. §. credētes. In crimine leſe maieſtatis. l. quiſquis. C. ad leg. iul. maie. In conſciēte ſibi moꝛtē. ff. de bo. eo. l. iȷ̄. j. reſpōſo. In extrahēte fugientē in eccleſiā. C. de his qui ad eccle. confug. i l. fi. Itē i caſu huius legis, qui eſt nouus caſus: Adde qđ pena, que imponit ipſo facto. vel ipſo iure, nunquā imponitur p actu imperfecto: ſed pꝛo cōſummato, nec ſufficit imperfectus actus in actoꝛib⁹, ſꝫ Pau. de Leaza. in cle. j. de eſtatu mona. in gl. ⁊ ſimiliter no.

e. perpetuo. de elec. lib. vj. ⁊ eſt argu. contra in l. j. §. remouet. ſ. de poſtulan. ⁊ no. in l. ſꝫ ⁊ partus. q̄d ſme. cauſa. Uis Bal. in l. j. C. de condi. ind. ponit Bal. in l. ſi quis nō dicam rapere. C. de epi. ⁊ cle. Q̄n̄ lo autē dicatur imponi pena ipſo iure, vre ipſo facto vide in l. j. ſ. de infa. Et adde, q̄d l. ſi is qui cū telo. cū ſimilib. nō habet locū in penis ſtatutorū ſm̄ Bal. in l. j. §. diuus. ſ. de ſica. ⁊ Bal. in l. ſi fugitiui. C. de ſer. fugitiuis. ⁊ in l. ſi quis nō dicā rapere. C. de epiſ. ⁊ cle. ⁊ in materia vide gl. ⁊ ibi Bal. in l. ſi ꝯſtiterit. C. finiū regundorū. vbi dicitur, q̄d q̄n̄ agitur ciuiliter, requiritur factū conſummatū. Et nota, ꝙ ſi ſtatutū puniat volentem violare, intelligitur, i. voluntarie violantē, ſecundum gl. in l. fi. ⁊ ibi Bar. ſ. de rerū diui. q̄d no. ⁊ ibi dixi. Et dixi. Bal. ī l. data opera. C. qui ſaccu. nō poſ. q̄d vbi imponitur perſonalis pēa requiritur actus cōſummatus ſecus in minori pena, q2 tunc ſufficit actū inchoatum eſſe. Et vide, q̄n̄ dicatur actus inchoatus, ⁊ quando cōſummatus, ⁊ an mandans teneatur de attētatis mādatarij, per Bal. in l. non ideo minus. de accu. ⁊ adde text. ⁊ ibi Bar. in l. qui ſeruo. ſ. e. Et an accuſator, vt euitet penā talionis, poſſet penitere etiā ī crimine hereſis vide Bal. in l. fi. C. de acc. ⁊ ſtatutum dictās, ſi q̄s acceſſerit ad caſtrū, nō cōprehendit illum, qui eſt in via, ⁊ non peruenit ad caſtrum, ſꝫ Bal. in l. cū te. C. de do. ante nup. Et de iſta materia plene p̄ Jac. de Bel. in d. l. ſi quis non dicam rapere. ⁊ Jo. And. in dicta regula. in penis in mercurialibꝰ. ⁊ do. Anto. de eo qui mit. in poſ. cau. rei ſeruā. in c. j. Et quid ſi ſtatutum punit eūtem ad eccleſiam capiendam, an comprehendat euntem prope eccleſiam, ⁊ metu aduerſariorum recedentem, ⁊ non audentem capere, vide Bal. in queſtiōe incipiente accuſatus de vi turbatiua. in fi. Item quando eſt pena impoſita ipſo iure nunquam habet locum penitentia. Ita dicit Bal. in authen. habita. C. ne filius pro patre. gl. in d. cle. j. de ſtatu mona. Adde ex gl. Bar. in l. ſi fugitiui, in verſic. deprehendantur. C. de ſer. fugi. Adde quod voluit Joan. And. in additionibus ad Specu. in rub. de conſtit. quod ſtante ſtatuto, quod ſi quis fuerit inuentus portare bladum extra diſtrictū, illud amittat, ⁊ animalia, quod ſi quis inuentus fuerit reuertēdo, quia penituit, quod debet minus puniri.

LEX VII.

Si is qui rem. Dicit hic, ſpeciali. Queſ. ro, vtrum ad actionē furti requiratur ſpecialis obligatio? Uidetur ꝙ ſic, vt hic, ⁊ l. ab eo. C. de ſer. pig. da. manu. Alij dicūt, quod ſufficit generalis obligatio. Hoc tenet hic glo. ⁊ quod hic dicitur ſpeciali pactione, id eſt, expreſſa, ⁊ hoc placet. tacita autē non ſufficeret, vt dixi in l. ſi ſeruus communis. ſ. eod. §. locaui.

§. **Si is cui.** Dic plene in l. ſi dominium. ſupra codē titul.

1 ☞ Furtum eſt nomen iuris: ⁊ non eſt furtum, niſi ſit animus furandi in faciente, ⁊ ideo fidē faciens non tenetur furti.
Faciens corrumpi album pretoris licet principalis non ſit in dolo, tenetur.
2 Maleficium conſtare prius debet, quando proceditur contra aliquem de auxilio, vel ope ad maleficium.
Contumacia principalis delinquentis, non nocet auxilianti.

§. **Si tu Titium.** Uidetis hic, quod ſi ille, qui accepit, non eſt in dolo, ille qui facit accipi non tenetur furti. Contra hoc oppo. ſ. de iuriſ-
1 di. omnium iudicū. l. ſi quis id quod. §. fi. Solu. eſt iſta, vt alias
a dixit. furtum eſt nomen iuris[a], quia, eſt ꝯtrectatio rei aliene, ⁊c. ⁊ ideo niſi ſit animus furandi in faciente, non eſt furtum: ſi furtum non eſt factum, non poteſt dici opem preſtitam eſſe furto. Sed in contrario eſt nomen actus vt puta, ſi quis corrumpit
b album pretoris, ⁊c. Nam ſiue dolo [b] ſiue ſine dolo album corruptum ſit, vere corruptum eſt, ⁊ ideo poteſt quis teneri faciens corrumpi tanquam preſtans dolum ad corrumpendum album vel tanquam faciens corrumpi, licet principalis faciens non ſit in dolo. ¶ Contra hoc oppo. infra ad legem Corneliam de ſica. l. nihil cum ſua gl. Nam ibi homicidium eſt nomē iuris, ⁊ principalis faciens ibi non fuit in dolo, ⁊ tamen tenetur tanquam preſtans opem. Reſpondeo, licet ibi faciens non ſit in dolo, tamen non impeditur, quin ſit homicidium: ſed hic propter defectum doli impeditur quod non eſt furtum, vnde nō poteſt quis teneri tanquam preſtans opem. Nam, vt dixi vobis, ille, qui preſtat opem, tenetur neceſſario, quia eſt neceſſe quod factum accedat facto, licet obligatio obligationi non accedat. dixi ſupra eodem l. qui ſeruo. ¶ Itē oppo. de l. qui ſeruo. §. item placuit. ſupra eodem. ⁊ l. ſi quis vxori. in princip. ſupra codē. Sol. ibi cō mittitur furtum, licet non naſcatur actio, vel obligatio furti: vnde poteſt teneri tanquam preſtās opem. hic actio furtum nō
2 committitur. ¶ Ultimo ex iſto §. nota practicam maleficiorum quando proceditur contra aliquem, quod ipſe preſtitit opem
c vel auxilium ad aliquod maleficiū oportet quod prius conſtet de maleficio principali. ⁊ oportet quod conſtet in proceſſu, qui ſit contra auxiliantem. Licet enim principalis ſit cōtumax, vel alio modo contra ipſum de maleficio conſtet: tamen hoc non nocet auxilianti, l. denūtiaſſe. §. fi. ſ. de adul. ⁊ ibi dixi. Tene mēti.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Nomen iuris. Adde quod legitur ⁊ no. ⁊ ibi per doc. in d. l. j. §. feciſſe. ſ. de eo per quem factum eſt.
b Alex. ¶ Nam ſiue dolo, Adde quod in ſimili no. Bar. in l. ſi q̄s obrepſerit. in j. q. ſ. de fal. Et ad iſta vide Bal. ⁊ Jmo. ī l. cū mulier. ſ. ſol. matri.
c Alex. ¶ Quod prius conſtet. Ita q̄n̄ iudex procedit ꝯ aliquem tanquam auxiliū preſtantem, dꝫ primo ī ipſo p̄ceſſu ꝯſtare principalem deliquiſſe. Et nota bene iſtud dictū, q2 omnes ſequūtur. ⁊ ita tꝫ ⁊ practicat, maxime id, q̄d dicitur in fi. ⁊ cōcorda. l. j. §. item illud ſciendum. ad Syll. Item adde, quod tunc nō ſufficeret ꝯfeſſio principalis, ſꝫ Bal. in ſuo q̄d cōſilium incipit, in Chriſti nomine de accenſo delicto. Et hoc repetit Ange. ⁊ doctores ante Salicetum, in l. j. C. de rap. virgi. quāuis enim eſſet facta probatio contra principalem, nō habet obeſſe opem preſtanti, nec ſententia lata contra eū. l. ſi vteris. C. de fide iſtrumē. Eſt ergo neceſſe contra ipſum probare furtū principale, ⁊ opē. Et hoc vltimum tenet Bal. in l. iuris in fi. C. q̄bus res iudic. nō noc. Uide Petr. de Ancha. in conſi. ccxxj. in fi. ⁊ Sali. in d. l. j. C. de rap. virg. ⁊ vide Bar. in conſi. ccvj. Et an abſoluto principali poſſet quis cōdemnari de auxilio ī fauorem. vide Bar. in l. adulter. §. ſi eo tempore. ſ. de adulte. Adde, an ꝯfeſſio principalis delinquentis noceat acceſſorie delinquenti. Bal. cōſi. xxv. lib. v.

§. **Si ſtipulatus.** Uidiſtis ſ. eo l. is cuius intereſt. ⁊ l. itaque fullo. ⁊ l. ſequē.

LEX VIII.

Inficiando. Oppo. ad fi. ⁊ videtur, quod requiratur contrectatio omnimodo, l. iij. §. ſi rem. ſ. de acquiren. poſſ. Sol. fateor contrariū, ⁊ quod hic dicitur in fi. pro ſuo habere deſtinauit. intelligo ⁊ contrectauit. Hec eſt vera ſolutio: alie ſolutiones dantur in gloſſa, que veritatem non continet, ⁊ contrariantur d. §. ſi rem.

§. **Si tibi.** In actione furti habetur ratio intereſſe, q̄d eſt extra rem. h. d. De hoc dixi in l. furti. in princip. ſ. eodem.

1 ☞ Fur poteſt recuperare poſſeſſionem ab alio fure de iure.
2 Delicta que committuntur negligendo extra perſonam, circa rem qualiter cognoſcatur, an ſint plura, vel vnum.
3 Delicta plura ſi committantur circa rem extra perſonam, in faciendo an puniantur pro vno delicto vel pluribus.
4 Uendens vinum vltra p̄hibitionem vna die pluribus perſonis pro pluribus delictis punitur.
5 Statuto ſtante quod ludens ad azardum punietur, ſi vnꝰ vna die luſit cum pluribus perſonis, ⁊ pluries vicit, ⁊ pluries p̄didit, punitur pro vno delicto.
Ludus dicitur perfectus, ſi habetur pro abſoluto, quando luſores recedunt.
6 Statuto ſtante quod quis nō poſſit ducere vltra tres famulos, quod ſi ducit viginti, punitur pro vno delicto.
7 Statutum diſponens quod nemo poſſit ducere ad conuiuiū vltra decem perſonas ſub pena ſi habuit triginta, vnum eſt delictum.
8 Statuto ſtante, quod ad nuptias nō poſſint inuitari niſi duodecim domine ſi pater ⁊ filius ducunt vxorem ſimul, non poterūt inuitari vigintiquatuor

§. **Infans.** Hic eſt bonus §. ⁊ breuiter hoc intendit.
a Pro toto tempore furtum vnum eſt [a], niſi fuerit poſſeſſio interrupta. Itē in actione furti inſpicitur quāti res plurimi fuerit a principio, a tempore furti facti. ¶ Op. ad hanc legem, videtur quod plura furta ſunt, l. quāuis. ſ. eo. circa prin. ⁊ gl. in l. vulgaris. in prin. ſ. eo. Reſpōd. plura furta ſunt. hoc eſt. plures cōtrectationes. tamē in veritate vnum furtum eſt continuatū p̄ plura tempora. Sic expreſſe patet in hoc §. in prin. ⁊ in fine. ideo ſemel pōt agi furti. ¶ Itē dicitur hic, quod duo furta plura ſunt, quando poſſeſſio fuit interrupta ab alio fure, ⁊ tamen ſemel tantum poteſt agi furti. Contra, ſ. tit. j. l. nunquā plura. Reſpondeo, ſecundū veritatē ſunt plura furta: quia vere fuit poſſeſſio interrupta ſed ſecūdum fictam poſſeſſionem nunquā videtur perdidiſſe: q2 eam poterat recuperare. l. ſi quis vi. in prin. ⁊ l. videtur. ſ. de acqui. poſſeſ. ⁊ ideo videtur vnū furtū, merito ſemel tm̄ pōt agi ſed in ꝯrio ſunt plura delicta
1 vere, ⁊ ficte. ¶ † Juxta hoc q̄ro, dixi, ꝙ fur pōt recupare poſſeſſionē ab alio fure: quo iure? Tex. hic dicit, ꝙ eā recupat ab altero fure

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

fure, nec dicit quo iure. Gloſ. j. eo. l. qui re ſibi commodata. §. j.
dicit, ꝙ recuperabit de facto. Ego dico, ꝙ etiam de iure poteſt
recuperare, vt ibi dicam. ¶ Modo circa iſtum §. qꝛ vos vide-
tis hic, ꝙ continuatio temporis, non ſequitur pluralitatem deli
ctorum: ideo quero circa hanc legem, qñ ſunt delicta circa rem
ex̄ perſonam, quomodo poſſum cognoſcere an ſint plura delicta
vel vnum, ⁊ ſic an veniant imponende plures pene, vel vna: Cir
ca quod debes aduertere: qꝛ quedam delicta committuntur ne
2 gligendo, quedam faciendo. † Circa primū ſcias, ꝙ in delictis,
que negligendo committuntur, ſi quidem pceſſit diſpoſitio, ſeu
preceptum de faciendo, ⁊ ſi non fiat imponatur pena, tunc dr̄ eē
commiſſa negligentia, qñ eſt elapſum tps ſtatutum in diſpōne:
vel ſi non eſt appoſitum qñ eſt elapſum tps tm̄, ꝙ commode po-
tuit explicari. Sed ſi inciperet a condōne, tunc diceret eē cōmiſ
ſa negligentia, qñ deſijt poſſe dari vel fieri, l. ita ſtipulatus. ſ. de
verb. obl. ⁊ l. ſi ita ſtipulatus eſſem abs te. ⁊ l. ſi inſulam. ⁊ l. con-
tinuus. §. item qui inſulam. cum ſi. eo. ti. Hoc tz Inno. ex̄ de ꝑ-
ben. c. extirpande. hoc etiam probatur per iura ſupraſcr. Hoc
premiſſo dico, ꝙ ſi aliquis fuit negligens per longiſſimum tem
pus, totum hoc eſt vna negligentia, ⁊ meretur vnam penaʒ, niſi
ex pluralitate terminorum ſtatutorum inducerentur plures ne
gligentie. Probo primum, aliquis negligit vindicare mortem
defuncti, vel negligit petere curatorem patri furioſo, vel negli
git redimere patrem captum ab hoſtibus, totum hoc eſt vna ne
gligentia. l. j. C. de his quib. vt indig. ⁊ C. de epi. ⁊ cler. aut. ſi ca
ptiui. ⁊ C. de epiſ. aud. auth. liberi furioſi. ⁊ ideo ſi ſyndicus co-
mitatus, qui maleficia tenetur denunciare, ſtaret ꝑ plures men
ſes, non dicerentur tot negligentie commiſſe, quot menſes fue-
rūt, ſed vna tm̄ negligentia. Dixi predicta vera, niſi pluralitas
b terminorum ſtatutorum aliud induceret. Exemplum in auth.[b]
credentes. C. de heret. vbi per primam contumaciam excōicat,
poſtea ſi fuerit contumax per annum, plus punitur. Simile in
miſſione in poſſeſſionem, que fit in actione reali. Nam ꝓ prima
contumacia fit miſſio, ſi eſt poſtea contumax intra annum, nō au
ditur poſtea, niſi de proprietate l. ſi quis. §. ſed ⁊ ſi quis. C. de ꝓ-
ſcri. xxx. an. ⁊ ideo ſi per iudicem, vel per legem eēnt ſtatuti cer
ti termini ad aliquid faciendum, ꝓ quolibet termino poſſet dici
vna negligentia, ⁊ vna contumacia, ⁊ pro qualibet imponi no-
3 ua pena. † Quñqʒ committuntur plura delicta faciendo. Hic eſt
aduertendum, qꝛ quedam ſunt delicta momentanea, quedā ſunt
c delicta ſucceſſiua. Momentaneorum exemplum eſt, aliquis[c] ꝓ
d duxit plures teſtes falſos, vel euulſit plures terminos,[d] puniet̄
ne pro quolibet. Dy. tangit hoc in l. nunquam plura. ſ. ti. j. ⁊ ibi
dt ſic, ſi quidem plures teſtes ꝓducantur ad vnum effm̄, vna eſt
ꝓductio, ⁊ ꝓ vno tm̄ delicto punientur, arg. l. illud. ſ. ad l. Aq. ⁊
quod dixi in d. l. nunquam plura. ſ. ti. j. Sed ſi ꝓducant̄ ad di-
uerſos effectus, tunc pro quolibet punientur, arg. l. agraria. j. ſ
termi. mo. ⁊ in d. l. nunquam plura. ſ. titu. j. Idem dico, ſi teſtis
dixerit falſum ſuper diuerſis articulis, ſi illi articuli tendūt ad
vnam concluſ. ⁊ vnam victoriam, vnum delictum eſt: ſi tenderēt
ad diuerſos effectus, eēnt plura. Idem dico de euellente termi
nos, ſi quidem eēnt plures lapides in vno loco, vnus terminus
diceretur euulſus, tunc pro vno termino tm̄ puniret, qꝛ tendūt
ad eundem effm̄. Sed ſi illi lapides eēnt in diuerſis locis, tunc
pro quolibet puniret̄, qꝛ tenderent ad diuerſos effectus, d. l. a-
e graria. Quedam ſunt delicta, que hñt cām ſucceſſiuam,[e] ⁊ hic
aduerte, qꝛ iſtorum delictorum quedam ſunt, in quibus anim⁹
f plurimum operatur.[f] Exemplū, vt in heretico, vt in d. aut. cre
dentes. Item exemplū in furto, vbi requiritur animus lucran
g di. Item exemplum in retentione poſſeſſionis,[g] vbi requiritur
animus. l. iij. in prin. ſ. de acq. poſ. In iſtis pro toto tempore v-
num maleficium eſt. caſus eſt hic, niſi poſſeſſio interrumpatur.
Ad idem facit. ſ. de vſuc. l. ſi is qui pro emptore. §. pen. ⁊ l. qui
bona fide. §. fi. de acq. poſ. Et ideo, ſi ego accuſarem te, ꝙ tu oc-
cupaſti, vel tenuiſti per vim aliquam meam poſſeſſionem, vel te
nuiſti per vim aliquam ciuitatem, vel caſtrum ꝯ dñm: vel reti-
nuiſti ſeruum meum: ſi per plures annos eum retinueris, vnuʒ
delictum eſt, niſi iſta retentio eēt interrupta, vt hoc §. ⁊ l. quicū-
que. de ſer. fug. Quedam ſunt in quibus animus non tm̄ apera
tur, ſed magis actus corporeus, vt portare arma, vel portare
veſtes ſericas, ⁊ ſimilia, ⁊ que actum perſone mere concernunt,
tunc puto, qꝛ iſta naturaliter interrumpantur, ⁊ tunc debeamus
dicere ꝙ pro quolibet die ſit vnum delictum. l. foramen. ſ. de
ſer. vrb. pred. ⁊ facit. ſ. eo. ti. l. quo deſtinauerit. ⁊ de ope. lib. l. j.
4 Quidam ſunt actus qui † hñt quandam ſucceſſionem ex reitera-
tione. V. G. prohibitum eſt, ne vinum vendatur vltra octo de-
narios pro qualibet foglieta, ſeu menſura, tota vna die vendidi
ſti. Certe puto, ꝙ quot perſonis vendidiſti, ⁊ quot menſuras ſin
gulariter vendidiſti tot ſint delicta. l. cum mancipium. ſ. de edi
5 li. edi. ⁊ l. ſcire debemus. ſ. de verb. obl. † Sed pro huiuſmodi
declaratione quero, dicit ſtatutum, ſi quis luſerit ad azardum,
puniatur ad tm̄, modo luſi vno ſero cum pluribus, ⁊ pluries vi
ci, ⁊ perdidi, an videantur plures ludi, ⁊ plura delicta: Rñd. ex
pluralitate vincendi, ⁊ perdendi, non ſunt plura delicta: ſed pu
b to ꝙ totus iſte dicatur vnus ludus[h], donec ſit habitus ꝓ com-
pleto, ⁊ abſoluto, recedentibus luſoribus. l. Decus. C. de fi. inſtr.
Nec enim poſſum dicere perfecte viciſſe, donec ludus non ſit
perfecte completus, qꝛ adhuc ſupereſt ſpes perditionis. Mul
ta enim pñt accidere, per que pecuniam, quam vici, perdam. ⁊
recedat a me, l. naturalem. ⁊ l. in laqueum. ſ. de acq. re. do. facit
l. qui cum maior. §. accuſaſſe. ſ. de bo. lib. ⁊ l. in ſeruitutem. §. pe
tiſſe. eo. ti. ⁊ ideo aliud eſt hic, quam dixerim. ſ. in venditione vi
ni: qꝛ ibi in perſona cuiuſlibet, ⁊ in qualibet menſura eſt perfe-
cta venditio, nec ſupereſt ſpes reſcindende illius venditionis.
Item circa ludum dico, ꝙ ex pluralitate perſonarum, cum qui
bus vna ſimul ego ludo, non dñr plura delicta. Nam ille perſo-
ne, cum quibus ego ludo, non dñr offenſe a me, ſed magis offen-
ditur Reſpublica, ideo vnum eſt delictum, l. ſi plures. j. arbor.
6 fur. ce. † Eadem rōne dico, dicit ſtatutum, ꝙ nullus poſſit duce-
re vltra tres famulos, ⁊ aliquis duxit viginti. Certe vnum deli
ctum eſt, non autem eſt vnum delictum pro quolibet famulo vl
tra numerum debitum ducto: ſed pro omnibus eſt vnum, cum
ipſi non offendātur ex tali ductione, ſed magis Reſpublica, que
7 eſt vna, offenditur ab vno ducente vltra numerum. † Et eadē ra
tione, ſi ſtatutum dt, ꝙ nemo poſſit habere ad conuiuium vltra
decem perſonas, ſub certa pena, certe ſi habuit xxx. vel xl. vnuʒ
delictum eſt pro omnibus, qui excedunt numerum, vt dictum
8 eſt. ¶ † Iuxta hoc hoc quero, de queſtione, quam vidi de facto
Piſis. Dicebat ſtatutum, ꝙ ad nuptias non pñt conuitari, ſeu
inuitari, niſi duodecim dñe, modo quidam ducebat vxorem, ipſe
⁊ filius, vtrum poſſint inuitari xxiiij. dñe, tanquam ſint due nu-
i ptie, an xij. tm̄: Rñ. lʒ[i] duo ſint mrimonia, ⁊ iſto reſpectu poſſint
dici due nuptie, tamen qꝛ fit vno tempore ſimul quo ad ſolenni
tatem vnice nuptie dñr. l. patris ⁊ filij. ſ. de vulg. ⁊ pupil. ⁊ quod
ibi no. Et hec ſufficiant.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Furtum vnum eſt. Et iſta faciunt ad qōnem, ꝙ ſi quis
ſit damnatus ad ſtandum in carceribus, etiam vltra deceʒ dies
poſſit appellare, qꝛ grauamen eſt continuum. Ita dt Bal. in l.
ij. C. de epiſ. aud. verſ. ſecundo quero. vbi alle. Spe. in ti. de ap-
pel. §. reſtat. verſ. ſed quid tu dices. cum ver. ſeq. Bene facit l. ij.
ff. quib. ex cau. ma. facit glo. magna. in l. ij. C. de ſer. ⁊ aqua. Be
ne facit quod no. Bar. in l. pretor. §. fi. de ope. no. nunc. Idem tz
Io. And. in c. dilectus. ij. de reſcr. ⁊c. vbi dicit, ꝙ quoties inter-
locutoria hʒ actum executiuum, vt in caſu illius cap. qꝛ tūc ſem
per grauatus appellare pt̄, ſed illud dicit eſſe verum do. Pet.
de Anch. qñ quis grauaretur pluries ſuper eodem per diuer-
ſas, ſeu plures interlocutorias, qꝛ tunc a quolibet ſemper pote
rit appellare: alias ſm̄ eum ſequeretur abſurduʒ: qꝛ ſi quis eſt
damnatus in perpetuum, vel ad tempus ad ſtandum in carceri
bus, ſemper poſſet appellare, quod non eſt dicendum. Sed ad-
uerte, qꝛ Bal. poſt Spe. expreſſe tʒ ꝯrium, vt. ſ. dixi, ſed poſt co
gitaui, ꝙ illud dictum Bal. non vr̄ omnino verum. Nam vide-
mus, ꝙ ſi quis eſt damnatus vltimo ſupplicio, ſtatim efficit̄ ſer
uus, ⁊ ſic ſemper grauatur. l. qui vltimo. de pe. ⁊ tm̄ ſolum intra
decem dies poteſt appellare, vt pʒ ex ibi no. per Bart. ⁊ ſimili-
ter eſt in damnato de furto, qui efficitur infamis. l. non poteſt. ſ.
eo. ⁊ l. furti. in prin. ſ. de infa. poteſt tm̄ ſoluʒ appellare intra de-
cem dies, vt no. doct. in d. l. furti. facit quod not. in l. fin. ſi a non
comp. iud. C. ⁊ c. paſtoralis. §. j. de appel. ideo dicemus, qḋ neqʒ
a ſententia lata expreſſe, ꝙ aliquis ſit infamis, poſſit ſemper ap
pellare, ⁊ ideo vr̄ opi. do. Pet. mihi verior, quam opi. Bal. Cū
Spe. tranſit Ang. in auth. hodie. C. de app. ⁊ Mar. Sil. in ſuo
tractatu concord. ⁊ Matthes. in ſuo trac. de carcere. Bal. etiaʒ
in l. j. ad fi. C. ſenten. reſcin. non poſ. Et pro ſententia Bal. bene
facit quod idem not. in l. vis eius. C. de probat. Tu intellige, vt
per Bal. in d. l. j. C. ſen. reſcin. nō poſ. adde ꝙ no. Anto. de But.
in c. fi. de fur. Adde ꝙ Ang. conſ. cclvi. dicit, ꝙ ſnia perpetui car
ceris eſt nulla, ⁊ a iure ciuili reprobata, ⁊ ꝙ taliter damnatus
pt̄ agere iniuriarum ꝯ magiſtratum, etiam ſi habeat arbitriuʒ
plenum.
b Alex. ¶ Exemplum in aut. Iſta faciunt ad not in d. l. ſi quis id
quod. cum ſi. ⁊ in l. ſi familia. de iuriſ. om. iud. ⁊ quod no. Bar. j.
de ſepul. vio. in l. iij. §. ſi plures.
c Alex. ¶ Exemplū eſt, aliquis. Quid in accedēte pluries ad vxo
rem alterius, vt in l. vulgaris. ſ. eo. Dic, ꝙ punit̄ vna pena tm̄.
Et ſi ſtatutum dt, ꝙ retinens vxorem alicuius puniat̄ in centum
vnus retinuit per duos menſes continue, multiplicabit̄ vna pe

na,ſm Bal.in l.ſi duo.ad fi.§.j.ſ.de arbit. Item ad materiã vide Bar.in l.libellorum.de accu.ꝛ Bar.in l.Põponius.de nego.ge.ꝛ quod dixi poſt Barto.in l.nunq̃ plura.de priua.delic. Uide que dixi poſt Bart.in d.l.vulgaris. Adde ꝙ oia cõmiſſa in vna rixa,puniunt̃ p vno maleficio,et quo ad oẽs,vt no. Bart. in l.hos accuſare.§.l.Julia.de accu.ꝛ Bar.in l.j.in fi.C.vñ vi.ꝛ Bal.in l.cum rõnibus.in iij.ꝛ iiij.q.C.qui accu.non poſ.vt no. hic Ang.ꝛ ſ.retulit ad id ꝙ dicit hic Bar. de producente plures teſtes falſos. Adde Bal.in l.quicũq̃.C.de ſer.fug.ꝛ ibi,qd ſi cum teſtibus producit inſtrã falſa,ꝛ ibi etiam quid im muliere reperta cum veſtibus prohibitis.

d Alex. ¶ Plures terminos. Hoc intelligit verum hic Ange.ſi eodem tpe terios euulſit,ſeu teſtes produxit,q2 identitas tpis facit idem eſſe delictum,vt no.gl.in l.j.C.vñ v. Secus ſi diuerſis tpibus,q2 diuerſe erant pene,ꝛ plures.l.vulgaris.in princ. ſ.eo.optime ad l.Aqui.l.illud.§.fi.

e Alex. ¶ Cãm ſucceſſiuam. Dicit hic Ang.ꝙ dr̃ vnum delictum quo ad penam,ſed ſunt plura reſpectu temporis procedendi,ꝛ ꝛ aliorum,vt no. Bar.reprobando gl.in l.eum qui.§.in popularibus.de iureiur.

f Alex. Animus plurimum operatur. Adde ibi Pet. de Anch. conſ.v.

g Clau.de Seyſ. ¶ Retẽtione poſſeſſionis. Uide ad hoc pulchra ſimilia per Fel.in c.accedens.ij.vt lit.non conteſt.

h Alex. ¶ Dicat̃ vnus ludus. Fallit,niſi vnus a Bancho ludi receſſerit,qui mutato ꝓpoſito redeat,lꝫ incontinenti dr̃ bis delinquere.l.j.§.ſi rem.ſ.depo.ſm Ang.hic. Idem in deponente arma mutato ꝓpoſito,ꝛ ea reaſſumente,ſm eum. Idem dicit ſi ſtatutum non punit ludentem,vel arma ferentem.ſꝫ inuentum cuꝫ armis,vel ad ludum,q2 tunc ſi quis pluries inueniẗ,pluries puniẗ,lꝫ ſit continuatus ludus:q2 ad inuentuꝫ ſit relatio.l.quid ergo.in prin.de infa.ſ.facit.C.de ſer.fugi.l.ſi fugitiui ſerui.adde hic Bal.in l.quicunq̃.C.eo.ti.

i Alex. ¶ Rñdeo licet. Adde quod Ange.hic ꝯrium tenet,quem videas.

LEX LXIX.

HEreditarie. Non hꝫ quis p alium,quod p ſe hr̃e non p̃t.h.d.cũ duabus.ll.ſeq. ¶ Op.de l.eos.in fi.C.de vſu. Gl.hic dat duas ſol.vt in ea habes. Aliam ſol.dat gloſ.in l.Labeo.in fi.ſ.de vſuc. De hoc per Dy.in c.quod alicui non lꝫ.de

a reg.iu.li.vj. ¶ Quero[a],que eſt rõ,ꝙ rei hereditarie non ſit furtum,niſi in iſtis caſib. Rñ.furtuꝫ eſt contrectatio rei aliene inuito dño,ꝛc.ſed res hereditaria non hꝫ dñꝫ.ergo,ꝛc. Sꝫ in iſtis caſib.eſt pſona ꝯmodatarij creditoris,ꝛ vſufructuarij,qui repñtãt perſonam dñi,ꝛ ideo ſit furtum in his caſibus rei hereditarie.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Quero. Uide per gl.Ange.ꝛ Bart.in l.fi.C.vnde vi.ꝛ ꝙ no.Bar.poſt gl.in l.ſed nec legatarius.de cond.fur. vbi omnino videas.

LEX LXXII.

SI is cui commodata. Opp.de l.rei cõmunis.ſ.pro ſo.ꝛ l.qui ſeruum.§.ſi is.ſ.de act.ꝛ ob. Solu.ꝙ hic dt,furti dic.i.condõne furtiua. Nã actio furti penalis non tolliẗ per perſecutoriam,lꝫ hodie forte ſecus, vt gl.dicit. ¶ Quero,que ſit rõ,ꝙ actio commodati tollatur per condõnem furtiuam ipſo iure:ſed condictio furtiua per actionẽ commodati ope exceptionis. Rñd.q2 condictio furtiua eſt plenior,vt gl.dicit.

§. Eius rei. Hic eſt §.no.ꝛ eſt glo. multarum legum. Op.de l.cum'es pignori.§.j.ſ.eo. Solu. bñ p̃t agere actione furti bonefidei poſſeſſor, ſed non ꝙ eximat̃ dñium,ac ſi res eẽt ſua. ¶ Item op.ꝛ vr̃ ꝙ ẽt habeat lucri rõ,l. ſi quis vxori.§.pe.ſ.eo. Sol.ibi loquiẗ in lucro,ꝙ percipitur ſine alterius iniuria:ſecus in lucro,quod percipitur cum alteri⁹

a iniuria,[a]vt vſucapiendo,vt hic:quod eſt nota.multum.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Alterius iniuria. No.ꝙ non dr̃ intereſſe meum,ſi ego lucrum,quod capiebam cum alterius iniuria,amitto. Adde gl. in l.ſi quis vxori.§.pe.ſ.eo.quam ad hoc no.alleg. Bal. in l.parentes.in prin.C.de teſtib.vbi dt ꝙ quis non dr̃ nocere fiſco,lꝫ querat ipſum priuare lucro ſibi adueniente cum damno,vel iniuria alterius. Et ad hoc adde not.per Bart.in l.j. verſ.venio ad vlti.par.de ſen.que pro eo ꝙ intereſt. Adde tñ,ꝙ qñ lucrum eſt radicatum,priuatio lucri,dr̃ damnum,ſm Bal.ꝛ Cy.in l.cũ te.C.de dona.añ nu. Et ad no.hic,adde Bal.in l.fi.in prin.in iij. op.C.eo. Et priuare fiſcum pena ſibi debita,non dr̃ leſio,ſꝫ ſola duritia dr̃,ſm Bal.in l.milites.in fi.C.de teſta.mil. Adde glo. Bar.ꝛ doc.in l.iij.§.Labeo.de acq.poſ.ꝛ ꝙ dr̃ hic,de lucro radicato,adde q2 veri⁹ not.in l.j.§.ſi quis.ff.de itine.actuq̃ priuato. Adde Bar.in l.ſi is qui pro emptore. verſi.venio ad ver. ꝙ ſi ſeruus.ſ.de vſuca.

LEX LXXIII.

a **SEmpronia.** Quero,quid continebãt iſti libelli: Due ſunt[a] gloſ. Prima dicit,ꝙ erat libellus repudij. Alij dñt,ꝙ erat libell⁹, quo continebatur quidam debitor Sempronie, q poſtea aufugit pp hanc appoſitionem.iſta ſecunda plꝫ. Secundo quero,vñ naſcatur actio iſta furti: Glo.dicit ex eo,ꝙ legit iſtum libellum. Hoc non eſt verum.l.ſi quis vxori.§.neq̃ verbo.ſ.e. Dicendum eſt ergo,ꝙ iſta actio furti naſcatur ex furto,ꝛ ex cõtrectatione ipſorum libellorum.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Due ſunt gl. Uide Bal.in l.ſi ea.C.qui accuſ.non poſ.

LEX LXXVII.

QUi re ſibi commodata.

a **§. Si quis alteri.** [a] Dr̃ hic,ꝙ fur poſ nõ p̃t agere ꝯ.ſ.e. l.inficiando.§.infans. Dicit gloſ.ꝙ ibi recuperauerit de facto. Uidete dñi,imo p̃t fur poſſeſſionem recuperare de iure,vel cõdictione certi,vel triticaria,ſ.de cond.triti.l.ij. Circa hoc vide ꝙ no.per Cy.C.eo.l.fi.circa prin. No.ibi ꝛ ſi honeſta,ꝛc. Ulterius dr̃ hic in fi.ꝙ p̃t agere ꝯ vtrunq̃ condõne furti. Contra.C. de cond.fur.l.j. Sol. Gl.in verb.condõnem.dt,ꝙ hic dꝫ diſtingui,aut prius fuit conſecutus rem a primo,ꝛ non tollitur condictio furtiua ꝯ alium. Aut fuit prius conſecutus eſtimationem, ꝛ tunc condictio tollitur. Iſta gl.eſt corrupta ſcriptoris vitio, ꝛ vult dicere totum ꝯrium,ꝛ dꝫ dicere ſic, Aut prius fuit conſecutus eſtimationem,ꝛ non tollitur condictio furtiua;aut pri⁹ cõſecutus fuit rem,ꝛ tunc tollitur.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Si quis alteri. Bal.no.in l.ab Anaſtaſio.in ver. ex queritur.C.man.alle.hunc tex.ſm eum valde no.ꝙ fur hꝫ remediũ ad recuperandum poſſeſſionem ꝯ furem. Adde etiam Bald.in d.l.fi.C.eo.ꝛ eſt tex.in c.in literis.de reſti.ſpo.adde Sali.ꝛ Cy. in l.j.C.de cond.fur.

LEX LXXVIII.

QUi ſaccum. Op.furtum non committitur ſine animo,l.j.§.j.ſ.eo.hic dr̃ ꝯrium,ergo male. Rñ.lꝫ hic non ſit animus principaliter furandi ſaccum, acceſſorie eſt tñ talis animus. Simile habetis.ſ.eo.l.eum qui.§.non ſolum. Item iſtam legẽ habetis canonizatam in decre.l.diſt.c.qui ſaccum. Ulti.no.caſum,in quibus ſine effectu committitur furtum. Uide gl.

LEX LXXX.

SI debitor. Puto tñ circa hanc legem,ꝙ ſi debitor anteq̃ cõdemnetur,paratꝰ ſit ſoluere debitũ,ꝙ libereẗ ab actione furti,l.fullo.§.q ancillam.j.eo.ꝛ l.qui iniurie.§.j.ſ.eo.

LEX LXXXI.

1 ☞ Furti qñ agitur rõne dñij eſtimatur dñium:qñ rõne intereſſe, eſtimatur intereſſe.

1 **SI vendidero.** Ibi,cum autem. No.†ꝙ qñ agitur actione furti rõne dñij,eſtimaẗ dñium:qñ agitur rõne intereſſe,ipſum intereſſe eſtimatur. Tene menti. De hoc plene dixi,ſ.eo.l.in furti.

1 ☞ Raptor dicitur fur manifeſtus,ſi contra eum clametur,ſeu occurratur.

2 Opem preſtans raptori,non dicitur fur manifeſtus,niſi deprehendatur.

a **§. Cum raptor.** [a]Hic eſt bonus ꝛ ſing.tex. Ibi,

1 furti,ſ.manifeſti. ¶ † Quero vtrũ oĩs raptor ſit fur manifeſtus. Quidam dñt ꝙ ſic,q2 publice, ꝛ manifeſte rapit. Ueritas eſt in ꝯriũ, q2 ad hoc vt qs ſit fur manifeſt⁹,requiriẗ ꝙ deprehendaẗ,vel poſt eum clameẗ,nec ſufficit ſola viſio,vt.ſ.eo.l.iij.ꝛ l.ſi qs in ſeruitute. Vñ raptor ita demũ

2 erit fur manifeſtus,ſi ꝯ eũ clameẗ,ſeu deprehendaẗ. ¶ † Ulterius,hic dr̃ ꝙ ille,qui p̃ſtat opem raptori.non tenetur furti manifeſti. Cõtra.j.vi bo.rap.l.j. Glo.dicit,fateor,ꝙ teneẗ furti nec mani.

manifeſti,lꝫ Placen.dixerit ꝯ:ſed furti manifeſti non tenet,niſi deprehendatur.Iſtud vlti.ꝙ gl.dicit,non eſt verum.Nam etiã ſi deprehendatur opem preſtare,non eſt manifeſtus fur, ⁊ dixi ſ.eo.l.is qui opem.Non habetis hic alia.

ADDITIO.

a Ale.¶ Cum raptor.Quero vtrum raptor ſi fur manifeſtus,vide.ſ.eo.l.ſi quis ex domo.

§. Si Titius Iſte.§.eſt notã.Primo loquitur qñ falſus pcurator indebitum recipit. Scdo qñ recepit debitum. Tertio ponit quaſdam queſt.circa predicta.Secũda ibi,ꝙ ſi pecunia.Tertia ibi,falſus aũt. Uide literam.¶ Hic dr̃ ꝙ noĩe eiuſdem ꝙtitatis hꝫ locum condictio indebiti,⁊ condictio furtiua.Contra condictio indebiti pſuppo nit dñium eẽ tranſlatum,l.fi.ſ.vſufr.quemad.ca.vbi nemo cõce dit rem ſuam,⁊c.ſꝫ condictio furtiua pſupponit dñium non eſſe tranſlatum.l.j.ſ.de condi.furt.Sol.condictio furtiua fuit nata tpe ſolõnis,quo tpe ſoluens erat dñs:ſed condictio indebiti naſcit tpe ratihabitionis,quo deſinit eẽ dñs. Sꝫ ꝯ hoc op.ſi deſijt eẽ dñs,ergo extinguitur condictio furtiua,l.⁊ ideo.ſ.de condi. fur.Sol.hic deſinit eẽ dñs abſqꝫ ſuo facto, ergo non extinguit dcã conditio fur.⁊ d.l.ideo:¶ Item op.dr̃ hic in ij.rñ.ꝙ per ratihabitionem extinguitur,actio furti.ꝯ in l.inter oẽs. in princ. ſ.eo.Sol.Hic deſijt intereſſe ex cã que retrotrahitur, ibi non. Ulti.circa materiam huius l.dic vt in l.falſus.ſ.eo.⁊ l.ſi procuratori falſo.ſ.de cond.ob cau.

§. Qui rem Titij No.tex.ibi,dñiuꝫ non fuerit,neqꝫ poſſeſſio.Op.ꝙ ille qui non hꝫ dñium,vel poſſeſ.habeat actionẽ furti.l.ſi is qui.in prin. ſ.eo.⁊ l.rem inſpiciendam.ſ.eo.Sol.fateor,ꝙ hic text.dꝫ ſuppleri,ꝙ non habebat ius in re,nec ad eum pertinebat periculũ rõne cuſtodie.Ulti.quero,dr̃ hic,ꝙ hꝫ locum condictio indebiti,⁊ condictio furt.ad quid dentur ille actiones:Azo in ſum.de condi.indeb.in §.datur,dicit,ꝙ condictio indebiti tñ datur ad poſſeſſionem, que ſtatim fuit tranſlata in illum falſum procuratorem.ſed cõdictio furtiua datur rõne dñij ipſi ſoluenti.⁊ ſic diuerſis reſpectibus iſte condõnes dantur.

LEX LXXXIII.

Fullo ⁊ ſarcinator

§. Qui ancillam De hoc dic, vt in l. verum.ſ.eo.

1 ☞ Inſtrm̃ debiti ſi reperitur cancellatum,probat debitũ preceſſiſſe,⁊ ſolutum.

2 Condemnatio lꝫ reperiatur cancellata,⁊ pecunia ſoluta,tñ preſumitur ꝙ condemnatio preceſſerit.

§. Qui tabulas Hic eſt bonus §.⁊ not.Not.text. ibi,qr ex his debituꝫ,⁊c.Ex quo

1 habes † ꝙ per inſtrm̃ cancellatum pbatur debitum ſolutum.

a ¶ Quero,an hoc ſit veruꝫ.Rñ.ſi quidem a tabule cancellate reperiuntur penes creditorem,ille tabule probant debitum preceſſiſſe,⁊ ſolutum eẽ.Hoc mõ pt intelligi hic Sed ſi reperiũtur penes debitorem,tunc ſi debitor eẽt perſona domeſtica creditoris,non probaret debitum ſolutum,niſi pbaret illud ſibi redditum,l.j.§.ille autem.C.de lat.libe.tol.Sed ſi non eẽt domeſtica perſona probatur debituꝫ ſolutum,l.ſi chirographum.ſ.de pba.⁊ no.per Iac.de Are.⁊ Cy.in l.ſi de poſſeſſione. C.de pbat. eadem rõne ſi inſtrm̃ cancellatum reperitur penes tertiã perſonam,preſumit debitum pceſſiſſe,⁊ ſolõnem eſſe factam, vt.ſ.e.

2 l.qui tabulas.† Et per hoc tiam dixi duo verba. Primo,ego ſolui pro Titio condemnationem,⁊ reperit condemnatio cancellata,⁊ pecunia ſoluta in camera cõis. Certe,lꝫ ſit cancellata condemnatio,tñ preſumitur condemnatio preceſſiſſe.Preterea tota die in curia epi per inſtrm̃ cancellatum redditum debitori, probatur debitum eſſe ſolutum.

ADDITIO.

a Alex.¶ Rñ.ſi quidem.Quõ probetur inſtrm̃ cancellatum,vide in l.Labeo.ſ.de pac.⁊ ibi dixi.⁊ quod ibi no.Bar.in d.l.qui tabulas.ſ.eo.⁊ quod ibi dixi Bart.hoc.hic ſentit,ꝙ illa ſit plena pbatio,vcꝫ ſi inſtrm̃ cancellatum reperiatur penes debitorẽ qui non ſit domeſtica perſona,probetur debitum eẽ ſolutum. Ideꝫ ſentit Bar.⁊ expreſſius Bal.in d.l.Labeo.⁊ do.Ant.in c.clerici.ij.vt lite pendente.⁊ Cy.in d.l.ſi de poſſeſſione.Contrarium ſentit gl.in l.poſtꝙ in fi.gl.mag.de pac.quam ibi ſequit Bul. ò Cu.Bal.Iac.But.⁊ tenent ꝙ ſi debitor erit perſona ſuſpecta poterit deferri ſacrm̃ in ſupplementum probationis,vt no. gl. ⁊ Bal.in d.§.ille.Pau.de Ca.in d.l.Labeo.aliter dicit,Puto opi.Bar.eẽ veriorem per iſtum tex.⁊ d d.l.ſi chirographuꝫ.in verſi.liberatus.vbi preſupponit.ꝙ iſta preſumptio ſit tanta,vt inducat liberationem in effectu.Et ad pdicta adde,ꝙ notarius non tenet reddere inſtrm̃ debiti debitori,ſed creditori,per gl.⁊ doc.in l.ptor.circa prin.in verb.meum.ff.de eden. ⁊ debito ſoluto,creditor tenet dare inſtrꝫ debiti debitori.l.diſſolute.C.de cond.ſine cau.⁊ hic adde Ang.in l.ſi vnus.poſt Cy.C.de teſta.⁊ diſcrepat Ang.ibi,ab his que dicit Bar.vide Io.An.⁊ d.Ant. in c.accepimus.de fi.inſtr.Adde ꝙ Bart.ſequitur Bald.conſ. cclxxxj.lib.j.de quo vide per eundem conſ.cciij.libr.iij.

LEX LXXXV.

SI quis ex bonis. In fin.ibi,vna facti, id eſt,iudicij fact ſuper furto ſimul commiſſo.

LEX LXXXVI.

IS cuius intereſt.

§. Item is cui. Opp.dr̃ hic,ꝙ is qui hꝫ ex teſtõ actioneꝫ, non hꝫ actionem furti.Contra.ſ.e.l.ſi dñium,⁊ l.ſi is qui rẽ pignori.§. j.Solu.intellige hic,ꝙ res erat ſibi legata ſub condõne,vel non erat res hereditaria,vt no.in d.l.ſi is qui.§.j.ſ.eo.

LEX LXXXVIII.

CReditori. De hoc dic, vt plene habuiſtis not.in l. eum qui.§.idem ſcribit.ſ.eo.

LEX XC.

1 ☞ Actio furti non oritur ꝯ domeſticos furantes,ſi eſt modica res que ſubtrahitur.

SI libertus. No.iſtam legem, ꝙ ſi iſti domeſtici furantur, non oritur actio

1 furti, † quod eſt verum,ſi res modica ſubtrahitur,l.reſpiciendum.§.furta domeſtica.j.de pe.

LEX XCI.

FUllo actione. De hoc dic vt in l.omnes. ſ.eo.⁊ l. qui iniurie.§.j.ſ. eod.tit.

a **§. Nemo.** a Exemplum ponit gl.per l.impuberem.§. j.ſ.eo.¶ Op.j.de parri.l.vtrum.Rñd.hic debes intelligere in eo qui non pt facere furtum pp defectũ conſilij,⁊ intellectus:⁊ ideo non pt teneri tanꝙ preſtans opem furto: qr non eſt talis perſona , que poſſet fingi ꝙ faciat furtum,ſed in l.ꝯria alia rõne non poterat committere parricidium.

ADDITIO.

a ¶ §.Nemo.Uide Bal.in l.j.C.de ſer.fug.

LEX XCIII.

1 ☞ Furti noĩe agitur criminaliter,⁊ que pena imponatur.

a **MEminiſſe.** a Hec lex eſt bona, ex qua habes

1 † ꝙ pro furto agit criminaliter. Et qualiter imponatur iſta pena criminaliter,vidiſtis.j.de pe.l.capitalium.§.famoſus.

ADDITIO.

a Alexã.¶ Meminiſſe.Not.hic,ꝙ pro furto pt quis extraordinarie puniri criminaliter. Bal.in l.ſi poſt.in gl.ſ.ti.j.Adde Pet.de Anc.conſ.cix.in vlti.verbis.

De tigno iniuncto. Tit.iij.

a ¶ Gl.continuat rubricam.a Dic vt habetis in ea.Supra dictũ eſt de furtis in gñe : ſed qr quedam ſunt in ſpecie,ideo ponit tit. de tigno iniuncto.Item dt gl.ꝙ rub.ponitur materialiter.Uel potes dicere,⁊ adde de furto pro tigno iniuncto.Et hec verior, ⁊ pꝫ prin.l.j.j.eo.quod eſt vtile,propter ea que.j.dicam.

ADDITIO.

a Alex.¶ Rubricam.Practicam huius tit.vide Spe.in titu. de conſe.eccl.vel alta.verſ.⁊ quod,⁊c.⁊ ibi videas.

LEX I.

1 ☞ Actiones quod dantur ꝯ eum qui dolo malo iunxit tignũ alienum in muris ſuis.

LEx xij.tabularum. Opp.de prin.huius legis ad fin.Rñd.non poteſt vendicari res tanquam a poſſidente,vt in prin.ſed tanquaꝫ ab eo,qui dolo deſijt poſſidere ſic,vt in fin.¶ Item non poſſum te conuenire, vt omnino reſtituas,